

รายงานผลการดำเนินงาน

ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในประเทศไทย

ประจำปี 2560

กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

การส่งกลับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

การอบรมลุ่ม

รายงานผลการดำเนินงาน

ป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ของประเทศไทย

ประจำปี 2560

กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

การส่งกลับผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

การอบรมล่าม

สารบัญ

	หน้า
ก. บทสรุปผู้บริหาร	5
ข. ผลการดำเนินงานสำคัญ	16
1. ด้านดำเนินคดี	16
1. สถานการณ์และผลการสืบสวนปราบปรามการค้ามนุษย์	16
1.1 สถานการณ์	16
1.2 การดำเนินการสืบสวนปราบปรามคดีที่เกี่ยวข้องกับคดีค้ามนุษย์	19
2. สถิติการดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการ	19
3. การสืบพยานล่วงหน้าในคดีค้ามนุษย์เพิ่มขึ้น	20
4. คำพิพากษาลงโทษหนักขึ้น ทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ และศาลมีคำพิพากษาเร็วขึ้น	21
4.1 สถิติการพิจารณาพิพากษาคดีค้ามนุษย์ในศาล	21
4.2 ระยะเวลาในการพิพากษาคดีค้ามนุษย์ในชั้นศาลที่แล้วเสร็จ	21
4.3 จำเลยคดีค้ามนุษย์ที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษ	22
4.4 ความรุนแรงของอัตราโทษที่ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยคดีค้ามนุษย์	23
5. ระยะเวลาในการดำเนินคดีลดลง	24
6. การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ	25
7. การปรับปรุงกระบวนการทำงานของ ป.ป.ท. และ ป.ป.ช.	28
8. ผลการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดีค้ามนุษย์	30
8.1 ผลความคืบหน้ารายคดีที่สำคัญในการดำเนินการกับทรัพย์สิน ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	30
9. คดีค้ามนุษย์ที่เป็นที่สนใจ	30
9.1 คดีบังคับใช้แรงงานในเรือประมง	31
9.2 คดีค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน (คดีนกฮูก)	31
9.3 คดีค้ามนุษย์ร้านโคโยตี้บางแสน (การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากการค้าประเวณี)	33
9.4 คดีค้ามนุษย์ข้ามชาติกลุ่มชาวอุยกูร์	34
9.5 คดีวิคตอเรีย ซีเครต	35
9.6 คดีโคราช (การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กทางสื่อออนไลน์)	36
9.7 คดีชุมแพ (การใช้สื่อออนไลน์ในการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบสื่อลามก)	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2. ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ	38
2.1 สถิติการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	38
2.2 การส่งเสริมโอกาสในการทำงาน/สร้างรายได้	39
2.3 มาตรการคุ้มครองพิเศษสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นเด็ก	40
2.4 มาตรการส่งเสริมการมีงานทำ (300 บาท)	41
2.5 การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี	41
2.6 การจัดตั้งสถานคุ้มครองเอกชนเพื่อการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	42
2.7 การเพิ่มทางเลือกในการอยู่ต่อในราชอาณาจักรภายหลังคดีสิ้นสุด	42
2.8 การคุ้มครองพยานที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	43
2.9 การให้บริการทางล่าม	43
2.10 การดูแลกลุ่มเปราะบาง/ผู้อพยพในภาวะไม่ปกติ	44
2.11 มาตรการเยียวยาและชดเชย	44
2.12 การส่งกลับคืนสู่สังคม/การพิจารณาไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม	44
2.13 การให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายคนไทย	45
2.14 INGO/NGOs สนับสนุนงานในสถานคุ้มครองฯ	45
3. ด้านการป้องกัน	47
3.1 การป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน	47
3.2 การป้องกันการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในสตรีและเด็ก	59
3.3 การจัดระเบียบขอทาน	61
3.4 ความร่วมมือกับภาค NGOs	62
ค. การดำเนินงานในระยะต่อไป	63
ง. ภาคผนวก	64

ก. บทสรุปผู้บริหาร

ตลอดปี 2560 การแก้ไขปัญหาความทุกข์ยังคงเป็นหนึ่งในวาระแห่งชาติ และรัฐบาลไทยยังคงเดินหน้าปฏิรูปการทำงานเพื่อขจัดปัญหาการความทุกข์ทั้งระบบ โดยมีตัวอย่างผลงานที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

1. ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการความทุกข์หนักขึ้นและเร็วขึ้น โดยใช้ทั้งมาตรการทางปกครอง มาตรการทางวินัย มาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินในทางแพ่ง และการดำเนินคดีทางอาญา ทั้งนี้ นอกเหนือจากการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำความผิดฐานความทุกข์ และ/หรือ การทุจริตคอร์รัปชันที่เชื่อมโยงกับการความทุกข์ ในปี 2560 รัฐบาลยังได้เพิ่มการตรวจสอบและดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ จนทำให้เกิดอุปสรรคหรือจุดอ่อนในการแก้ไขปัญหาความทุกข์ด้วย

- ปี 2560 เป็นปีแรกที่เจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการความทุกข์ ได้รับการพิพากษาลงโทษอย่างหนัก เช่น กรณีปาตังเบซาร์ ศาลตัดสินลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 11 คน หนึ่งในนั้นเป็นนายทหารยศพลโทที่กระทำความผิดฐานร่วมกันความทุกข์ หนึ่งแห่งยักขังและเรียกค่าไถ่ โดยศาลได้ตัดสินจำคุก 27 ปี ถูกยึดทรัพย์ 15 ล้านบาท และอีกรายหนึ่งเป็นอดีตนายกเทศมนตรี ศาลได้ตัดสินจำคุกสูงถึง 78 ปี ถูกยึดทรัพย์ 23 ล้านบาท

- ปี 2560 มีการดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการความทุกข์ รวม 11 คน โดยดำเนินคดีความทุกข์ 4 คน ขณะนี้คดีอยู่ในชั้นการพิจารณาของศาลทั้ง 4 คน และดำเนินคดีกรณีเรียกรับผลประโยชน์จากการความทุกข์ 7 คน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ได้ไต่สวนและรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว สามารถแจ้งข้อกล่าวหาได้ 3 คน และอยู่ระหว่างรวบรวมหลักฐาน 1 คน ที่เหลืออีก 3 คน เป็นการช่วยเหลือผู้ต้องหาที่ถูกดำเนินคดีความทุกข์ ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษได้สรุปสำนวนส่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แล้ว

- คดีก่อนปี 2560 พบว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 44 คน ได้สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ พ้นจากราชการไปแล้ว 16 คน สำหรับปี 2560 มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องอีก 11 คน รวมทั้งสิ้น 55 คน ได้เร่งกระบวนการดำเนินการทางวินัยให้เด็ดขาดและรวดเร็วขึ้น โดยมีการสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ พ้นจากราชการเพิ่มขึ้นอีก 10 คน (รวมเป็น 26 คน) ที่เหลือ 29 คน ถูกพักราชการหรือปรับย้ายพ้นจากตำแหน่งแล้ว 21 คน / เป็นอดีตข้าราชการตำรวจ 1 คน (ทำความผิด แต่เกษียณอายุราชการก่อน จึงลงโทษทางวินัยไม่ได้) / อีก 4 คน กรมสอบสวนคดีพิเศษได้สืบสวนสอบสวนเสร็จแล้ว พบว่ามีมูลบกพร่องที่เข้าข่ายให้ความช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ส่งให้ ป.ป.ช.พิจารณาดำเนินคดีทางอาญา / คงเหลือ 3 คน ซึ่งถูกดำเนินคดีอยู่ระหว่างพิจารณาลงโทษทางวินัย

- สำหรับกรณีที่พบเจ้าหน้าที่ของรัฐละเว้นหรือบกพร่องต่อการปฏิบัติหน้าที่ทางราชการ ในปี 2560 รัฐบาลได้สั่งการให้ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย (ศปมผ.) ใช้อำนาจตรวจสอบ 3 กรณี

(1) กรณีที่มีข้อร้องเรียนว่า การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจเป็นผลเสียหายต่อคดีความทุกข์คดีหนึ่งในจังหวัดปัตตานี กรณีนี้ได้สอบปากคำเจ้าหน้าที่ของรัฐ 16 ราย เบื้องต้นพบว่าพนักงานสอบสวนบกพร่อง 1 ราย อยู่ระหว่างสรุปสำนวน เพื่อจะได้แจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการต่อไป

(2) ได้จับกุมเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) จังหวัดระนอง 1 ราย พร้อมลูกจ้าง 2 ราย ในความผิดฐานเรียกรับสินบนจากการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว และได้เรียกผู้เกี่ยวข้อง 11 ราย มาให้ถ้อยคำ เมื่อสงสัยว่าการดำเนินคดี การสอบสวนวินัย และการใช้อำนาจทางปกครองล่าช้า โดยหน่วยงานต้นสังกัดได้มีคำสั่งให้ผู้กำกับพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ และให้รองสารวัตร 1 ราย ออกจากราชการไว้ก่อน ในระหว่างการดำเนินคดีของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

(3) ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกร้องเรียนว่าเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการประมง 10 ราย กรณีนี้พบว่ามิมูล 2 ราย หน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ และเริ่มกระบวนการสอบสวนวินัยแล้ว

2. ปี 2560 ยังเป็นปีที่มีผลตัดสินคดีประวัติศาสตร์ คือ คดีโรฮินจา โดยศาลได้รับฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2558 และได้พิพากษาคดีดังกล่าว เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2560 รวมใช้ระยะเวลาในการพิจารณาคดี 2 ปี 5 วัน ซึ่งนับว่ารวดเร็วมากสำหรับคดีที่มีความซับซ้อนมาก มีผู้ต้องหาถึง 155 ราย (จากเดิมที่ตำรวจพบผู้ต้องหาในเบื้องต้นเพียง 9 ราย) พยาน 504 ราย และผู้เสียหาย 80 ราย ในจำนวนผู้ต้องหา 155 รายนั้น เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับพลโท และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัดและระดับตำบลรวมอยู่ด้วย รวมมีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง 22 ราย คำพิพากษาคดีนี้สะท้อนถึงความเอาใจจริงเอาใจและการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของไทย เพราะเป็นคดีซับซ้อนที่สุดคดีแรกที่สำนักงานคดีค้ามนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด เพิ่งจัดตั้งใหม่เมื่อปี 2558 เพื่อรับมือกับคดีค้ามนุษย์ โดยเฉพาะ รับคดีนี้มาดำเนินการ และศาลอาญา แผนกคดีค้ามนุษย์ ซึ่งเพิ่งจัดตั้งใหม่เมื่อปี 2558 ได้นำคดีนี้ขึ้นมาพิจารณา จากเดิมเป็นคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของศาลจังหวัดน่านวิ อย่างไรก็ตาม คดีโรฮินจา นี้ รัฐบาลไทยยังไม่ถือว่าสิ้นสุด เพราะยังมีผู้ต้องหาที่หลบหนีอีก 45 ราย

3. คดีค้ามนุษย์ที่เดิมเป็นการยากในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ บัดนี้ได้มีความคืบหน้าอย่างเป็นรูปธรรมเร็วขึ้น เช่น

- คดีที่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์รายหนึ่งเป็นลูกเรือและถูกทำร้ายร่างกายจนสติฟั่นเฟือน ตามที่ปรากฏเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทมส์ เมื่อปี 2558 (<https://www.nytimes.com/2015/07/27/world/outlaw-ocean-thailand-fishing-sea-slaves-pets.html>) ศาลได้มีคำพิพากษาแล้วเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2560 โดยพิพากษาจำคุกจำเลย 4 ปี ให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทน 450,000 บาท และศาลแรงงานได้มีคำพิพากษาให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างค่าแรงค้างจ่าย 400,000 บาท ทั้งนี้ ในขณะที่เข้ารับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เป็นระยะเวลา 2 ปี 6 เดือน ผู้เสียหายรายนี้ได้รับการบำบัดฟื้นฟูทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และได้รับการสนับสนุนเงินจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เป็นเงิน 87,360 บาท ขณะนี้ผู้เสียหายได้เดินทางกลับไปอยู่กับครอบครัวแล้วตามความประสงค์ของเจ้าตัว

- ในปี 2560 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ ศปมผ.ได้ประสานการกักเรือไร้สัญชาติ ชักธงชาติโบลิเวีย พร้อมขยายผลไปสู่การจับกุมนายหน้าผู้จัดหาและผู้ควบคุมลูกเรือชาวอินโดนีเซีย ในข้อหาค้ามนุษย์ และช่วยเหลือลูกเรือทั้งชาวอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ รวม 15 คน กลับประเทศต้นทาง นอกจากนี้ ได้ทำการตรวจและยึดเรือ พร้อมสัตว์น้ำ ของครอบครัวอดีตนายกลูกสมการประมงนอกน่านน้ำไทย และอดีตสมาชิกวุฒิสภา โดยได้ขยายผลไปสู่การช่วยเหลือลูกเรือชาวไทยและกัมพูชากลับจากเรือที่ทำประมงในน่านน้ำโซมาเลีย รวม 35 ราย ขณะนี้อยู่ในระหว่างการดำเนินคดี

4. ประเทศไทยเป็นประเทศแรกในอาเซียนที่ได้จัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพื่อทำงานด้านคดีค้ามนุษย์ขึ้นเป็นการเฉพาะเมื่อสองปีที่แล้ว ทั้งในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด และศาล ปัจจุบันกระบวนการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเร็วขึ้นจริงทั้งระบบ โดยในชั้นพนักงานสอบสวนได้มีการเร่งรัดการสอบสวนคดีค้ามนุษย์ให้เสร็จเร็วขึ้น จากระยะเวลาที่ใช้ในการสอบสวนโดยเฉลี่ย 72 วัน ในปี 2559 เป็น 69 วัน ในปี 2560 และในชั้นพนักงานอัยการ ใช้เวลาพิจารณาตกลงจากโดยเฉลี่ย 38 วัน ในปี 2559 เหลือ 28 วัน ในปี 2560 นอกจากนี้ ในชั้นศาลได้ใช้ระยะเวลาพิจารณาเร็วขึ้นต่อเนื่องจากปี 2559 เช่นกัน โดยคดีร้อยละ 91.79 ศาลได้พิพากษาแล้วเสร็จภายในระยะเวลา 1 ปี นับแต่วันฟ้อง และในจำนวนนี้ ศาลพิพากษาแล้วเสร็จภายใน 6 เดือน จำนวน 339 คดี (ร้อยละ 63.25) ซึ่งในปี 2559 มีจำนวน 310 คดี (ร้อยละ 62.37)

5. กระบวนการพิจารณาคดีค้ามนุษย์ในชั้นศาลรวดเร็วขึ้น ตั้งแต่ปี 2559 และ 2560 อย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2560 มีคดีค้ามนุษย์ที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล รวม 732 คดี ในจำนวนนี้ ศาลได้พิพากษาเสร็จสิ้นแล้ว 536 คดี จำแนกเป็นคดีที่ใช้ระยะเวลาในการพิพากษาแล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 339 คดี (ร้อยละ 63.25) / เป็นคดีที่ใช้ระยะเวลา 6 เดือนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 153 คดี (ร้อยละ 28.54) / และคดีที่ใช้ระยะเวลา 1 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 2 ปี จำนวน 43 คดี (ร้อยละ 8.02) / และคดีที่ใช้ระยะเวลา 2 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คดี (ร้อยละ 0.19) เมื่อเทียบกับสถิติคดีในปี 2559 มีคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาล 745 คดี ศาลพิพากษาเสร็จสิ้นแล้ว 497 คดี จำแนกเป็นคดีที่ใช้ระยะเวลาในการพิพากษาแล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 310 คดี (ร้อยละ 62.37) / เป็นคดีที่ใช้ระยะเวลา 6 เดือนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 147 คดี (ร้อยละ 29.58) / เป็นคดีที่ใช้ระยะเวลา 1 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 2 ปี จำนวน 35 คดี (ร้อยละ 7.04) / และคดีที่ใช้ระยะเวลา 2 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คดี (ร้อยละ 1.01) แสดงให้เห็นว่า ขณะนี้ร้อยละ 92 ของคดีค้ามนุษย์ที่เข้าสู่การพิจารณาในชั้นศาล ศาลมีคำตัดสินภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี

6. ศาลพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดในสถานหนักเพิ่มขึ้น โดยในปี 2560 ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกเกินกว่า 10 ปี ถึง 131 คน (ร้อยละ 33.59) จากผู้ที่ถูกลงโทษ 390 คน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559 ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกเกินกว่า 10 ปี เพียง 67 คน (ร้อยละ 21.34) จากผู้ที่ลงโทษจำคุก 314 คน

7. ในปี 2560 หน่วยงานต่างๆ ยังคงบังคับใช้กฎหมายค้ามนุษย์และกฎหมายเกี่ยวเนื่องอย่างจริงจัง

- ปี 2560 มีสถิติการสืบสวนปราบปรามคดีค้ามนุษย์ จำนวน 302 คดี รูปแบบในการแสวงหาประโยชน์ส่วนใหญ่ยังคงเป็นรูปแบบเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศ จำนวน 255 คดี (ร้อยละ 84.4) การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ จำนวน 21 คดี (ร้อยละ 7.0) และนำคนมาข่มขืน 26 คดี (ร้อยละ 8.6) โดยมีผู้ต้องหา รวม 427 คน จำแนกตามเพศ เป็นชาย 145 คน (ร้อยละ 33.96) หญิง 282 คน (66.04) และจำแนกตามสัญชาติ เป็นชาวไทย 361 คน (ร้อยละ 84.54) กัมพูชา 25 คน (ร้อยละ 5.85) เมียนมา 9 คน (ร้อยละ 2.11) ลาว 3 คน (ร้อยละ 0.70) และอื่นๆ 29 (ร้อยละ 6.80)

- ปี 2560 พบผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวม 455 คน จำแนกตามเพศ เป็นชาย 88 คน (ร้อยละ 19.34) หญิง 367 คน (ร้อยละ 80.66) และจำแนกตามสัญชาติ เป็นชาวไทย 327 คน (ร้อยละ 71.87) เมียนมา 53 คน (ร้อยละ 11.65) กัมพูชา 26 คน (ร้อยละ 5.71) ลาว 30 คน (ร้อยละ 6.60) อื่น ๆ 19 คน (ร้อยละ 4.17) ทั้งนี้ ในส่วนของผู้เสียหายชาวเมียนมาลดลงจาก 409 คน ในปี 2558 และจาก 238 คน ในปี 2559 เหลือเพียง 53 คน ในปี 2560

8. สิ่งที่น่าสนใจสำหรับปี 2560 คือ สถานการณ์ค้ามนุษย์มีการปรับตัวหลังจากมาตรการเชิงรุกของรัฐบาล ในปี 2558 – 2559 อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าผลการจับกุมคดีค้ามนุษย์ทางเพศจะเพิ่มขึ้น จาก 247 คดี ในปี 2559 เป็น 255 คดี ในปี 2560 แต่ในทางตรงข้าม จำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ ลดลงจาก 385 คน ในปี 2559 เป็น 371 คน ในปี 2560 และผู้เสียหายมีจำนวนลดลงเช่นกัน จาก 370 คน ในปี 2559 เป็น 336 คน ในปี 2560 เนื่องจากการค้ามนุษย์ทางเพศที่จับกุมได้ เป็นกรณีรายย่อย โดย (1) มีรูปแบบในการกระทำความผิดบนออนไลน์ ที่จับกุมได้ถึง 17 คดี (2) เป็นการขยายผลจากการปราบปรามสื่อลามกออนไลน์ จำนวน 8 คดี (3) หลบหนีไปกระทำความผิดในประเทศจำนวน 5 คดี เช่น เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และประเทศตะวันออกกลาง เป็นต้น

นอกจากนี้ รัฐบาลได้ใช้มาตรการป้องกันที่เน้นด้านอุปสงค์ (Demand-side) โดยการจับกุมผู้ซื้อบริการทางเพศจากเด็กเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการลดอุปสงค์ โดยมีผลการดำเนินคดีในปี 2558-2560 แล้ว จำนวน 36 คดี มีโทษจำคุก 2 ปี ถึง 25 ปี โดยลงโทษจำคุกโดยไม่รอลงอาญา จำนวน 4 คดี เป็นโทษ จำคุก 2-5 ปี จำนวน 14 คดี โทษจำคุก 5-10 ปี จำนวน 8 คดี โทษจำคุก 10-25 ปี จำนวน 10 คดี อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล 4 คดี ชั่วอัยการ 19 คดี ชั่วสอบสวน 28 คดี

9. สถิติการค้ามนุษย์ด้านแรงงานลดลง แต่สถิติการตรวจแรงงานไม่ลดลง และการดำเนินคดีด้านแรงงานไม่ลดลง โดยในปี 2560 ผลการตรวจแรงงานในระบบ การตรวจแรงงานกลุ่มเสี่ยง และการตรวจแรงงานในเรือประมง พบการกระทำความผิด รวม 9,480 แห่ง เปรียบเทียบกับปี 2559 พบจำนวน 7,524 แห่ง เพิ่มขึ้น 1,956 แห่ง (ร้อยละ 25.99) ในส่วนของการดำเนินคดีปี 2560 มีจำนวน 79 คดี เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 60 คดี เพิ่มขึ้น 19 คดี (ร้อยละ 31.7) และเมื่อวันที่ 14 – 29 ธันวาคม 2560 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ร่วมกับกระทรวงแรงงาน ได้นำคดีที่ได้แจ้งความต่อพนักงานสอบสวน พบคดีความผิดตามกฎหมายแรงงาน เช่น แรงงานเด็ก ข้อพิพาทด้านค่าจ้างแรงงาน ที่เป็นปัจจัยหลักที่อาจเข้าข่ายเป็นความผิดคดีค้ามนุษย์ จำนวน 50 คดี จึงได้ดำเนินการจัดให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้าตรวจสอบ ซักถาม แสวงหาข้อเท็จจริง และสืบสวนขยายผลเพิ่มเติมทั้ง 50 คดี พบว่า สามารถส่งดำเนินคดีค้ามนุษย์โดยการบังคับใช้แรงงานได้เพิ่ม 1 คดี ที่เหลือยังยืนยันได้ว่าไม่เข้าข่ายเป็นคดีค้ามนุษย์ สำหรับกรณีคดีแรงงานเด็ก รายละเอียดปรากฏตามข้อ 14

10. จำนวนคดีค้ามนุษย์ในภาคแรงงานในปี 2560 ลดลง เพราะ (1) มีบทลงโทษหนัก อาศัยทรัพย์ระหว่างดำเนินคดี และผู้กระทำความผิดถูกลงโทษแล้ว เช่น คดีกันตัง ซึ่งได้ดำเนินคดีกับเจ้าของกิจการแพปลา ศาลได้ลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดคนละ 14 ปี จึงเริ่มส่งผลเชิงจิตวิทยาในหมู่ผู้ประกอบการ (2) สำหรับภาคประมง มีผู้ประกอบการประมงออกจากระบบจำนวนมาก โดยตั้งแต่ปี 2558 มีเรือประมงและเรือขนถ่ายถูกถอนทะเบียน 25,789 ลำ ในจำนวนนี้ โอนกรรมสิทธิ์ไปยังต่างประเทศ 208 ลำ เฉพาะในปี 2560 มีเรือที่ได้รับใบอนุญาตทำประมงลดลงจากปี 2559 จำนวน 947 ลำ และมีเรือที่ถูกตรึงพังงา 1,080 ลำ เนื่องจากไม่ได้รับใบอนุญาตทำประมง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่เคยถูกจับตามองว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงที่จะใช้แรงงานบังคับหรือเหยื่อค้ามนุษย์ คือ เรือประมงและเรือขนถ่ายนอกน่านน้ำ ได้ถูกเรียกกลับมาทั้งหมด เพื่อปรับมาตรการควบคุมให้รัดกุมขึ้นในเดือนมกราคม 2559 และในเดือนกุมภาพันธ์ 2560 และยังไม่ได้รับอนุญาตจากกรมประมงให้ออกไปทำประมงตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม 2560 จนถึงปัจจุบัน จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สถิติคดีค้ามนุษย์ในภาคประมงลดลง นอกจากนี้ ต้องเข้าใจว่าสถิติการจับกุมคดีค้ามนุษย์ด้านแรงงานภาคประมงก่อนปี 2560 นั้น สูงเป็นพิเศษ เฉพาะในปี 2558 ไทยดำเนินคดีค้ามนุษย์ในภาคประมงเกี่ยวเนื่องกับกรณีอัมบน เบนจิน่า ประเทศอินโดนีเซีย จำนวน 27 คดี และในปี 2559 ไทยดำเนินคดีค้ามนุษย์ในภาคประมงอีกจำนวน 28 คดี เป็นกรณีเรือประมงเวียดนาม

ที่มากระทำผิดในประเทศไทย ทั้งสองกรณีนี้ถือเป็นกรณีที่ไม่ได้เกิดเป็นประจำ จึงทำให้สถิติคดีค้ามนุษย์ด้านแรงงานในภาคประมงในช่วงปี 2558 และ 2559 สูงขึ้นอย่างผิดปกติ

11. นอกจากนี้ ปี 2560 เป็นปีที่รัฐบาลไทยทำงานอย่างหนักเพื่อเร่งขจัดความเปราะบางของกลุ่มแรงงานต่างด้าว โดยได้

- เร่งรัดการพิสูจน์สัญชาติร่วมกับประเทศต้นทาง โดยมีเป้าหมายให้แรงงานต่างด้าวทุกคนมีสถานะทางกฎหมายภายในปี 2561 เพื่อให้ได้รับการคุ้มครองเต็มที่ตามสิทธิทางกฎหมาย ในปี 2560 กระทรวงแรงงานได้ผลักดันให้ประเทศต้นทางเข้ามาจัดตั้งศูนย์บริการเพื่อการทำงานของคนต่างด้าว รวม 14 แห่ง ปัจจุบันมีแรงงานต่างด้าวผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้ว 1,153,537 คน (ร้อยละ 57.7) ของแรงงานที่ได้รับการผ่อนผันทั้งหมด 1,999,240 คน และมีแผนที่จะพิสูจน์สัญชาติให้แล้วเสร็จภายในมิถุนายน 2561 ทั้งนี้ ขึ้นกับความร่วมมือของรัฐบาลต้นทาง

- นำเทคโนโลยีการจับเก็บข้อมูลอัตลักษณ์แรงงานต่างด้าวทั้งระบบให้อยู่ในฐานข้อมูลเดียวกันทั่วประเทศ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองดูแลแรงงานต่างด้าวได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยที่แรงงานภาคประมงถือเป็นแรงงานกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ จึงได้เริ่มจัดเก็บข้อมูลลายนิ้วมือหน้า และม่านตา ของแรงงานภาคประมงที่เป็นลูกเรือชาวต่างด้าว ปัจจุบันมีจำนวน 93,089 คน จำแนกเป็นแรงงานประมง 33,867 คน และแรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ 59,222 คน ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้ได้จัดเก็บอัตลักษณ์ไปแล้ว 82,146 คน ขณะนี้อยู่ระหว่างการเก็บข้อมูลอัตลักษณ์แรงงานในภาคประมงบนบกที่เหลืออีก 10,943 คน ซึ่งจะดำเนินการแล้วเสร็จภายใน 31 มีนาคม 2561

- รัฐบาลได้เพิ่มความพยายามในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในภาคแรงงานออกจากผู้เสียหายที่ถูกนายจ้างละเมิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และเพิ่มกระบวนการช่วยเหลือผู้ที่เป็แรงงานบังคับแต่ไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยกระทรวงแรงงานมีข้อสั่งการให้พนักงานตรวจแรงงานประสานทีมสหวิชาชีพเข้าร่วมสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหายทุกราย เมื่อพบการกระทำที่ละเมิดกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ได้แก่ (1) กรณีพบการกระทำความผิดที่ใช้แรงงานเด็กในลักษณะอันตรายหรือสถานที่ที่ห้ามเด็กทำหรือเด็กที่เข้าช่วยแรงงานบังคับ แรงงานขัดหนี้ (2) กรณีพบว่ามีการนำหนี้เข้ามาหักจากค่าจ้างเป็นเวลานานต่อเนื่องกันหลายเดือน การหักค่าดำเนินการจัดทำเอกสารเดินทาง ขอใบอนุญาตทำงาน หักค่าจ้าง หรือค่าใช้จ่ายทุกเดือน โดยสัญญาว่าจะคืนให้เมื่อสิ้นสุดสัญญา ทั้งนี้ หากทีมสหวิชาชีพสัมภาษณ์แล้วไม่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ กระทรวงแรงงานจะดำเนินการแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนทันที (ตามหนังสือข้อสั่งการของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เมื่อเดือนมกราคม 2561) ส่วนการแจ้งความดำเนินคดีอาญาต่อพนักงานสอบสวน ในปีที่ผ่านมา มีจำนวนทั้งสิ้น 79 คดี

- ขณะนี้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน อยู่ระหว่างดำเนินการของงบประมาณจากกองทุนเพื่อบริหารจัดการทำงานของคนต่างด้าว เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการการให้ความช่วยเหลือแรงงานที่ไม่ใช่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ อย่างเป็นระบบ เช่น ประสาน NGO รับผู้เสียหายไปดูแล จ่ายค่าอาหารและที่พัก จัดหางานหรือเปลี่ยนนายจ้างให้แก่ผู้เสียหายภายใน 15 วัน

- ในปี 2560 และ 2561 กรมการจัดหางาน ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อให้การช่วยเหลือแรงงานต่างด้าวที่ประสบปัญหาขณะเข้ามาทำงานในประเทศไทย ณ ศูนย์ร่วมบริการช่วยเหลือแรงงานต่างด้าว โดยจัดหาที่พักพิงชั่วคราวและอาหาร เพื่อพักระหว่างรอรับการช่วยเหลือ ตลอดจนค่าจ้างเหมาพาหนะในการส่งต่อให้หน่วยงานอื่น หรือส่งไปด่านชายแดน เพื่อเดินทางกลับประเทศต้นทางตามหลักมาตรฐานสากลต่อไป

12. รัฐบาลได้ออกมาตรการเพิ่มเติมเพื่อป้องกันการค้ามนุษย์ในภาคประมง ด้วยการยกระดับมาตรฐานการช่วยเหลือแรงงานให้ใกล้เคียงกับมาตรฐานสากลยิ่งขึ้น เช่น

- ออกประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง กำหนดแบบสัญญาจ้างในงานประมงทะเล โดยมีสาระสำคัญให้จ่ายค่าตอบแทนเป็นรายเดือนผ่านบัญชีธนาคาร โดยนายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย ขณะนี้มีแรงงานภาคประมง 39,072 คน ได้รับการแก้ไขสัญญาจากนายจ้างแล้ว และตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 ได้รับเงินเดือนผ่านทางบัญชีธนาคารด้วยแล้ว โดยกระทรวงแรงงานได้ร่วมกับ ILO จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์สำหรับลูกเรือประมง ในรูปแบบแผ่นพับและวีดิทัศน์ 3 ภาษา คือ ไทย เมียนมา และกัมพูชา เพื่อสร้างความตระหนักรู้และให้แรงงานเข้าใจถึงประโยชน์ของการที่นายจ้างจะจ่ายเงินเดือนผ่านทางบัญชีธนาคาร

- ติดตั้งตู้รับเรื่องร้องเรียนจากลูกเรือประมง 96 แห่ง และติดตั้งเครื่อง ATM จำนวน 80 ตู้ ที่ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้า-ออก (PIPO) แล้ว 31 แห่ง (อีก 1 แห่ง อยู่ระหว่างดำเนินการติดตั้งให้เสร็จภายใน มีนาคม 2561) รวมทั้งได้ติดตั้งเครื่อง ATM เพิ่มเติม ที่ท่าเรือ 80 ตู้ ตามที่ได้รับการร้องขอ เพื่อความสะดวกของลูกเรือ

- ปรับปรุงกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับกรมประมง กรมเจ้าท่า และกระทรวงแรงงาน แบบบูรณาการ เพื่อให้มาตรการกำกับดูแลการใช้แรงงานในภาคประมงเข้มงวดขึ้น และ มีบทลงโทษทั้งมาตรการทางปกครองและทางอาญาหนักขึ้น เร็วขึ้น เช่น กำหนดให้เรือประมงในน่านน้ำต้องกลับเข้าเทียบท่าภายใน 30 วัน สำหรับเรือนอกน่านน้ำ รัฐบาลไทยได้ออกกฎหมายเพิ่มเติมบังคับให้ต้องมีผู้สังเกตการณ์ประจำเรือระหว่างการทำการประมง ร้อยละ 5 ของการทำการประมง และต้องมีผู้สังเกตการณ์ประจำเรือตลอดเวลาหากมีการขนถ่ายสัตว์น้ำ เรือประมงนอกน่านน้ำต้องกลับเข้าเทียบท่าภายใน 365 วันหลังจากมีการแจ้งออก ต้องติดระบบ Electronic Reporting System (ERS) ซึ่งเป็นระบบการสื่อสารสองทาง ทำให้การอนุมัติและรายงานการทำการประมงและขนถ่ายสัตว์น้ำเป็นปัจจุบัน (real time) และต้องติดตั้งระบบ Electronic Monitoring (EM) ควบคู่ไปด้วยเพื่อให้สามารถติดตามและควบคุมการทำประมงของเรือแต่ละลำได้จากระยะไกลผ่านกล้อง CCTV บนเรือ มีระเบียบเข้มข้นเรื่องการส่งสัญญาณ VMS ที่ต้องเปิดสัญญาณให้สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา อีกทั้งไทยยังได้นำข้อกำหนดของ RFMO มาใช้บังคับอย่างครบถ้วน และไทยยังได้เข้าเป็นสมาชิก Southern Indian Ocean Fisheries Agreement (SIOFA) แล้วเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2560 ด้วย ทั้งนี้ กรมประมงจะไม่อนุญาตให้เรือนอกน่านน้ำของไทยได้รับอนุญาตให้ออกไปทำประมงได้อีก จนกว่าจะมีมาตรการดูแลลูกเรือครบถ้วนตามที่กรมประมงและกระทรวงแรงงานกำหนด

- กระทรวงแรงงานได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล ค.ศ. 2006 แล้ว ตั้งแต่วันที่ 7 มิถุนายน 2559 และสามารถช่วยเหลือแรงงานทางทะเลที่ร้องเรียนทุกราย รวม 11 ราย ในปี 2560 โดยได้รับเงินค่าจ้างค่าแรงค้างจ่ายแล้ว จำนวน 2,788,420 บาท

13. ไทยให้ความสำคัญกับการยกระดับการทำงานให้ได้มาตรฐานสากล โดยรัฐบาลอยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ สำคัญอย่างน้อย 3 ฉบับ ดังนี้

- อนุสัญญา ILO ฉบับที่ 188 ว่าด้วยการทำงานในภาคประมง กระทรวงแรงงานอยู่ระหว่างแก้ไขกฎหมายและมาตรการที่มีอยู่ของทุกหน่วยงาน ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติอนุสัญญาฯ เพื่อนำไปปรึกษาหารือรับฟังความเห็นองค์กรนายจ้างลูกจ้างในภาคประมง แล้วแก้ไขกฎหมายให้แล้วเสร็จ ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบภายในเดือนมีนาคม 2561 โดยมีเป้าหมายยื่นรับรองอนุสัญญา ณ กรุงเจนีวา ภายในเดือน มิถุนายน 2561

- พิธีสารภายใต้อนุสัญญา ILO ฉบับที่ 29 ว่าด้วยแรงงานบังคับ กระทรวงแรงงาน อยู่ระหว่าง ยกร่างพระราชบัญญัติป้องกันและจัดการใช้แรงงานบังคับหรือแรงงานเกณฑ์ เพื่อรองรับการให้สัตยาบันพิธีสารดังกล่าว โดยจะกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับแรงงานบังคับ ตลอดจนบทกำหนดโทษที่เหมาะสม รวมไปถึง กระบวนการช่วยเหลือคุ้มครองและเยียวยาผู้เสียหายจากแรงงานบังคับที่ไม่เข้าข่ายการค้ามนุษย์ โดยจะยกร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จ ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบภายในเดือนมีนาคม 2561 โดยมีเป้าหมาย ยื่นรับรองอนุสัญญา ณ กรุงเจนีวา ภายในเดือนมิถุนายน 2561

- อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิในการรวมตัวและการร่วมเจรจาต่อรอง ฉบับที่ 98 กระทรวงแรงงานได้แก้ไข พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 และพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.2543 เรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างดำเนินการประชาพิจารณ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ NGOs รวมถึง ภาคประชาสังคมทั่วประเทศ เพื่อนำความคิดเห็นมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ โดยจะแก้ไขกฎหมายให้แล้วเสร็จ ภายในเดือนสิงหาคม 2561 และเข้าสู่กระบวนการรับรองอนุสัญญา ภายในเดือนกันยายน 2561

14. คดีแรงงานเด็กในสถานประกอบกิจการแปรรูปสัตว์น้ำ ในปี 2560 ตรวจพบการใช้แรงงานเด็ก อายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 3 คน ทำงานในโรงงานแปรรูปสัตว์น้ำที่จังหวัดระยอง และสมุทรสงคราม โดยดำเนินคดี อาญา 3 คดี พร้อมทั้งได้ออกมาตรการทางการปกครองสั่งปิดโรงงานทั้ง 3 แห่งๆ ละ 30 วัน ปัจจุบันคดีอยู่ใน ขั้นตอนอัยการ จำนวน 2 คดี โดยอัยการได้รับสำนวนเมื่อเดือนธันวาคม 2560 และสั่งสอบสวนเพิ่มเติม และอีกหนึ่งคดี เหตุเกิดในช่วงปลายปี 2560 ยังอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

15. กระทรวงแรงงานได้ปรับปรุงระบบการตรวจสอบและควบคุมบริษัทนายหน้า โดยกระทรวงแรงงาน ได้ออกแผนการตรวจสอบบริษัทนายหน้าเข้าคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ 101 แห่ง (100%) ในปี 2560 ตรวจสอบแล้ว 97 แห่ง พบการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้าง ในประเทศ 1 แห่ง ข้อหาไม่ออกใบรับเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายในการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศ ให้แก่นายจ้าง โดยลงโทษพักใช้ใบอนุญาต 30 วัน และดำเนินคดีอาญาโดยเปรียบเทียบปรับ จำนวน 20,000 บาท บริษัทได้มาชำระค่าปรับเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2560 คดีอาญาเป็นที่ยุติ ทั้งนี้ กระทรวงแรงงานได้ตรวจสอบ พบการกระทำความผิดของนายหน้าเถื่อนที่ประกอบธุรกิจนำเข้าแรงงานต่างด้าวโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชกําหนด การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 จำนวน 1 แห่ง ได้แจ้งความดำเนินคดีเมื่อเดือน พฤศจิกายน 2560 ขณะนี้อยู่ในชั้นพนักงานสอบสวน

16. ในปี 2560 รัฐบาลได้คุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในสถานคุ้มครองของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวม 360 ราย (ปี 2559 จำนวน 561 ราย) จำแนก ตามเพศ เป็นชาย 169 คน หญิง 191 คน (ปี 2559 เป็นชาย 290 คน หญิง 271 คน) และจำแนกตามสัญชาติ เป็นชาวไทย 132 คน เมียนมา 119 คน ลาว 21 คน กัมพูชา 22 คน อินโดนีเซีย 9 คน เวียดนาม 51 คน มาเลเซีย 3 คน และยูกันดา 3 ราย (ปี 2559 เป็นชาวไทย 207 คน เมียนมา 175 คน ลาว 55 คน กัมพูชา 24 คน โรฮีนจา 9 คน เวียดนาม 86 คน ฟิลิปปินส์ 4 คน และศรีลังกา 1 คน)

17. รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับการยึดผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง และการคุ้มครองดูแลพยาน ในคดีค้ามนุษย์มากยิ่งขึ้น โดย

- ปรับกระบวนการทำงานในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มอบให้สถานคุ้มครองฯ ทุกแห่ง ร่วมกับพนักงาน

อัยการ และทีมสหวิชาชีพ เร่งรัดดำเนินการหาข้อสรุปเพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทน พร้อมวงเงินที่จะเรียกร้องให้แล้วเสร็จภายใน 1 เดือน นับจากที่ผู้เสียหายเข้ารับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองฯ เพื่อให้การเรียกร้องค่าสินไหมและบังคับคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วมากขึ้น นอกจากนี้ ยังได้จัดทำแนวทางการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงาน/หน่วยงาน ที่ให้การช่วยเหลือผู้เสียหายมีแนวทางการเรียกร้องและกำหนดค่าสินไหมทดแทนที่ต่างไปจากกรอบแนวคิดเดิมที่ปัจจุบันไม่ทันสมัย และให้เป็นไปในทิศทางทางเดียวกัน

- เพิ่มสิทธิประโยชน์จากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้แก่ผู้เสียหาย เช่น การจ่ายเงินตามมาตรการส่งเสริมการมีงานทำ วันละ 300 บาท ในระหว่างหางาน โดยในปี 2560 เริ่มเบิกจ่ายจากกองทุนฯ ตั้งแต่วันที่ 28 มีนาคม 2560 มีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ได้รับเงินนี้แล้ว 24 ราย (เป็นชาวโรฮิงจา 12 คน ไทย 11 คน และกัมพูชา 1 คน) เป็นเงิน 583,800 บาท

- เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มีทางเลือกในการเข้ารับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองเอกชน นอกเหนือจากสถานคุ้มครองของรัฐ ซึ่งผู้เสียหายจะได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับผู้เสียหายที่อยู่ในสถานคุ้มครองของรัฐทุกประการ ขณะนี้ มี NGO ที่มีความสนใจขึ้นทะเบียนกับกระทรวง พม. 2 ราย เรืองอยู่ระหว่างขั้นตอนการพิจารณาภายในของ NGO แต่ละราย

- ปรับปรุงระบบการหางานให้ผู้เสียหาย โดยกระทรวงแรงงานร่วมกับกระทรวง พม. จัดหาตำแหน่งงานให้กับผู้เสียหาย ภายในระยะเวลา 15 วัน หรือหากผู้เสียหายต้องการเปลี่ยนนายจ้าง จะหานายจ้างใหม่ให้ภายใน 15 วัน ทั้งนี้ ในปี 2560 ยังไม่มีกรณีที่ผู้เสียหายประสงค์จะเปลี่ยนนายจ้าง นอกจากนี้ การทำงานด้านเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวกับผู้เสียหาย ปัจจุบันใช้ระยะเวลาดำเนินงานภายในเวลาไม่เกิน 3 วัน เทียบกับที่ผ่านมาเคยใช้เวลาโดยเฉลี่ย 10-14 วัน ขณะนี้มีผู้เสียหายที่ได้รับการช่วยเหลือในการหางานผ่านกระบวนการ fast track ใหม่แล้ว 63 คน (เป็นชาวเวียดนาม 33 คน โรฮิงจา 22 คน เวียดนาม 5 คน และเมียนมา 3 คน)

- แก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการช่วยเหลือพยานในคดีค้ามนุษย์ จากอัตราวันละ 200 บาท เป็น 300 บาท และได้ปรับมาตรการการคุ้มครองพยานในคดีค้ามนุษย์ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดย ในปี 2560 คุ้มครองพยาน จำนวน 52 ราย (เป็นชาวไทย 41 คน เมียนมา 9 คน ลาว 1 คน และปากีสถาน 1 คน) มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 4,259,466 บาท เปรียบเทียบกับปี 2559 พบว่า มีค่าใช้จ่ายของพยานต่อรายที่สูงขึ้น ร้อยละ 616 สาเหตุหลักมาจากรูปแบบการคุ้มครองพยานเปลี่ยนไป โดยในปี 2559 พยานที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ส่วนใหญ่เป็นชาวโรฮิงจา จะอาศัยอยู่ในสถานคุ้มครองฯ ของกระทรวง พม. ทำให้ไม่มีค่าใช้จ่าย ในเรื่องที่พักและอาหาร แต่ในปี 2560 มีการคุ้มครองพยานมากขึ้น โดยนำตัวพยานสำคัญไปคุ้มครองในสถานที่ปลอดภัย (safe house) ที่ทางกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นผู้จัดหาให้ มีการจัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง จัดกิจกรรมเพื่อบำบัด ฟันฟู ฝึกทักษะให้แก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวมถึงการพาออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เพื่อให้พยานที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กลุ่มดังกล่าว ได้ผ่อนคลายความเครียดลดความกดดัน และสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดกับภาคประชาสังคมเพื่อให้ผู้เสียหายเป็นศูนย์กลางมากขึ้น เช่น Stella Maris, Caritas Cambodia, Hug Project, ZOE International, Save the Children, Nightlight, Friend International, UNHCR, RSC และ IOM ในการคุ้มครองช่วยเหลือ ฟันฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสียหาย และการส่งผู้เสียหายกลับประเทศต้นทาง / ประเทศที่สามอย่างปลอดภัย

18. รัฐบาลเพิ่มความพยายามอย่างมากในการคัดแยกผู้เสียหายจากค้ำมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่เสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวมทั้งการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชน เช่น แรงงานต่างด้าว แรงงานประมง (รายละเอียดปรากฏในข้อ 7, 8 และ 12) บุคคลไร้รัฐ / ชนกลุ่มน้อย เด็ก และผู้ลี้ภัยจากการสู้รบ ดังนี้

- กรณีบุคคลไร้รัฐ / ชนกลุ่มน้อย โดยกระทรวงมหาดไทยได้ให้สัญชาติไทยกับบุคคลไร้รัฐ ชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2535 รวม 259,590 คน และได้เร่งรัดดำเนินการให้สัญชาติไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะตกเข้าสู่ขบวนการค้ามนุษย์ ในปี 2560 มีบุคคลไร้รัฐได้สัญชาติไทย จำนวน 8,519 คน เทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 8,145 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 นอกจากนี้ กระทรวงแรงงานได้ดำเนินการให้คนไร้รัฐ / ชนกลุ่มน้อยดังกล่าว ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทย และได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียม รวม 59,439 คน ส่วนใหญ่เลือกที่จะทำงานกรรมกร งานทำสวนผัก ผลไม้ และงานช่างปูน

- กรณีเด็กและผู้ลี้ภัยจากการสู้รบ ในปี 2560 กระทรวง พม. ได้ให้การดูแลกลุ่มเปราะบาง ที่อพยพในภาวะไม่ปกติ (ชาวโรฮิงจา) รวม 95 ราย จำแนกเป็น 1) ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ 74 ราย อยู่ในความดูแลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยได้รับบริการด้านปัจจัยสี่ บำบัดฟื้นฟูทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ดูแลรักษาพยาบาล จัดกิจกรรมอาชีพบำบัด นันทนาการ เช่น การฝึกอาชีพ จัดหางานให้ทำ (ก่อสร้าง) รับงานเข้ามาทำภายในสถานคุ้มครองฯ เช่น ผลิตภัณฑ์ที่มาจากฝีมือของผู้เสียหาย การปลูกผักเพื่อจำหน่าย เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือทางด้านคดี สำหรับกลุ่มเด็กมีการเปิดสถานรับเลี้ยงเด็ก และจัดการเรียนการสอนเบื้องต้น หากเป็นเด็กโตจะส่งออกไปเรียนร่วมกับเด็กปกติที่โรงเรียนในชุมชนบริเวณใกล้เคียงสถานคุ้มครองฯ ทั้งนี้ กระทรวง พม. ได้ประสานกระทรวงมหาดไทย ในการให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวทุกรายแล้ว 2) ผู้ลี้ภัยเข้าเมืองที่เป็นหญิงและเด็ก 21 ราย อยู่ในความดูแลของบ้านพักเด็กและครอบครัว และสถานแรกรับเด็กชาย โดยได้รับบริการเช่นเดียวกับกลุ่มผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

- การสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในกลุ่มเสี่ยง นอกเหนือจากการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ฉบับใหม่ และดำเนินการตามแผนบูรณาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (SOP) ที่จัดทำขึ้นเมื่อต้นปี 2560 กับทุกราย และทุกกรณีแล้ว ปัจจุบัน ประเทศไทยยังได้เพิ่มการทำงานด้านอื่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้เสียหายด้วย ได้แก่ การทำความเข้าใจเรื่องแผนประทุษกรรมของคดีร่วมกันของทีมสหวิชาชีพ ความร่วมมือในการดูแลผู้เสียหายภายหลังการคัดแยก และการเตรียมข้อมูลให้กับทีมสหวิชาชีพ เช่น การตรวจหลักฐานทางเทคโนโลยีก่อนการสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหาย และการเพิ่มประสิทธิภาพในการสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ยังก่อให้เกิดผลดีในด้านการดำเนินคดีแล้วด้วย เช่น กรณีการคัดแยกผู้เสียหายคดียักดา ได้นำไปสู่การออกหมายจับได้ถึง 16 หมาย เป็นต้น

นอกจากนี้ จากการปฏิบัติการกรณีสถานอาบ อบ นวด แห่งหนึ่ง เมื่อกลางเดือนมกราคม 2561 ซึ่งมีหญิงสาวที่ได้รับการช่วยเหลือเป็นจำนวนมากถึง 113 คน (ในจำนวนนี้เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ 14 ราย) กระทรวง พม. จึงจัดประชุมถอดบทเรียนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน และอยู่ระหว่างปรับปรุง SOP ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริงกรณีที่มีเคสจำนวนมาก โดยกำหนดจะซักซ้อมการปฏิบัติ ชี้แจง และฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจและทีมสหวิชาชีพ ให้ความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น กำหนดดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม 2561

- แก้ไขกฎหมายสำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาเรื่องแรงงานบังคับ กระทรวงแรงงาน อยู่ระหว่างยกร่างปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับแรงงานบังคับที่ไม่เข้าข่ายการค้ามนุษย์ให้มีความชัดเจน ตลอดจนบทกำหนดโทษที่เหมาะสม รวมไปถึงกระบวนการช่วยเหลือคุ้มครองและเยียวยาผู้เสียหายจากแรงงานบังคับ โดยมีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนมิถุนายน 2561

19. รัฐบาลได้ใช้นโยบายเปิดกว้างเพื่อเพิ่มการทำงานร่วมกับพันธมิตรภาคประชาสังคมทั้งในและนอกประเทศไทย (รายชื่อปรากฏตามเอกสารแนบท้าย) ซึ่ง NGOs เหล่านี้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์มากขึ้น ทั้งในลักษณะของการแจ้งเบาะแส การให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย และร่วมซักถามเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงจากผู้เสียหาย รวมทั้งร่วมมือกันจนนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำผิดได้มากขึ้น NGOs เหล่านี้จึงถือเป็นพันธมิตรสำคัญที่ทำให้การทำงานของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์มีผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลไทยยังได้ทำงานร่วมกับรัฐบาลต่างชาติในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์อย่างเข้มข้นมากขึ้น เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติของไทยได้ร่วมมือกับตำรวจเมียนมาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเชิงลึกและมีการประสานงานระหว่างกัน เพื่อสกัดกั้นขบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติในระดับพื้นที่ และขยายผลการสอบสวนจนนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดทั้งที่เป็นรายบุคคลและในรูปเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติในหลายคดี

20. รัฐบาลยังคงจัดสรรงบประมาณในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.5 จากปีงบประมาณ 2560 จำนวน 3,208.91 ล้านบาท เป็นเงิน 3,641.98 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2561

21. เพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ และเพิ่มการฝึกอบรมบุคลากรดังกล่าว เช่น พนักงานตรวจแรงงาน ล่ามหรือผู้ประสานงานด้านภาษา ทีมสหวิชาชีพทั่วไปที่ไม่ใช่ภาคประมง ทีมสหภาพวิชาชีพในภาคประมงทั้งในน้ำและบนบก รวมทั้งทีมตรวจเรือ ได้แก่

- ปี 2560 มีพนักงานตรวจแรงงาน 1,506 คน เทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 1,245 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 ผู้ประสานงานด้านภาษา มีจำนวน 74 คน เทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 42 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 76.2 และดำเนินการจ้างผู้ประสานงานด้านภาษา (เมียนมา และกัมพูชา) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ PIPO จำนวน 60 คน เทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 30 คน เพิ่มขึ้นถึง 2 เท่า

- อบรมการตรวจแรงงานประมงทะเลภายใต้กลไกการตรวจแรงงานของโครงการ Ship to Shore Rights รวม 178 คน ซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างสหภาพยุโรป องค์การแรงงานระหว่างประเทศ และกระทรวงแรงงาน

- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้จัดอบรมเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย 335 คน เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้การบังคับใช้แรงงานที่ไม่จำเป็นต้องเป็นการบังคับทางกายภาพเสมอไป

- กระทรวง พม. จัดอบรมล่ามสำหรับคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ 3 ภาษา อย่างต่อเนื่อง ในปี 2560 อบรมเพิ่มเติมจำนวน 97 คน ปัจจุบันมีล่ามที่ผ่านเกณฑ์การประเมินและพร้อมปฏิบัติงานโดยขึ้นทะเบียนกับกระทรวง พม. รวม 251 ราย

- กระทรวง พม. จัดอบรมเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ผู้ประกอบการ / เจ้าของสถานบริการ โรงงาน และเรือประมง มีความรู้ ความเข้าใจในเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดำเนินกิจการได้ตามที่กฎหมายกำหนด โดยจัดอบรมทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวม 693 คน

22. ประชาสัมพันธ์ในช่องทางใหม่และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ของภาคส่วนต่างๆ ในการร่วมกันแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ เช่น ปีนี้เป็นครั้งแรกที่รัฐบาลได้จัดทำ **inflight video** เพื่อนำเสนอบนเครื่องบินของสายการบินของไทยที่เดินทางมาจากต่างประเทศ เพื่อรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวตระหนักว่า รัฐบาลไทยเอาจริงเรื่องการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์และเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเที่ยวเมืองไทยโดยไม่สนับสนุนให้เกิดการค้ามนุษย์ และลดอุปสงค์ในการแสวงหาประโยชน์ทางเพศที่แฝงมากับการท่องเที่ยว โดยได้เผยแพร่ VDO ภายในสถานีและบนรถไฟฟ้าและรถไฟฟ้าใต้ดิน ตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม 2560 สำหรับบนเครื่องบินจะเริ่มเผยแพร่ในเดือนกุมภาพันธ์ 2561 พร้อมกันนี้ สำนักงานกฤษฎีกา กระทรวงคมนาคม และกระทรวง พม. ยังได้ร่วมกับ NGO ชื่อมูลนิธิ เอ-ทเวนตีวัน (A21) จัดทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักถึงภัยของการค้ามนุษย์ และแจ้งช่องทางการขอรับความช่วยเหลือผ่านศูนย์ช่วยเหลือสังคมของกระทรวง พม. โทร. 1300

ข. ผลการดำเนินงานสำคัญ

1. ด้านการดำเนินคดี

1. สถานการณ์และผลการสืบสวนปราบปรามการค้ามนุษย์

1.1 สถานการณ์

ตารางที่ 1 จำนวนคดีค้ามนุษย์แบ่งตามรูปแบบการค้ามนุษย์

ปี	รวม	รูปแบบการค้ามนุษย์							
		ค้าประเวณี	สื่อลามก	ผลประโยชน์ทางเพศ	เป็นทาส	ขอทาน	แรงงาน	แรงงานประมง	ขูดรีด/อื่นๆ
2557	280	223	1	-	1	16	33	3	3
2558	317	245	-	-	-	3	30	39	-
2559	333	244	3	-	-	8	32	43	3
2560	302	246	7	2	-	26	14	7	-

ผลการสืบสวนปราบปรามคดีค้ามนุษย์ระหว่างปี 2557-2560 รายละเอียดปรากฏตาม ตารางที่ 1 โดยมีผู้กระทำความผิดที่ถูกจับกุมและผู้เสียหายที่ช่วยเหลือได้จากการค้ามนุษย์ในระหว่างปี 2557-2560 ปรากฏตามตารางที่ 2 และ 3 โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- ในปี 2560 สามารถสืบสวนปราบปรามจับกุมคดีค้ามนุษย์ได้ จำนวน 302 คดี พร้อมผู้ต้องหาจำนวน 427 คน และให้การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้ 455 คน
- รูปแบบในการแสวงหาประโยชน์จากผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์ ส่วนใหญ่ยังคงเป็นรูปแบบเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศ จำนวน 255 คดี (ร้อยละ 84.4) การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ จำนวน 21 คดี (ร้อยละ 7) และนำคนมาขอทาน 26 คดี (ร้อยละ 8.6)
- ในปี 2560 จำนวนผู้กระทำความผิดที่จับกุมได้ส่วนใหญ่ เป็นคนไทย จำนวน 361 คน (ร้อยละ 84.54) ซึ่งลดลงจาก 617 คนในปี 2558 และ 462 คน ในปี 2559 โดยผู้ต้องหาชาวเมียนมาและชาวลาวลดลงอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับผู้กระทำความผิดต่างชาติส่วนใหญ่เป็นชาวกัมพูชา และผู้กระทำความผิดต่างชาติอื่นๆ โดยชาวเมียนมา และ ลาว มีการจับกุมลดลง
- ผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์ ในปี 2560 ส่วนใหญ่เป็นคนไทย 327 คน (ร้อยละ 71.87) ผู้เสียหายชาวต่างชาติ (เมียนมา กัมพูชา ลาว และสัญชาติอื่นๆ) มีจำนวนลดลง โดยผู้เสียหายเป็นชาวเมียนมา มีจำนวนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ จาก 409 คน ในปี 2558, 238 คน ในปี 2559 คงเหลือเพียง 53 คน ในปี 2560
- การปราบปรามคดีค้ามนุษย์ทางเพศ ทั้ง 3 รูปแบบในปี 2560 จับกุมได้ จำนวน 255 คดี เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเทียบกับผลคดีในปี 2559 จำนวน 247 คดี (เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.3) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคดีรายย่อยโดยพบว่าเป็นคดีค้าประเวณีบนสื่อโซเชียลออนไลน์ จำนวน 17 คดี และที่เป็นคดีแสวงหาประโยชน์จากการผลิต

และเผยแพร่สื่อลามกออนไลน์ที่จับกุมโดย คณะทำงานปราบปรามอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็กและเยาวชน (Thailand Internet Crimes Against Children Task Force : TICAC) จำนวน 8 คดี โดยมีการจับกุมเครือข่ายคดียาเสพติดด้านการค้าประเวณีข้ามชาติ โดยกลุ่มชาวต่างชาติ จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชาวยูกันดา และกลุ่มชาวโมร็อกโก

ตารางที่ 2 จำนวนผู้กระทำความผิดคดีค้ามนุษย์ จำแนกตามเพศ และสัญชาติ

ปี	จำนวนผู้กระทำความผิด	เพศ		สัญชาติ				
		ชาย	หญิง	ไทย	เมียนมา	กัมพูชา	ลาว	อื่นๆ
2557	442	217	225	374	39	9	8	12
2558	690	372	318	617	47	1	10	15
2559	600	265	335	462	35	26	41	36
2560	427	145	282	361	9	25	3	29

ตารางที่ 3 จำนวนผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์

ปี	จำนวน	เพศ		สัญชาติ				
		ชาย	หญิง	ไทย	เมียนมา	กัมพูชา	ลาว	อื่นๆ
2557	595	190	405	303	98	29	108	57
2558	982	451	531	360	409	9	87	117
2559	824	411	413	333	238	52	58	143
2560	455	88	367	327	53	26	30	19

- การตรวจพบความผิดตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานในปี 2560 เพิ่มขึ้น ทั้งนี้รายละเอียดปรากฏอยู่ในรายงานด้านการป้องกัน

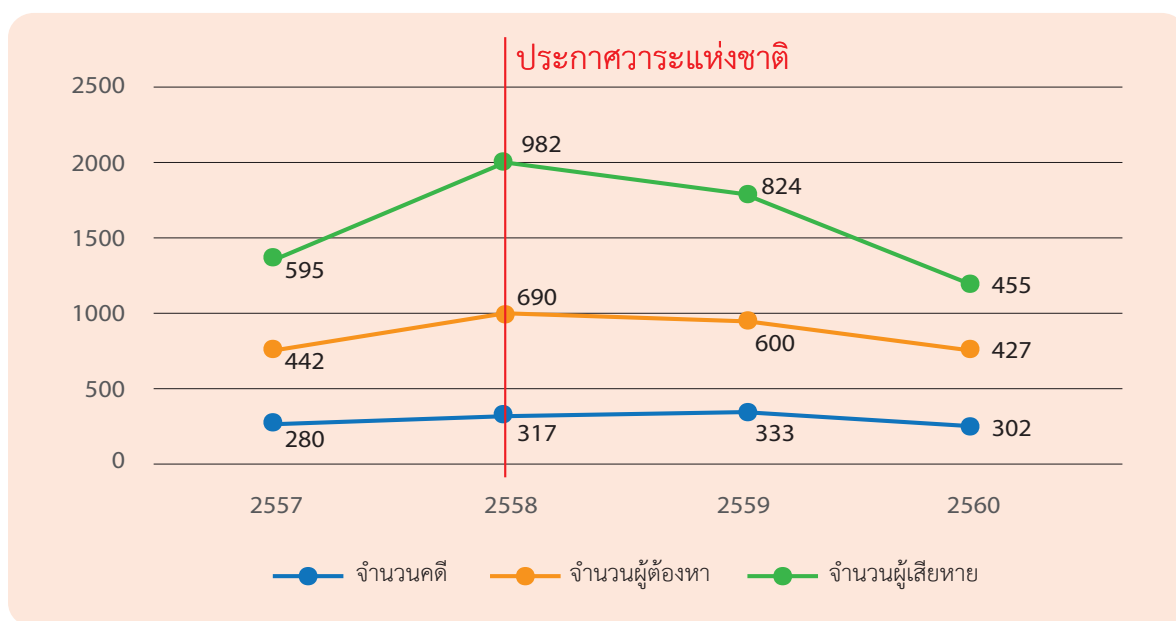
- การสืบสวนปราบปรามคดีค้ามนุษย์ด้านแรงงานในปี 2558 และ 2559 พบว่าเกี่ยวข้องกับแรงงานประมงจากเกาะอัมบน ประเทศอินโดนีเซีย จำนวน 27 คดี และจับกุมเรือเวียดนาม 28 คดี ซึ่งเป็นเหตุไม่ปกติซึ่งต่อมาในปี 2560 ปัญหาทั้งสองกรณีได้คลี่คลายลงส่งผลให้คดีค้ามนุษย์ด้านแรงงานลดลงเหลือ 21 คดี เมื่อเปรียบเทียบกับ จำนวน 36 คดี ในปี 2557 จำนวน 69 คดี ในปี 2558 จำนวน 75 คดี ในปี 2559 นอกจากนี้ พบว่าความผิดตาม พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานเด็ก เกี่ยวข้องกับข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการจ้างค่าแรง และเกี่ยวกับจำนวนวันทำงาน จำนวน 50 คดี ในปี 2560 รัฐบาลไทยจึงได้ให้ดำเนินการสืบสวนขยายผลด้วยการซักถามและคัดแยกผู้เสียหายโดยมีทีมสหวิชาชีพ และตำรวจ ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินคดีกับคดีด้านแรงงาน ซึ่งผลการดำเนินการไม่พบว่าเข้าข่ายเป็นคดีค้ามนุษย์ ถือว่าการดำเนินการของกระทรวงแรงงานได้ดำเนินการไปอย่างมีมาตรฐาน

- จำนวนผู้ต้องหาและผู้เสียหาย ที่ลดลงเป็นจำนวนมากส่วนหนึ่งเป็นชาวเมียนมา ในคดีค้ามนุษย์ด้านแรงงานโดยพบว่าในปี 2559 ผู้เสียหายชาวเมียนมา มีจำนวน 219 คน ในปี 2560 ลดลงเหลือเพียง 39 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 82 ผู้ต้องหาชาวเมียนมา ในคดีค้ามนุษย์ด้านแรงงานลดลงเช่นเดียวกัน จาก 32 คน ในปี 2559

เหลือเพียง 5 คน ในปี 2560 ซึ่งสอดคล้องกับการแบ่งปันด้านการข่าวในการประชุมทวิภาคีตำรวจไทย-เมียนมา ซึ่งดำเนินการโดย โครงการออสเตรเลีย-เอเชีย เพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ (Australia-Asia Program to Combat Trafficking in Persons : AAPTIP) โดยเจ้าหน้าที่หน่วยปราบปรามการค้ามนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติเมียนมา ได้รายงานว่ คดีค้ามนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย มีสถิติลดลงจากร้อยละ 15 เหลือเพียง ร้อยละ 7 อันเนื่องมาจาก การจัดระเบียบแรงงานชาวเมียนมาโดยรัฐบาลไทย และเป็นการแบ่งปันเบาะแส และการร้องเรียนของแรงงานชาวเมียนมาในประเทศไทย ที่นำไปสู่การจับกุมเครือข่ายลักลอบค้าแรงงานชาวเมียนมาได้อย่างรวดเร็ว หลายคดี ตามที่ได้เคยรายงานไว้เป็นคดีตัวอย่างในระหว่างปี 2558-2559

ตลอดปี 2558-2559 การสืบสวนปราบปรามอย่างจริงจังตามนโยบายรัฐบาลสามารถสืบสวนปราบปรามคดีค้ามนุษย์ได้เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับ ปี 2557 โดยปรับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยปี 2559 เพิ่มขึ้น 53 คดี (ร้อยละ 18) โดยมีขบวนการค้ามนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียและเป็นเครือข่ายที่เคยได้รับรายงานในคดีตัวอย่างอย่างน้อย 1 คดี เช่น คดีหัวไทร-ปาดังเบซาร์ คดีกันตัง คดีภูเก็ต คดีนาตารี คดี BIGBOSS และศาลได้ลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดอย่างหนัก และยึดอายัดทรัพย์สินของขบวนการผู้กระทำความผิด สูงถึงกว่า 800 ล้านบาท โดยในปี 2560 จำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียและเครือข่าย ได้ลดลงเป็นจำนวนมาก ภาพรวมคดีลดลงประมาณร้อยละ 9 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน แต่ยังคงจับกุมปราบปรามได้สูงกว่าสถิติของปี 2557 ที่จับกุมได้ 280 คดี ก่อนที่รัฐบาลจะประกาศให้เป็นวาระแห่งชาติ ปรากฏตามแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แสดงจำนวนคดี จำนวนผู้เสียหาย ผู้ต้องหาคดีค้ามนุษย์ ในปี 2557-2560

ข้อมูลจากแผนภาพ แสดงจำนวนคดี ผู้เสียหาย ผู้ต้องหาคดีค้ามนุษย์ ปี 2557-2560 ข้างต้น แสดงให้เห็นถึงผลการสืบสวนปราบปรามคดีค้ามนุษย์ตามนโยบายระหว่างปี 2558-2559 ซึ่งมีการจับกุม คดีที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียและเครือข่าย ส่งผลให้จำนวนคดี จำนวนผู้ต้องหา และ ผู้เสียหาย เพิ่มขึ้นจาก ปี 2557 โดยการจับกุมในปี 2560 เกี่ยวกับคดีอิทธิพลและคดีที่เป็นเครือข่ายลดลง โดยมีการปรับพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดเป็นรายย่อย และหลบซ่อนอยู่บนเครือข่ายออนไลน์ และปฏิบัติการเชิงรุก จับกุมคดีในรูปแบบอื่นบนเครือข่ายออนไลน์ เช่น การขายบริการทางเพศ การผลิตและจำหน่ายสื่อลามกอนาจาร

1.2 การดำเนินการสืบสวนปราบปรามคดีที่เกี่ยวข้องกับคดีค้ามนุษย์

ได้ใช้มาตรการป้องกันที่เน้นด้านอุปสงค์ (Demand-side) โดยการจับกุมผู้ซื้อบริการทางเพศจากเด็กเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการลดอุปสงค์ โดยมีผลการดำเนินคดีในปี 2558-2560 แล้ว จำนวน 36 คดี มีโทษจำคุก 2 ปี ถึง 25 ปี โดยลงโทษจำคุกโดยไม่รอลงอาญา จำนวน 4 คดี เป็นโทษ จำคุก 2-5 ปี จำนวน 14 คดี โทษจำคุก 5-10 ปี จำนวน 8 คดี โทษจำคุก 10-25 ปี จำนวน 10 คดี อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล 4 คดี ชัยอัยการ 19 คดี ชัยสอบสวน 28 คดี

คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (Thailand Internet Crimes Against Children-TICAC Task Force) ได้ดำเนินการสืบสวนปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดต่อเด็ก ตั้งแต่ 9 ธันวาคม 2558 โดยในปี 2558 จับกุมได้ 2 คดี ปี 2559 จับกุมได้จำนวน 24 คดี และ ในปี 2560 จับกุมได้จำนวน 41 ราย รวม 67 ราย ประเภทความผิดแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ครอบครองสื่อลามกเด็ก	จำนวน 30 คดี
2. ล่วงละเมิดทางเพศเด็ก	จำนวน 9 คดี
3. ค้ามนุษย์	จำนวน 18 คดี
4. ส่งตัวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร	จำนวน 6 ราย

นับว่า การเชื่อมโยงข้อมูล (จากศูนย์ NECMEC ตระกูล TICAC task force) ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับ HSI และ FBI รวมทั้งการเข้าร่วมปฏิบัติ OCC ครั้งที่ 11 ทำให้การปฏิบัติของ TICAC ในปี 2 มีประสิทธิภาพอย่างชัดเจน

2. สถิติการดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการ แยกตามรูปแบบของการค้ามนุษย์

ในปี 2560 สำนักงานอัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีค้ามนุษย์จากพนักงานสอบสวนรวมทั้งหมด 418 คดี โดยจำแนกตามรูปแบบของการค้ามนุษย์ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4 5 และ 6

ตารางที่ 4 จำนวนสำนวนคดี จำแนกตามรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

รูปแบบการค้ามนุษย์	2558	2559	2560	รวม (สำนวน)
(1) จากการค้าประเวณี, ผลิตและเผยแพร่สื่อลามกทางเพศรูปแบบอื่น	227	335	325	887
(2) นำคนมาขอราน	4	13	25	42
(3) การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ	64	135	68	267
รวม	286	466	418	1,077

หมายเหตุ

- จำนวนสำนวนคดีในตารางนี้ที่อยู่ตรงมุมขวาล่าง หรือทางด้านขวาสุด เป็นจำนวนสำนวนคดีสุทธิ (ไม่นับซ้ำ) ผู้อ่านไม่สามารถนำจำนวนสำนวนคดีในแนวดังรวมกันเพื่อให้ได้จำนวนคดีสุทธิได้ เนื่องจากในหนึ่งสำนวนคดีอาจเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบมากกว่าหนึ่งประเภท

ตารางที่ 5 จำนวนสำนวนคดีที่มีตัวผู้ต้องหา จำแนกตามประเภทการพิจารณาดำเนินการของพนักงานอัยการ

ปี	จำนวน สำนวนที่รับ	การดำเนินการชั้นพนักงานอัยการ		
		สั่งฟ้อง (ร้อยละ)	สั่งไม่ฟ้อง (ร้อยละ)	อยู่ระหว่างพิจารณา (ร้อยละ)
2558	281	272 (96.80%)	8 (2.85%)	1 (0.36 %)
2559	446	433 (97.09%)	7 (1.57%)	5 (1.12%)
2560	396	336 (84.85%)	8 (2.02%)	52 (13.13%)

หมายเหตุ

- ในปี 2559 มีสำนวนคดี มีตัวผู้ต้องหาที่พนักงานอัยการมีความเห็นและคำสั่งอย่างอื่น โดยสั่งคืนสำนวน จำนวน 1 สำนวน

ตารางที่ 6 จำนวนสำนวนคดีที่ผู้ต้องหาหลบหนี
จำแนกตามประเภทการพิจารณาดำเนินการของพนักงานอัยการ

ปี	จำนวนสำนวน ที่รับ	การดำเนินการชั้นพนักงานอัยการ		
		สั่งฟ้อง (ร้อยละ)	สั่งไม่ฟ้อง (ร้อยละ)	อยู่ระหว่างพิจารณา (ร้อยละ)
2558	5	4 (80%)	1 (20%)	0 (0%)
2559	19	16 (84.21%)	2 (10.53%)	0 (0%)
2560	22	5 (22.73%)	4 (18.18%)	13 (59.09%)

หมายเหตุ

- ในปี 2559 มีสำนวนคดีผู้ต้องหาหลบหนีที่พนักงานอัยการมีความเห็นและคำสั่งอย่างอื่น โดยสั่งยุติการดำเนินคดีเนื่องจากผู้ต้องหาถึงแก่ความตาย จำนวน 1 สำนวน

3. การสืบพยานล่วงหน้าในคดีค้ามนุษย์เพิ่มขึ้น

การสืบพยานล่วงหน้าในคดีค้ามนุษย์ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องบัญญัติให้ปฏิบัติได้ ได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ตี 173/2 และ 237 ทวิ และตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มาตรา 31 สามารถทำการสืบพยานล่วงหน้าก่อนฟ้องคดีได้ ไม่ว่าผู้เสียหายจะเป็นคนไทยหรือคนต่างประเทศ และให้เร่งรัดและนำพยานขึ้นเบิกความในชั้นศาลให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

การสืบพยานผ่านการประชุมทางจอภาพในคดีค้ามนุษย์ สามารถดำเนินการได้ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ตี 1 และ 172 วรรคสาม เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายหรือพยานมิให้เผชิญหน้ากับจำเลยผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด

และในกรณีที่ยานมีความจำเป็นไม่อาจมาศาล เช่น ผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์อยู่ในความคุ้มครองของสถานคุ้มครอง ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตอำนาจศาลที่พิจารณาคดี สามารถร้องขอต่อศาลให้สืบพยานดังกล่าวผ่านการประชุมทางจอภาพ ซึ่งศาลอาจอนุญาตให้พยานดังกล่าวเบิกความที่ศาลอื่น หรือสถานที่ทำการของทางราชการ หรือสถานที่แห่งอื่นซึ่งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศ โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ ทั้งนี้ การเบิกความดังกล่าวให้ถือเสมือนว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. 2559 มาตรา 9

ซึ่งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งในชั้นพนักงานสอบสวน สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรม ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ซึ่งเป็นวาระแห่งชาติและต่างมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาล และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีและเร่งรัดให้การดำเนินคดีเสร็จสิ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยในปี 2560 มีการสืบพยานล่วงหน้าทั้งก่อนฟ้องคดี และสืบพยานล่วงหน้าก่อนวันนัดสืบพยานเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ

4. คำพิพากษาลงโทษหนักขึ้น ทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ และศาลมีคำพิพากษาเร็วขึ้น

4.1 สถิติการพิจารณาพิพากษาคดีค้ามนุษย์ในศาล

ในปี 2560 มีคดีค้ามนุษย์ (ทั้งที่ค้างมาและรับใหม่) เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลทั่วราชอาณาจักร (นับรวมศาลเยาวชนฯ ศาลจังหวัด ศาลอาญา และศาลสูง) จำนวน 732 คดี ซึ่งกระบวนการพิจารณาในศาลชั้นต้นและศาลสูง ได้พิพากษาเสร็จสิ้นแล้ว จำนวน 536 คดี คิดเป็นร้อยละ 73.22 ของคดีทั้งหมดที่เข้าสู่ศาล และได้จำหน่ายคดี จำนวน 18 คดี (ร้อยละ 3.36) สามารถพิพากษาลงโทษในคดีค้ามนุษย์จำนวน 463 คดี คิดเป็นร้อยละ 86.38 ของคดีที่ได้มีคำพิพากษาแล้วพิพากษายกฟ้อง จำนวน 55 คดี (ร้อยละ 10.26) และยังคงเหลือคดีค้างการพิจารณาอยู่อีก 196 คดี

ตารางที่ 7 ผลการพิจารณาพิพากษาคดีค้ามนุษย์ ในชั้นศาล ในปี 2560

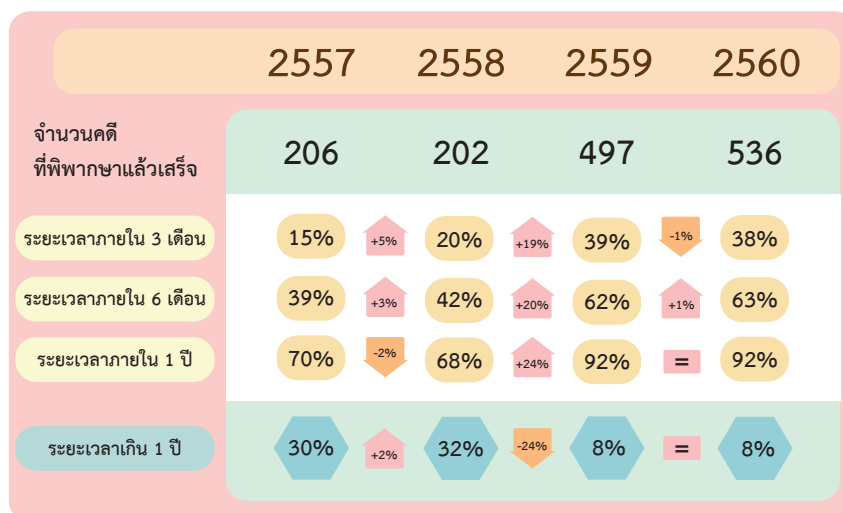
ประเภทคดี	จำนวนคดี	
	ปี 2559	ปี 2560
คดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล	745	732
คดีพิพากษาเสร็จ	497	536
พิพากษาลงโทษจำเลย	418	463
พิพากษายกฟ้องจำเลย	37	55
จำหน่ายคดี	42	18
อยู่ระหว่างพิจารณา	248	196

4.2 ระยะเวลาในการพิพากษาคดีค้ามนุษย์ในชั้นศาลที่แล้วเสร็จ (ปี 2557-2560)

ในปี 2560 คดีที่ศาลพิพากษาแล้วเสร็จ จำนวน 536 คดี แยกเป็น คดีที่ใช้ระยะเวลาในการพิพากษาแล้วเสร็จภายในไม่เกิน 6 เดือน มีจำนวน 339 คดี (ร้อยละ 63.25) คดีที่ใช้ระยะเวลา 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี มีจำนวน 153 คดี (ร้อยละ 28.54) คดีที่ใช้ระยะเวลา 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี มีจำนวน 43 คดี (ร้อยละ 8.02) และคดีที่ใช้ระยะเวลาเกิน 2 ปีขึ้นไป มีจำนวน 1 คดี (ร้อยละ 0.19) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสถิติ คดีในปี 2559 ที่ได้พิจารณาในชั้นศาลเสร็จสิ้นแล้ว จำนวน 497 คดี พบว่า คดีที่ใช้ระยะเวลาในการพิจารณาไม่เกิน 6 เดือน มีจำนวน 310 คดี (ร้อยละ 62.37) และคดีที่ใช้ระยะเวลา 6 เดือนแต่ไม่เกิน 1 ปี มีจำนวน 147 คดี (ร้อยละ 29.58) คดีที่ใช้ระยะเวลา 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี มีจำนวน 35 คดี (ร้อยละ 7.04) และคดีที่ใช้ระยะเวลาเกิน 2 ปีขึ้นไป มีจำนวน 5 คดี (ร้อยละ 1.01) แสดงให้เห็นว่า กระบวนการพิจารณาคดีค้ามนุษย์ในชั้นศาลมีประสิทธิภาพรวดเร็วขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2559 และปี 2560 อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับคำแนะนำ

ของประธานศาลฎีกา เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ได้บัญญัติ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. 2559 โดยคดีค้ามนุษย์ที่เข้าสู่การพิจารณาชั้นศาลเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.95 สำหรับปี 2559 และร้อยละ 91.79 สำหรับปี 2560 ตามลำดับ) สามารถพิจารณาพิพากษาให้เสร็จสิ้นได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี

แผนภาพที่ 2 สถิติระยะเวลาในการพิพากษาคดีค้ามนุษย์ในชั้นศาลที่แล้วเสร็จ (ปี 2557 -2560)

4.3 จำเลยคดีค้ามนุษย์ที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษ

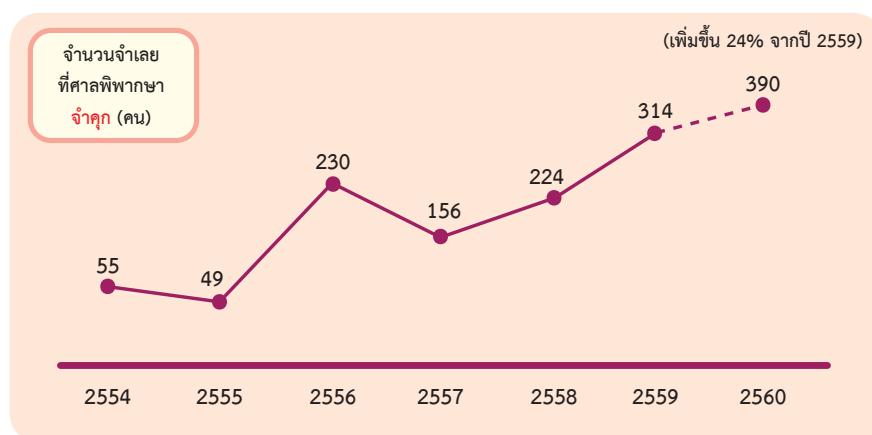
ในปี 2560 (ช่วง ม.ค.-ธ.ค.2560) มีจำเลยที่ถูกฟ้องต่อศาลในคดีค้ามนุษย์ จำนวนทั้งสิ้น 880 คน (เป็นสัญชาติไทย 800 คน สัญชาติอื่น 80 คน เพศชาย 473 คน เพศหญิง 407 คน) โดยศาลได้มีคำพิพากษาลงโทษ จำนวน 707 คน คิดเป็นร้อยละ 80.34 ได้พิพากษายกฟ้อง จำนวน 155 คน (ร้อยละ 17.61) ของจำนวนจำเลยที่เข้าสู่การพิจารณา และศาลจำหน่ายคดี จำนวน 18 คน (ร้อยละ 2.05)

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับจำเลยที่ศาลได้พิพากษาลงโทษในปี 2559 จำนวน 677 คน ถือว่าเป็นการเพิ่มขึ้นของจำเลยที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษมากที่สุด ตั้งแต่มีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 สืบเนื่องจากได้มีการพิพากษาลงโทษจำเลยในคดีปาดังเบซาร์ เมื่อวันที่ 19 ก.ค. 2560 ซึ่งเป็นคดีที่มีจำเลยถูกพิพากษาลงโทษ จำนวนสูงถึง 62 คน

ตารางที่ 8 จำนวนจำเลยคดีค้ามนุษย์ที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล (จำแนกตามเพศ และสัญชาติ)

คำพิพากษา	จำนวน (คน)		เพศ (คน)				สัญชาติ (คน)			
			ชาย		หญิง		ไทย		อื่นๆ	
	2559	2560	2559	2560	2559	2560	2559	2560	2559	2560
จำเลยในชั้นศาล	677	880	318	473	359	407	638	800	39	80
พิพากษาลงโทษ	550	707	247	364	303	343	521	644	29	63
พิพากษายกฟ้อง	69	155	48	105	21	50	60	138	9	17
จำหน่ายคดี	58	18	23	4	35	14	57	18	1	-

แผนภาพที่ 3 แนวโน้มของการพิพากษาลงโทษในคดีค้ามนุษย์ระหว่างปี พ.ศ.2554-2560

4.4 ความรุนแรงของอัตราโทษที่ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยคดีค้ามนุษย์

ในปี พ.ศ. 2560 จำเลยที่ถูกพิพากษาลงโทษ จำนวนทั้งสิ้น 707 คน จำแนกตามอัตราโทษ แยกเป็น

- โทษจำคุก จำนวน 390 คน (ร้อยละ 55.16)
- โทษทั้งจำทั้งปรับ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 2.83)
- รวมจำเลยที่ได้รับโทษจำคุก และทั้งจำทั้งปรับ จำนวน 410 คน (ร้อยละ 57.99)
- โทษปรับสถานเดียว จำนวน 12 คน (ร้อยละ 1.7)
- รอกการลงโทษ จำนวน 31 คน (ร้อยละ 4.38)
- โทษอื่นๆ จำนวน 254 คน (ร้อยละ 35.93)

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนจำเลยที่ถูกพิพากษาลงโทษแยกตามอัตราโทษปี 2560

อัตราโทษ	จำนวน (คน)		คิดเป็นร้อยละ	
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2559	ปี 2560
โทษจำคุก	314	390	57.09	55.16
โทษทั้งจำทั้งปรับ	5	20	0.91	2.83
โทษปรับสถานเดียว	2	12	0.36	1.7
รอกการลงโทษ	20	31	4.22	4.38
อื่นๆ	209	254	35.16	35.93
รวม	550	707	100	100

จากปริมาณจำเลยที่ได้รับโทษจำคุก จำนวน 390 คน พบว่า มีจำเลยที่ได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.03 โทษจำคุกเกิน 6 เดือน ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.28 โทษจำคุก 1 ปี ไม่เกิน 2 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.56 โทษจำคุก 2 ปี ไม่เกิน 5 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 โทษจำคุกเกิน 5 ปี ไม่เกิน 10 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.79 และจำเลยที่ได้รับโทษจำคุกเกิน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 33.59 ของจำเลยที่รับโทษจำคุก

แผนภาพที่ 4 ความรุนแรงของอัตราโทษที่ศาลพิพากษาแก่จำเลย

ประเภท	2559	เพิ่มขึ้น/ลดลง/ เท่าเดิม	2560
จำเลยที่ศาลพิพากษา จำคุก 	314 คน	 76	390 คน
จำคุกมากกว่า 2 ปี ไม่เกิน 5 ปี 	32.80% (103 คน)	 -3.06%	29.74% (116 คน)
จำคุกมากกว่า 5 ปี ไม่เกิน 10 ปี 	37.58% (118 คน)	 -5.79%	31.79% (124 คน)
จำคุกมากกว่า 10 ปี 	21.34% (67 คน)	 +12.25%	33.59% (131 คน)

5. ระยะเวลาในการดำเนินคดีลดลง

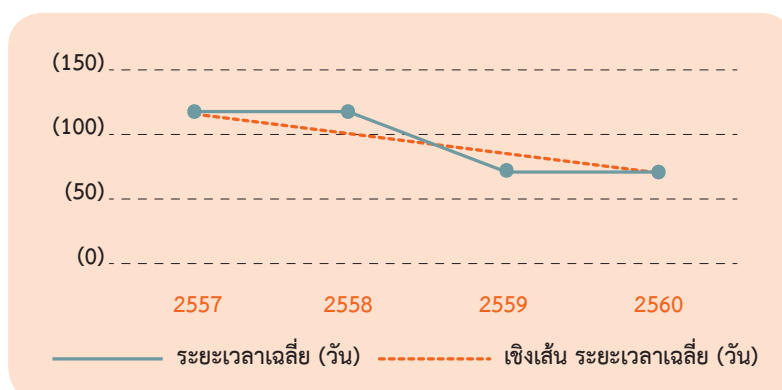
การดำเนินคดีชั้นพนักงานสอบสวน

คดีค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในปี 2557-2559 พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้วทุกคดี โดยในปี 2559 มีความเห็นควรสั่งฟ้องจำนวน 329 คดี (ร้อยละ 99) และมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง จำนวน 4 คดี (ร้อยละ 1)

ในปี 2560 จากสำนวนการสอบสวนคดีค้ามนุษย์ที่รับคำร้องทุกข์ ทั้งหมด จำนวน 302 คดี ดำเนินการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว 235 คดี (ร้อยละ 77.81) โดยมีความเห็นสั่งฟ้องทั้ง 234 คดี (ร้อยละ 99.6) สั่งไม่ฟ้อง 1 คดี (ร้อยละ 0.4)

ได้กำหนดมาตรการเร่งรัดพนักงานสอบสวนให้สรุปสำนวนการสอบสวนคดีค้ามนุษย์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่เหมาะสม คือ ก่อนครบกำหนดฝากขังครั้งที่ 5 ทำให้ระยะเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการสอบสวนของพนักงานสอบสวนสั้นลง กล่าวคือ ในปี 2557 ถึง 2558 พนักงานสอบสวนใช้ระยะเวลาเฉลี่ยในการสอบสวนคดีค้ามนุษย์ประมาณ 118 วัน สำหรับคดีค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในปี 2559 พนักงานสอบสวนสามารถลดระยะเวลาในการสอบสวนให้สั้นลง เหลือเพียง 72 วัน ซึ่งในปี 2560 มีแนวโน้มในการสอบสวนรวดเร็วขึ้น สอบสวนเสร็จในระยะเวลาประมาณ 69 วัน

แผนภาพที่ 5 ระยะเวลาที่พนักงานสอบสวน (ตำรวจ) ใช้ในการสอบสวนทำสำนวนคดีค้ามนุษย์ ในปี 2557-2560

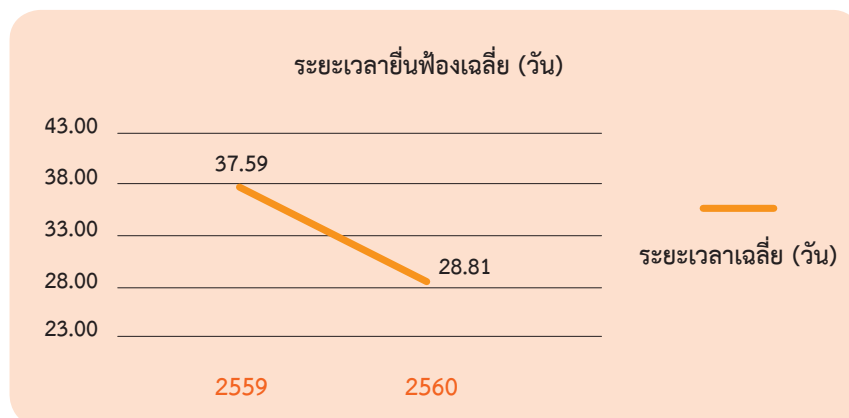
ระยะเวลาในการดำเนินคดีในชั้นพิจารณาของอัยการ

ในปี 2560 สำนักงานอัยการสูงสุด ได้มีมาตรการเร่งรัดให้พนักงานอัยการเร่งพิจารณาสำนวนคดี และยื่นฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลโดยเร็ว โดยในการให้พิจารณาให้ประกันตัวผู้ต้องหา ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดต่อรูปคดี การเลื่อนนัดส่งตัวผู้ต้องหาเพื่อฟ้องต่อศาล ไม่ควรอนุญาตให้มีการเลื่อนนัดส่งตัวผู้ต้องหา เกินกว่า 3 เดือน และไม่เกิน 3 ครั้ง และให้พิจารณาคัดค้านการประกันตัวในชั้นพิจารณาของศาล หากพิจารณา เห็นว่าผู้ต้องหา อาจหลบหนี หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน จากมาตรการเร่งรัดดังกล่าวของสำนักงานอัยการสูงสุด ส่งผลให้การดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการใช้ระยะเวลาในการพิจารณาเพื่อมีความเห็นและคำสั่งลดลง

โดยในปี 2559 สำนักงานอัยการสูงสุดได้ยื่นฟ้องสำนวนคดีค้ามนุษย์ จำนวน 427 สำนวน เฉลี่ยต่อสำนวน พนักงานอัยการใช้เวลาในการดำเนินการ สำนวนละ 37.59 วัน

ในปี 2560 สำนักงานอัยการสูงสุดได้ยื่นฟ้องสำนวนคดีค้ามนุษย์ จำนวน 307 สำนวน เฉลี่ยต่อสำนวน พนักงานอัยการใช้เวลาในการดำเนินการสำนวนละ 28.81 วัน ดังนั้นในปี 2560 พนักงานอัยการใช้เวลาในการพิจารณาจนถึงวันที่ยื่นฟ้องลดลง 23.36% เมื่อเทียบกับระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการในปี 2559

แผนภาพที่ 6 ระยะเวลาที่พนักงานอัยการ ใช้ในการพิจารณาสำนวนคดีค้ามนุษย์ในปี 2559-2560

ระยะเวลาในการดำเนินคดีในชั้นพิจารณาของศาล

สถิติระยะเวลาในการพิพากษาคดีค้ามนุษย์ในชั้นศาลที่แล้วเสร็จในปี 2560 ปรากฏว่ามีคดีร้อยละ 93 ได้พิจารณาแล้วเสร็จภายในระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันฟ้อง ซึ่งเป็นไปตามคำแนะนำของประธานศาลฎีกา เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้คดีค้ามนุษย์เป็นสำนวนคดีสามัญพิเศษ และพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จไปโดยสะดวกรวดเร็ว ไม่ว่าคดีนั้นจำเลยจะต้องชั่งระหว่างการพิจารณาหรือไม่ก็ตาม

6. การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

6.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ตั้งแต่ปี 2556-2559 ทั้งกระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยการค้ามนุษย์และทุจริตประพฤติดมิชอบต่อตำแหน่งหน้าที่ รับสินบนจากการค้ามนุษย์รวม 44 คน คดีอาญาถูกศาลตัดสินจำคุกแล้ว 5 คน คดีวินัย พ้นจากราชการแล้ว 16 คน โดยในปี 2560 จำนวนเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกกล่าวหาเพิ่มขึ้น 11 คน ยอดสะสมรวม 55 คน

6.2 ความคืบหน้าในคดีอาญาในปี 2560 ศาลตัดสินจำคุกเพิ่มอีก 11 คน (สูงสุดจำคุก 78 ปี) ยกฟ้อง 11 คน อยู่ระหว่างศาลพิจารณา 10 คน ระหว่างอัยการพิจารณา 1 คน หลบหนีคดี 3 คน อยู่ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) / สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้สอบสวน 17 คน ซึ่งในจำนวนนี้ 5 คนได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว

(1) คดีโรฮีนจาซึ่งเกิดในปี 2558 มีเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกดำเนินคดีอาญา 22 คน ศาลอาญาแผนกคดีค้ามนุษย์พิพากษาจำคุก 11 คน (ลงโทษสูงสุด 78 ปี) ยกฟ้อง 7 คน (ระหว่างอุทธรณ์) ระหว่างพิจารณาศาล 1 คน เนื่องจากเพิกมอบตัว ระหว่างอัยการพิจารณา 1 คน เนื่องจากเพิกมอบตัวโดยหลบหนี 2 คน

(2) การรับสินบนจากสถานบันเทิงพื้นที่อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย โดยพบบัญชีส่วย ป.ป.ท. ได้สอบสวนข้าราชการตำรวจ 4 คน ได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาความผิดอาญาและความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้ว 3 คน อีก 1 คน อยู่ระหว่างการรวบรวมหลักฐาน ผู้ถูกกล่าวหาทั้งหมดถูกปรับย้ายให้พ้นจากหน้าที่เดิมแล้ว

(3) การรับสินบนจากสถานบริการนวดารอบอบนวด กทม. โดยพบบัญชีส่วย ป.ป.ท. ได้สอบสวนข้าราชการตำรวจ 4 คน อยู่ในขั้นตอนแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐาน ผู้ถูกกล่าวหาทั้งหมดได้ ถูกปรับย้ายให้พ้นจากหน้าที่เดิมแล้ว

(4) การรับสินบนจากสถานบริการพื้นที่อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี โดยพบบัญชีส่วย ป.ป.ท. ได้สอบสวนข้าราชการตำรวจ 6 คน และได้แจ้งข้อกล่าวหาความผิดอาญาและความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้ว 2 คน ที่เหลืออยู่ระหว่างการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐาน ข้าราชการตำรวจที่ถูกกล่าวหาทั้งหมดได้ถูกปรับย้ายให้พ้นจากหน้าที่เดิมแล้ว

(5) คดีค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีข้าราชการตำรวจ 1 คน ถูกจับกุมดำเนินคดีอาญาในความผิดฐานค้ามนุษย์อยู่ระหว่างพิจารณาชั้นศาล ทางวินัยได้มีคำสั่งปลดออกจากราชการแล้ว

มีเจ้าหน้าที่ของรัฐ 16 คน เข้าไปเกี่ยวข้องใช้บริการทางเพศเด็กและถูกดำเนินคดีอาญา คดีอาญาสั่งไม่ฟ้อง 1 คนเนื่องจากผู้เสียหายจำผิดตัว อีก 15 คน อยู่ระหว่างการพิจารณาสั่งคดีของอัยการสูงสุด ข้าราชการตำรวจที่ถูกกล่าวหา 8 คน ถูกดำเนินการทางวินัยและถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

(6) คดีค้ามนุษย์ในพื้นที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี ซึ่งมีข้าราชการทหาร 1 คน ถูกดำเนินคดี และหลบหนีระหว่างประกันตัวชั้นศาล รัฐบาลตรวจสอบพบว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐหลายหน่วยงานบกพร่องไม่ดำเนินการตามระเบียบและกฎหมาย นายกรัฐมนตรีจึงได้สั่งการให้หน่วยงานต้นสังกัดพิจารณาลงโทษทางวินัยโดยเร็ว กรมสอบสวนคดีพิเศษได้สอบสวนดำเนินคดีข้าราชการตำรวจ 3 คน ที่เป็นพนักงานสอบสวนคดีนี้ และได้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อไต่สวนแล้ว

(7) คดีค้ามนุษย์ในพื้นที่อำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา ซึ่งมีข้าราชการตำรวจ 1 คน ถูกดำเนินคดี ศาลได้พิพากษาจำคุกและถูกไล่ออกจากราชการแล้ว รัฐบาลยังได้ตรวจสอบพบเจ้าหน้าที่ของรัฐบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้ลงโทษทางวินัยโดยเร็ว พนักงานสอบสวนในคดีและผู้บังคับบัญชาซึ่งบกพร่อง ถูกลงโทษทางวินัยแล้ว

6.3 ความคืบหน้าในคดีวินัยในปี 2560 มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่รัฐพ้นจากราชการเพิ่มอีก 10 คน (เดิม 16 คน รวมเป็น 26 คน) อยู่ระหว่างดำเนินการ 28 คน ซึ่งมี 21 คน ที่ได้สั่งพักราชการหรือปรับย้ายพ้นจากหน้าที่แล้ว

(1) คดีโรฮีนจา ข้าราชการตำรวจที่เกี่ยวข้อง 3 คน ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการแล้ว

(2) การเรียกรับสินบนและไม่ดำเนินคดีจากการตรวจยึดรถยนต์บรรทุกขนชาวโรฮีนจา 40 คน ในพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ข้าราชการตำรวจที่เกี่ยวข้อง 4 คน ถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการแล้ว

(3) การจับกุมสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและกำนันในพื้นที่อำเภอภูเรือจังหวัดเลย 2 คน ซึ่งเป็นเจ้าของสถานบริการในข้อหาค้ามนุษย์ จังหวัดเลย มีคำสั่งให้กำนันพ้นจากตำแหน่ง และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ลาออกจากราชการแล้ว

(4) คดีค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้าราชการตำรวจ 1 คน ถูกจับกุมและถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำ ถูกลงโทษทางวินัยปลดออกจากราชการแล้ว

6.4 การดำเนินการตามนโยบาย มาตรการทางบริหารในการป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ พ.ศ.2558

(1) ข้อมูลลับจากฝ่ายความมั่นคง รองนายกรัฐมนตรี มีข้าราชการตำรวจหลายหน่วยในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี รวม 11 คน มีพฤติการณ์ในการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร โดยผิดกฎหมาย และเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ามนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีคำสั่งให้พ้นจากพื้นที่รับผิดชอบ ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วพบว่า มีมูล อยู่ระหว่างดำเนินการทางวินัย

(2) ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ตรวจสอบพบตำรวจน้ำ 2 คน ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพฤติการณ์เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเรียกรับผลประโยชน์จากการทำการประมงผิดกฎหมาย โดยเรียกเก็บเงินจากเรือประมงและจากแรงงานต่างด้าวเพื่อละเว้นการจับกุม และนายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้ลงโทษโดยเร็ว อยู่ระหว่างดำเนินการทางวินัย

(3) ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สืบสวนและจับกุมตำรวจตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดระนอง 1 คน รับสินบนในการดำเนินการเพื่อขออนุญาตอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว พร้อมของกลางธนบัตรรวมเป็นเงิน 31,500 บาท อยู่ระหว่างดำเนินการทางวินัยร้ายแรง

รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหา เรื่อง เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ จึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยมาตรการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2558 ซึ่งนับตั้งแต่ระเบียบดังกล่าวมีผลบังคับใช้ การดำเนินการทั้งวินัยและอาญา โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการดำเนินการทางวินัยและการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่รัฐมิให้เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ โดยมีปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานอนุกรรมการฯ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ในฐานะเลขานุการอนุกรรมการ ได้มีการเร่งรัดและตรวจสอบ ส่งผลให้การดำเนินคดีมีความรวดเร็วและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการติดตามผลการดำเนินคดีอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ซึ่งจากการดำเนินการที่ผ่านมา สามารถลงโทษทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์และข้อหา “ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่” ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วย

ตารางที่ 10 ความคืบหน้าในการดำเนินคดีเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์

	ปี 2556-2559	ปี 2560	รวม	หมายเหตุ
จำนวน (คน)	44	11	55	พลเรือน 3, ทหาร 7, ตำรวจ 31 เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น 14
คดีอาญา (คน)	จำคุก 5	จำคุก 11	16	- คดีถึงที่สุด 2 - ระหว่างอุทธรณ์ 11 - ระหว่างฎีกา 3
		ยกฟ้อง 11	11	- ระหว่างอุทธรณ์ 11
		ระหว่างศาลพิจารณา 10	10	
		ระหว่างอัยการ 1	1	
		ระหว่างป.ป.ท. /ป.ป.ช 17	17	- แจ้งข้อหาแล้ว 5
		หลบหนี 3	3	- ระหว่างรวบรวมหลักฐาน 12
			รวม 58 คน	(3 คนถูกดำเนินคดีคนละ 2 คดี)
คดีวินัย (คน)	ออกจากราชการ 16	ออกจากราชการ 10 ระหว่างดำเนินการ 28	26 28	- พักราชการ 8 - ย้าย 13
			รวม 54 คน	(เกษียณ 1 ก่อนพบความผิด)
ยึดทรัพย์ (บาท)	- อายัดทรัพย์ 33,917,915.73 - ศาลมีคำสั่งให้ตก เป็นของแผ่นดิน 11,109,740.86		รวม (บาท) 45,027,656.59	

7. การปรับปรุงกระบวนการทำงานของ ป.ป.ท. และ ป.ป.ช. เพื่อให้สามารถเร่งรัดการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้เร็วขึ้นได้จริง

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการแสวงหาข้อเท็จจริงและการไต่สวนข้อเท็จจริงให้รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามมาตรา 23/1 และมาตรา 23/2 จึงเป็นการลดขั้นตอน ระยะเวลา และสามารถนำผู้ถูกกล่าวหาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมได้เร็วขึ้น จากระยะเวลา 1 ปี 3 เดือน เหลือ 6 เดือน

นอกจากนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานและกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริง ในการดำเนินคดีค้ามนุษย์ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้เสนอแนวทางการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติในพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2551 ดังนี้

1. เพิ่มประสิทธิภาพในชั้นแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน

1.1 เพิ่มอำนาจให้เลขาธิการ พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. มีอำนาจรวบรวมพยานหลักฐาน ขอบพยานหลักฐานและเรียกให้บุคคลมาให้ถ้อยคำ ในชั้นของการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง ด้วย

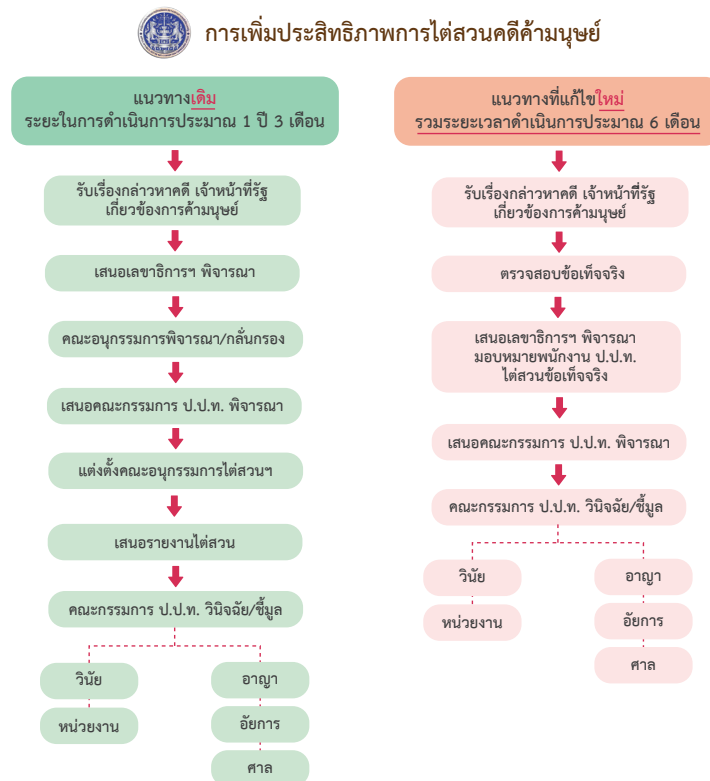
1.2 ให้พนักงานฝ่ายปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ดำเนินการจัดการตามหมายจับ และให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เลขาธิการ พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. รวมทั้ง ในการจับกุมและคุมขังบุคคล คณะกรรมการ ป.ป.ท. เลขาธิการ ป.ป.ท. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย อาจร่วมกับ เจ้าพนักงานตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานอื่น หรือแจ้งให้เจ้าพนักงานตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานอื่นดำเนินการต่อไปก็ได้

2. เพิ่มประสิทธิภาพในการไต่สวนข้อเท็จจริง

2.1 ให้หลักเกณฑ์และวิธีการ ในการไต่สวนข้อเท็จจริงตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีผลบังคับใช้เป็นการเฉพาะ เว้นแต่ ในกรณีที่ระเบียบของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่ได้กำหนดไว้ จึงให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาบังคับใช้

2.2 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำทุจริตในภาครัฐ ของเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกันรวมอยู่ด้วย โดยเฉพาะในข้อหาค้ามนุษย์อันเป็นความผิด ที่เกี่ยวเนื่องเกี่ยวพันกับการทุจริตในภาครัฐ โดยแก้ไขมาตรา 17 (4)

แผนภาพที่ 7 แสดงการเพิ่มประสิทธิภาพการไต่สวนคดีค้ามนุษย์

8. ผลการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดีค้ามนุษย์

ตารางที่ 11 แสดงผลการดำเนินการมาตรการยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดีค้ามนุษย์ ปี 2560

รูปแบบหรือพฤติกรรม	จำนวนคำสั่งให้ยึดหรืออายัด	มูลค่าทรัพย์สิน (บาท)
บังคับให้มีการค้าประเวณี	3	4,176,904
ห่วงเหี่ยวกักขัง (โรฮิงจา)	2	13,827,751
บังคับใช้แรงงานในเรือประมง	3	13,211,397
มูลค่ารวม	8	31,216,053

8.1 ผลความคืบหน้ารายคดีที่สำคัญในการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(1) คดี Big Boss เป็นคดีที่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินครั้งแรกในเดือนธันวาคม 2559 มูลค่าทรัพย์สินประมาณ 22 ล้านบาท ต่อมาในเดือนมกราคม 2560 พนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ได้ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน สามารถขยายผลการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้เพิ่มเติมอีกจำนวน 1,859,000 บาท **ขณะนี้อยู่ระหว่างการสืบพยานในชั้นศาล**

(2) คดีเครือข่ายค้ามนุษย์โรฮิงจา สำนักงาน ปปง. ได้เริ่มดำเนินการตรวจสอบและดำเนินการยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดค้ามนุษย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ มาตั้งแต่ ปี 2558 จำนวน 9 คำสั่ง ต่อมาในปี 2559 ได้ขยายผลยึดและอายัดทรัพย์สินเพิ่ม อีกจำนวน 1 คำสั่ง และในปี 2560 นี้ ยังได้ตรวจสอบพบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดค้ามนุษย์เพิ่ม จึงมีคำสั่งให้ยึดและอายัดทรัพย์สิน อีกจำนวน 2 คำสั่ง มูลค่าประมาณ 13,827,751 บาท **ขณะนี้อยู่ระหว่างการสืบพยานในชั้นศาล**

รวมจำนวนคำสั่งที่ยึดและอายัดทรัพย์สินในคดีนี้ มีจำนวน 12 คำสั่ง ทรัพย์สินที่ถูกดำเนินการรวมจำนวน 252 รายการ มูลค่าประมาณ 221,084,101.67 บาท ซึ่งในจำนวน 12 คำสั่ง ที่พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาล ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน รวมจำนวน 8 คดี และศาลได้มีคำพิพากษาแล้ว จำนวน 6 คดี อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอีก จำนวน 2 คดี

(3) คดีชมดาวคาราโอเกะ สำนักงาน ปปง. ได้พิจารณาดำเนินการตรวจสอบและดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดมูลฐานค้ามนุษย์และผู้ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ทางธุรกรรมและทรัพย์สิน ต่อมาเมื่อเดือนกันยายน 2560 คณะกรรมการธุรกรรมได้พิจารณาจากการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานประกอบการวิเคราะห์ธุรกรรมและทรัพย์สิน มีเหตุอันควรเชื่อว่า มีการได้ไปซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดค้ามนุษย์ จึงมีคำสั่งให้ยึดและอายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว มีกำหนดไม่เกิน 90 วัน รวมทรัพย์สินจำนวน 2 รายการ มูลค่า 1,213,680 บาท **ขณะนี้อยู่ระหว่างการสืบพยานในชั้นศาล**

9. คดีค้ามนุษย์ที่เป็นที่สนใจ และเป็นคดีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและ NGOs (รายชื่อในภาคผนวก)

ในการสนับสนุนการสืบสวนสอบสวน การแจ้งเบาะแส และช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ตามคดีต่อไปนี้

9.1 คดีบังคับใช้แรงงานในเรือประมง

ในปี 2554 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์รายหนึ่ง ได้ลักลอบเข้าประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย เพื่อมาทำงานก่อสร้าง ต่อมาได้ถูกชาวเมียนมา ที่เพิ่งรู้จักชักชวนให้ไปทำงาน และต่อมาได้ถูกบังคับทำงานในเรือประมงระหว่างที่อยู่บนเรือได้ถูกทำร้ายร่างกายและบังคับให้ทำงานบนเรืออย่างหนัก และได้ถูกถ่ายเปลี่ยนเรือ จำนวน 5 ลำ ภายในระยะเวลาทำงาน จำนวน 3 ปี

ต่อมา ผู้เสียหายได้พบกับ ชาวกัมพูชา ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย โดยเป็นผู้เจรจาต่อรองกับไต่ถามเรือ ขอไต่ถามผู้เสียหาย ในวงเงิน จำนวน 20,000 บาท เงินดังกล่าวได้รับการช่วยเหลือจากศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล ต่อมาศูนย์ฯ ได้พาผู้เสียหายไปรักษาตัว และได้มาร้องทุกข์ ต่อ บก.ปคม.เพื่อดำเนินคดีต่อไป

คดีนี้ มีอุปสรรคเป็นเหตุให้การสอบสวนต้องใช้ระยะเวลานาน โดยเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2558 ในชั้นสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกเหยื่อ และรวบรวมพยานหลักฐาน ผู้เสียหายมีอาการทางประสาท ไม่สามารถจำเหตุการณ์สถานที่เกิดเหตุได้ คณะพนักงานสืบสวนสอบสวนได้พยายามพาผู้เสียหายไปตามท่าเรือต่างๆ ในจังหวัดสมุทรสาครหลายครั้ง แต่ก็ไม่สามารถระบุหรือจำท่าเรือใดๆ ได้ ผู้เสียหายมีอาการบกพร่องในด้านสมาธิและความจำ มีภาวะซึมเศร้าอย่างรุนแรง จึงจำเป็นต้องใช้เวลาในการบำบัดรักษาอาการวิตกกังวลและฟื้นฟูสภาพจิตใจอย่างต่อเนื่องจากแพทย์ และพยานสำคัญในคดี ได้ออกไปทำงานในเรือประมงเป็นเวลาหลายเดือนติดต่อกัน สามารถติดตามตัวมาสอบสวนได้เมื่อ วันที่ 27 ตุลาคม 2559 พยานดังกล่าวให้การยืนยันพฤติการณ์ของไต่ถามเรือ กระทั่งต่อมาในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 ผู้เสียหายได้มีอาการดีขึ้น และสามารถให้ข้อเท็จจริงกับพนักงานสอบสวน ในวันที่ 9 พฤศจิกายน 2559 จึงได้มีการไต่ถามขออนุมัติออกหมายจับไต่ถามเรือ ต่อศาลอาญา และได้สรุปสำนวนมีความเห็นสั่งฟ้อง ผู้ต้องหาตามกฎหมายต่อไป รวมระยะเวลาที่ใช้ในการพยายามสืบสวนสอบสวนตั้งแต่ได้มีการร้องทุกข์ระยะเวลานานกว่า 5 เดือน

ต่อมาเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2560 พล.ต.ท. จารุวัฒน์ ไชยยะ ผบช.กมค. และคณะ ได้ทำการจับกุมตัวไต่ถามเรือ ผู้ต้องหาตามหมายจับ มาดำเนินคดี

ต่อมาพนักงานอัยการใช้เวลาพิจารณาสำนวนการสอบสวนประมาณ 1 เดือน จึงมีความเห็นสั่งฟ้องฯ ผู้ต้องหาตามหมายเลขคดีดำที่ 11/2560 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2560

และต่อมาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2560 ศาลอาญาพิพากษาลงโทษ ไต่ถามเรือ จำคุก 4 ปี ให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทน 450,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของเงินต้นดังกล่าว นับแต่วันฟ้อง เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ ตามหมายเลขคดีแดงที่ 53/2560

9.2 คดีค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน (คดีนกฮูก)

คดีค้ามนุษย์ที่สังคมให้ความสนใจอีกคดีหนึ่งในปี 2560 คือ คดีนกฮูก ซึ่งได้มีการดำเนินคดีค้ามนุษย์ รวม 33 คดี ดำเนินคดีกับผู้ซื้อประเวณี จำนวน 13 คดี และ คดีโทรมหญิง จำนวน 1 คดี รวมมีคดีเกี่ยวข้องจำนวน 47 คดี แยกเป็นคดีที่กองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ สอบสวน 1 คดี คณะพนักงานสอบสวนของตำรวจภูธรภาค 5 ทำการสอบสวน จำนวน 46 คดี มีเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถูกดำเนินคดีทั้งหมด 17 คน เป็นข้าราชการตำรวจ 9 คน ข้าราชการพลเรือน 2 คน และนักการเมืองท้องถิ่นจำนวน 6 คน

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีนศก เริ่มจากการดาของผู้เสียหายคดีค้ามนุษย์รายหนึ่งในคดี ได้พบภาพของบุตรสาวที่เป็นผู้เสียหาย อยู่ในกลุ่มผู้ขายบริการทางเพศ จึงได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดแม่ฮ่องสอน วางแผนจับกุมกลุ่มแม่เล้า จนกระทั่งจับกุมตัวกลุ่มแม่เล้า ซึ่งได้จับกุมชุดแรกมาดำเนินคดีได้ และในขณะนั้นได้มีการร้องเรียนไปยังศูนย์ดำรงธรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้ดำเนินคดีกับดาตำรวจทุจริต ผู้ต้องหาคนหนึ่งนคต ที่ในขณะนั้นยังไม่ได้มีการดำเนินคดี ผลการดำเนินการในขณะนั้นยังไม่เป็นที่พึงพอใจของมารดาของผู้เสียหาย พร้อมกับได้รับความช่วยเหลือจากประธานชมรมช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม จึงได้เดินทางเข้าร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนของกองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ในกรุงเทพมหานคร เพิ่มเติม ซึ่งจากการดำเนินการขั้นต้นของกองบังคับการปราบปรามการค้ามนุษย์ เห็นว่าได้มีการร้องทุกข์และมีการสอบสวนคดีดังกล่าวไว้แล้วที่สถานีตำรวจภูธรเมืองแม่ฮ่องสอน จึงส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องไปรวมคดี ต่อมา ในวันที่ 25 เมษายน 2560 มารดาของผู้เสียหายในคดี ร้องเรียนผ่านสื่อมวลชน และได้เข้าร้องเรียนคดีดังกล่าว ต่อ พลตำรวจเอกศรีวรราช รัชสิราหมณกุล รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้อำนวยการ ศพด.ตร. ในขณะนั้น ระหว่างที่ร้องเรียน ได้พูดผ่านสื่อมวลชนว่า ผู้ซื้อบริการทางเพศบุตรสาวของตนมีเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำแหน่งระดับผู้ว่าราชการจังหวัด คดีดังกล่าวจึงเกิดเป็นข่าวครึกโครม พลตำรวจเอกศรีวรราชให้ความสนใจในคดีดังกล่าว จึงได้ควบคุมกำกับดูแลการดำเนินคดีด้วยตนเอง และมอบหมายให้ ปคม.สอบสวนคดีค้ามนุษย์ และให้ ตำรวจภูธรภาค 5 แต่งตั้งคณะพนักงานสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งพนักงานสอบสวนทั้งสองคณะต่างได้ยึดหลัก ผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง และจากการสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกเหยื่อได้ทราบว่า เหยื่อผู้เสียหาย ได้เริ่มหลบหนีออกมาจากบ้านตั้งอายุประมาณ 14 ปี และได้เริ่มต้นค้าประเวณีตั้งแต่ประมาณ ปี 2557 โดยมีผู้ติดต่อหาลูกค้าให้หลายกลุ่ม และมีผู้ใช้บริการจำนวนมาก ผู้กระทำผิดมีพฤติการณ์กระทำผิดต่างกรรมต่างวาระกัน ซึ่งได้มีการดำเนินคดีผู้เกี่ยวข้องทุกคดี ปัจจุบันคดีซึ่งคณะพนักงานสอบสวนสังกัด ปคม. รับผิดชอบ อยู่ระหว่างพิจารณาของศาล โดยศาลได้สืบพยานผู้เสียหายไว้ก่อนแล้ว จำนวน 5 คน ส่วนคดีที่พนักงานสอบสวน สังกัดตำรวจภูธรภาค 5 รับผิดชอบสอบสวน อยู่ระหว่างการพิจารณาทำความเข้าใจเพื่อให้พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้กระทำผิดต่อศาล

ในการดำเนินคดีดังกล่าว ซึ่งสังคมให้ความสนใจเป็นอย่างมากคือการที่มีการกล่าวหาว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐระดับผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นผู้ซื้อบริการทางเพศจากเหยื่อนคตนี้ ได้มีการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน โดยรอบคอบ จากพนักงานสอบสวน โดยเริ่มต้นจากคำให้การของผู้เสียหายที่เป็นศูนย์กลางของคดี และรวบรวมพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุแล้ว ทราบว่าเหตุที่มีการกล่าวหาเกิดขึ้นระหว่างวันที่ 22 กันยายน 2559 และมีความขัดแย้งโดยปราศจากข้อสงสัยใดๆ ว่า ในห้วงดังกล่าว มีเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นคณะหนึ่ง ได้ไปศึกษาดูงานในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเข้าพักโรงแรมที่เกิดเหตุ และเรียกใช้บริการจากกลุ่มผู้เสียหาย โดยมีกลุ่มผู้ต้องหาเป็นผู้ติดต่อและคณะพนักงานสอบสวนได้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นคณะดังกล่าว โดยกลุ่มผู้เสียหายเป็นผู้ยืนยันพฤติการณ์ ในขณะที่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นผู้ถูกกล่าวหา มีมารดาของผู้เสียหาย เป็นพยานบอกเล่าเพียงผู้เดียว และจากการสอบสวนปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า ในขณะที่เกิดเหตุผู้ถูกกล่าวหา มีฐานที่อยู่ที่ยื่นซึ่งอยู่ห่างไกลจากโรงแรมที่เกิดเหตุ ต้องใช้เวลาเดินทางถึง 14 ชั่วโมง เป็นไปไม่ได้ที่จะเดินทางมาอยู่ในที่เกิดเหตุ ในช่วงเวลาเกิดเหตุ และข้อเท็จจริงดังกล่าวได้รับการกลั่นกรองโดยพนักงานอัยการซึ่งเห็นพ้องกับคณะพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ จึงได้ยุติการดำเนินคดี โดยมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ในส่วนนี้

ในด้านการคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นผู้เสียหาย รัฐโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ให้ความคุ้มครองแก่พยานในคดีและมารดา ผู้ใกล้ชิด โดยจัดให้อยู่ในสถานที่ปลอดภัยของสำนักงานคุ้มครองพยาน โดยได้มีการอนุมัติเงินงบประมาณของทางราชการ เป็นค่าอาหาร เครื่องดื่ม และค่าเลี้ยงชีพแก่พยาน รวมแล้วกว่า 2.27 ล้านบาท

แบ่งเป็นงบประมาณของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จำนวนประมาณ 1.2 ล้านบาท และในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อีกเป็นจำนวนประมาณ 1.07 ล้านบาท

สำหรับรายละเอียดการคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายในคดีดังกล่าว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ดำเนินการช่วยเหลือตามแผนภาพที่ 8 โดยปัจจุบันผู้เสียหายยังคงอยู่ในความคุ้มครองของสำนักงานคุ้มครองพยาน

แผนภาพที่ 8 รายการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

PROTECTION	A 	B 	C 	D
1. กคส.				
1.1 ค่าอาหาร	200บ./วัน	200บ./วัน	200บ./วัน	200บ./วัน
1.2 เบี้ยเลี้ยง	200-300 บ./วัน	200-300 บ./วัน	200-300 บ./วัน	200-300 บ./วัน
1.3 Safe house	✓1-31 มี.ค. 60 ✓1 พ.ค. 60-ปัจจุบัน	✓1-28 มี.ค. 60 ✓1 พ.ค. 60-ปัจจุบัน	✓1-31 มี.ค. 60 ✓1 พ.ค. 60-ปัจจุบัน	✓1-31 มี.ค. 60 ✓26 เม.ย. 60-ปัจจุบัน
2. พม.				
2.1 เงินกองทุนค้ามนุษย์ (ค่าครองชีพ+เครื่องอุปโภคบริโภค)	ครั้งที่ 1 เป็นเงิน 6,000 บ. ครั้งที่ 2 เป็นเงิน 6,000 + เรียนทำเล็บ 36,800 บ.	ครั้งที่ 1 เป็นเงิน 6,000 บ. ครั้งที่ 2 เป็นเงิน 6,000	ครั้งที่ 1 เป็นเงิน 6,000 บ. ครั้งที่ 2 เป็นเงิน 6,000	
2.2 เงินสงเคราะห์ครอบครัว	12,000 บ.	8,000 บ.		
2.3 เงินกองทุนคุ้มครอง เด็กและทุนการศึกษา	10,350 บ. (น้องสาว)	5,000 บ. (น้องชาย)		
2.4 ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย	122,000 บ. (เหลือจากขาด 80,000+พม. 42,000 บ.)			
2.5 เงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด (หลังคลอด)	600 บ./เดือน คลอด 27 ส.ค. 60	600 บ./ต่อเดือน คลอด 3 ต.ค. 60		

9.3 คดีค้ามนุษย์ร้านโคโยตี้บางแสน (การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากการค้าประเวณี)

ก่อนเริ่มคดีประมาณ 1 เดือน เจ้าหน้าที่ได้ไปตรวจหอพัก ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงใหม่ ได้พบหญิงอายุ 16 ปี พักอาศัยเพียงลำพังในหอพัก จึงได้นำตัวมาสอบถามพร้อมเรียกผู้ปกครองมาพบ จึงทราบเรื่อง ร้านโคโยตี้บางแสน และที่ร้านดังกล่าว ได้จัดให้หญิงสาวในร้านออกไปพบลูกค้าเพื่อร่วมประเวณีในโรงแรมต่างๆ ในเขตเมืองเชียงใหม่ ดำรวจภูธรภาค 5 จึงได้ตรวจสอบข้อมูลและวางแผนจับกุม

ในวันที่ 18 กันยายน 2559 ชุดปฏิบัติการสืบสวนสอบสวน จำนวน 12 คน พร้อมนักสังคมสงเคราะห์ได้เข้าตรวจสอบร้านดังกล่าว พบพนักงานหญิงอยู่ในร้าน จำนวน 20 คน จึงได้เข้าสู่กระบวนการคัดแยกเหยื่อพบว่า มีบุคคลเค้ายายเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ จำนวน 10 คน อายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 2 คน และ อายุเกิน 18 ปี จำนวน 8 คน ได้มีการจับกุมเจ้าของร้าน ผู้ดูแล และผู้จัดการร้าน จำนวน 3 คน ดำเนินคดี ในข้อหาค้ามนุษย์โดยการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น เปิดสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาต ระบุคนต่างด้าวเข้าทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต ทีมสหวิชาชีพจังหวัดเชียงใหม่ได้ส่งตัวผู้เสียหายทั้ง 10 ราย เข้าคุ้มครองยังบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ และส่งตัวเข้าดูแลยังบ้านพักมูลนิธิโซเอินเตอร์เนชั่นแนล ศูนย์ชีวิตใหม่ และบ้านอรุณสวัสดิ์

ต่อมาในวันที่ 26 กันยายน 2559 ได้มีการขอต่อศาลจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสืบพยานไว้ล่วงหน้า และต่อมาศาลได้สืบพยานไว้ล่วงหน้า ในวันที่ 30 กันยายน 2559 ได้มีการคุ้มครองพยานผู้เสียหายจำนวน 2 คน ไว้ที่มูลนิธิโชนเตอร์เนชั่นแนล จากการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ได้ขยายผลจากข้อมูล จากพยานผู้เสียหาย จำนวน 1 คน นำไปสู่การจับกุมตัวผู้ต้องหา และได้ดำเนินคดีค้ามนุษย์เพิ่มอีก 2 คดี รวมทั้งหมด 3 คดี ในข้อหาร่วมกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป อันเป็นองค์กรอาชญากรรมแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ จากการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น และจากการค้าประเวณี อันเป็นการค้ามนุษย์, เปิดสถานบริการโดยไม่ได้รับอนุญาต รับบุคคลต่างด้าวเข้าทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นธุระจัดหาเพื่อการค้าประเวณีฯ ยุยงส่งเสริมให้เด็กประพฤติดนไม่สมควร คดีอยู่ระหว่างพิจารณาของศาล

คดีนี้มีจุดเด่นในเรื่องของการสืบสวนโดยใช้ผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง และใช้การขานำการสืบสวนสอบสวน และการทำงานโดยการบูรณาการร่วมกันของเจ้าหน้าที่หลายฝ่าย เป็นผลให้สามารถจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดได้ทั้งเครือข่าย

9.4 คดีค้ามนุษย์ข้ามชาติกลุ่มชาวยูกันดา

ศูนย์ ACT พัทยา ได้เบาะแส เมื่อประมาณ 2 เดือนเศษก่อนปฏิบัติการ จาก NGO Nightlight และ A21 ว่ามีชาวยูกันดา ถูกหลอกลวงมาบังคับค้าประเวณี ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และพัทยา จึงได้มีการสืบสวนข้อมูลจากผู้เสียหายรายหนึ่ง จึงทราบว่า มีเครือข่ายชาวยูกันดาหลอกลวงชาวยูกันดาด้วยกัน มาบังคับค้าประเวณีและขี้ดหนี้ แสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีในรูปแบบสภาพบังคับหรือขี้ดหนี้ จนกระทั่งสามารถระบุบุคคลผู้ต้องสงสัยที่เป็นเครือข่ายระดับสูงขององค์กร มีผู้ควบคุมทางการเงินและควบคุมความเป็นอยู่และการค้าประเวณีในลักษณะเป็นแมงดา หรือ House Boss ทีมงาน TICAC ร่วมกับ ACT พัทยา ได้ทำการสืบสวนขยายผลจากข้อมูลเบาะแสดังกล่าว ด้วยการซักถาม การเชื่อมโยงข้อมูลทางการติดต่อสื่อสาร แสวงหาข้อมูลหลักฐานทางการเงิน และบันทึกต่างๆ นำมาเชื่อมโยงวิเคราะห์หรืออธิบายถึงตัวผู้เกี่ยวข้อง และคนที่อาจเป็นกลุ่มผู้เสียหายที่มีในลักษณะใกล้เคียงกัน และได้มีการสอบสวนปากคำสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน

ในห้วงประมาณปลายเดือนธันวาคม 2560 ซึ่งเป็นช่วงการระดมกวาดล้างชาวต่างด้าวที่อยู่ในราชอาณาจักรเกินกำหนด (Over stay) ของตำรวจตรวจคนเข้าเมืองและตำรวจท่องเที่ยว จึงได้บูรณาการการทำงานระหว่างคณะทำงาน TICAC ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ตำรวจท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ในการวางแผนที่จะปฏิบัติการพร้อมกันในคราวเดียวกันเพื่อที่จะให้การทำงานทั้งหมดได้ประสิทธิภาพสูงสุด โดยได้มีการปฏิบัติการเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2560 และได้ร่วมกันทำการคัดแยกเหยื่อ โดย พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยาของ พม. นักจิตวิทยา ของ NGO และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และฝ่ายสืบสวนที่มีข้อมูลจากการดำเนินการ จากการคัดแยกเหยื่อโดยละเอียด สามารถพบเหยื่อ จำนวน 3 ราย และมีการติดตามจับกุมผู้ต้องสงสัยได้ในวันเดียวกัน จำนวน 2 ราย จากผู้ถูกออกหมายจับ จำนวน 3 ราย โดยได้จัดทำข้อมูลของผู้ที่อาจเข้าข่ายเป็นผู้เสียหายและโสเภณี จากผู้ที่กระทำผิดตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมืองฯ และ พ.ร.บ.ปราบปรามการค้าประเวณีฯ ซึ่งได้จากการสอบสวนดำเนินคดีไปก่อนหน้านี้

พฤติการณ์ของเครือข่ายผู้กระทำผิดมีลักษณะเป็นการหลอกลวงชาวยูกันดามาทำงาน แล้วยึดหนังสือเดินทาง (Passport) แจ้งหนี้เกินจริง และทำการแสวงหาประโยชน์โดยบังคับให้ค้าประเวณีเพื่อปลดหนี้ โดยองค์กรผู้กระทำผิดได้ควบคุมผู้เสียหายไว้ในลักษณะเป็นบ้านย่อยๆ ในระหว่างที่มีการคัดแยกเหยื่อได้พบว่ามีผู้ที่อยู่เกินกำหนด Overstay และอาจเกี่ยวข้องกับผู้ต้องกักชาวยูกันดา จึงได้มีการแยกเหยื่อเพิ่มเติมจากผู้ต้องกัก ในห้องกัก

(Immigration Detention Center: IDC) ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง โดยผู้เสียหายได้ให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสเพิ่มเติม จนสามารถระบุตัวผู้ต้องสงสัย ซึ่งเป็นผู้ทำการหลอกลวงชาวอุยกูร์กันด้วยกัน เพิ่มอีก 1 คน ผู้เสียหายได้รับการคุ้มครอง ไปยังสถานคุ้มครองของรัฐ และได้มีการดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมที่ ห้อง IDC ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง คดีอยู่ระหว่างการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน ส่วนการกระทำความผิด ในลักษณะองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ จะได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ซึ่งจะได้มีการดำเนินการสอบสวนร่วมกับพนักงานอัยการในลำดับต่อไป และคาดว่าจะมีการออกหมายจับผู้ต้องสงสัยเพิ่มเติมอีก 1 ราย

สรุป การดำเนินการในครั้งนี้เป็นการทำงานร่วมบูรณาการของคณะทำงาน TICAC ศูนย์ ACT พัทยา ตำรวจภูธรภาค 2 กลุ่ม NGO จำนวน 3 องค์กร สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ของกระทรวง พม. ได้เข้าร่วมกระบวนการสืบสวนสอบสวนตั้งแต่ต้น จนสามารถนำไปสู่การวางแผนจับกุมผู้ต้องสงสัย ในการคุ้มครองผู้เสียหายที่อยู่ในความคุ้มครอง สามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้เสียหายให้ความร่วมมือในการดำเนินคดีกับผู้ต้องสงสัยทั้งองค์การ และมีการขยายผล จนทราบตัวผู้ต้องสงสัยเพิ่มเติม และบูรณาการในการเข้าปฏิบัติการตรวจค้น ค้นหาผู้ที่อาจตกเป็นผู้เสียหายและตรวจค้นติดตามจับกุมผู้ต้องสงสัยได้อย่างรวดเร็ว ส่วนผู้ต้องสงสัยที่หลบหนีไปได้ จะเร่งดำเนินการติดตามจับกุมมาดำเนินคดีต่อไป รวมถึงสามารถจับกุมผู้ต้องสงสัยได้เพิ่มเติมอีก 1 ราย การสืบสวนสอบสวนจะรวบรวมไว้เป็นฐานข้อมูลของกลุ่มกระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ชาวอุยกูร์ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และพัทยา นับเป็นบทเรียนในการทำงานเชิงรุก ใช้ผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง และสืบสวนสอบสวนขยายผลเพื่อทำลายเครือข่ายขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมบูรณาการ ตั้งแต่ต้นจนถึงขั้นการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดี และจะได้นำไปเป็นบทเรียนในการปฏิบัติการในลักษณะเช่นนี้ และนำไปพัฒนาแนวทางการทำงานที่เป็นมาตรฐานต่อไป

9.5 คดีวิคตอเรีย ซีเครท

สืบเนื่องจากปี 2560 มูลนิธิพิทักษ์สตรีได้ร้องขอกรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้เข้าช่วยเหลือเด็กหญิงชาวเมียนมา ซึ่งจากการสืบสวนสอบสวนร่วมกับพนักงานอัยการ พบว่าเป็นการกระทำความผิดในการนำพาเด็กหญิงดังกล่าว ซึ่งอายุเพียง 12 ปี เข้ามาค้าประเวณีในสถานอาบ อบ นวด วิคตอเรีย ซีเครท ประมาณ 2 ปี ก่อนถูกส่งต่อไปยังค้าประเวณีที่ประเทศอื่น จนเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2561 กรมสอบสวนคดีพิเศษได้สนธิกำลังร่วมกับเจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่กรมการปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าตรวจค้น สถานอาบอบนวด วิคตอเรีย ซีเครท และจับกุมผู้ต้องหา เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2561 พบผู้หญิงที่ค้าประเวณี รวม 113 คน (เป็นคนไทย 4 คน เมียนมา 92 คน ลาว 14 คน จีน 1 คน และบุคคลที่ราบสูง 2 คน) ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์เบื้องต้นเพื่อคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ สรุปได้ว่า

1. เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวม 15 คน จำแนกเป็น

1.1 คนต่างด้าว 13 คน จำแนกตามสัญชาติ เป็นเมียนมา 10 คน ลาว 2 คน และจีน 1 คน ขณะนี้ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพในสถานคุ้มครองฯ ของกระทรวง พม. และเพื่อเป็นพยานในการดำเนินคดี ทั้งนี้ กระทรวง พม. จะได้ดำเนินการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน และเงินจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

1.2 คนไทย 2 คน (1 คน ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพในสถานคุ้มครองฯ ของกระทรวง พม. / 1 คน ไม่ประสงค์เข้ารับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองฯ)

2. ไม่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวม 98 คน พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี และกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว โดยได้ประสานงานกับสถานเอกอัครราชทูตของประเทศต้นทางเพื่อส่งกลับต่อไป นอกจากนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติยังได้ประสานงานกับ Myanmar Police Force เพื่อเตรียมสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลเหล่านี้ รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูล และขยายผลเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติ

ในส่วนของการดำเนินคดี ขณะนี้มีผู้ต้องหา 13 คน แจ้งข้อกล่าวหาร่วมกันสมคบค้ามนุษย์ค้าประเวณี และความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องมากกว่า 12 ข้อหา พร้อมทั้งยึดพยานหลักฐานได้จำนวนมาก ทั้งนี้จากหลักฐานที่พบน่าเชื่อว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างน้อย 20 คน เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือเกี่ยวข้องกับกลุ่มนักธุรกิจที่มีอิทธิพล เช่น รับผลประโยชน์ทางการเงินหรือความพิเศษในรูปแบบอื่น (การรับบริการลดราคาหรือเต็มรูปแบบ) จึงส่งข้อมูลให้สำนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่าเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์หรือไม่ โดยในทางปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ส่งย้ายข้าราชการตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุจำนวน 5 นาย ออกนอกพื้นที่แล้ว นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ท. อยู่ระหว่างดำเนินการตรวจสอบเส้นทางการเงินของกลุ่มผู้ต้องหาและเจ้าหน้าที่รัฐที่อาจเกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมในการดำเนินคดีให้ถึงที่สุดต่อไป

9.6 คดีโคราช (การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กทางสื่อออนไลน์)

เมื่อประมาณเดือน กันยายน 2560 เจ้าหน้าที่ชุดจับกุมได้สืบสวนทราบตัวผู้ซื้อบริการทางเพศในคดีการค้ามนุษย์รายหนึ่ง และหลังจากกระทำการคัดแยกผู้เสียหาย ได้รับการเปิดเผยข้อมูลจากผู้ซื้อบริการและวิธีการขายบริการทางเพศออนไลน์ผ่านสื่อโซเชียลเฟสบุ๊ก ต่อมาในวันที่ 18 ตุลาคม 2560 เจ้าหน้าที่ตำรวจติดตามจับกุมตัวบุคคลดังกล่าวมาได้

จากการจับกุมและตรวจค้น ปรากฏข้อมูลว่าได้มีการใช้ แอปพลิเคชัน Facebook (สื่อออนไลน์) โดยมีการตั้งกลุ่มซึ่งเป็นกลุ่มปิดในสื่อออนไลน์ เพื่อติดต่อซื้อขายบริการทางเพศ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดสืบสวนจึงแฝงตัวเข้าไปในกลุ่มเพื่อขยายผลต่อ

จากการแฝงตัวเข้ากลุ่มในสื่อออนไลน์กลุ่มปิด ที่ได้เบาะแสมาจากการจับกุมตัวผู้ซื้อบริการสามารถแฝงตัวเข้าไปทำเป็นนัดหมายกับผู้นำหญิงมาขายบริการเพื่อซื้อบริการทางเพศ จนกระทั่งในวันที่ 18 ตุลาคม 2560 เวลาประมาณ 20.30 น. สามารถนัดหมายซื้อบริการทางเพศ โดยตกลงราคาและนัดหมายส่งตัวหญิงที่เป็นผู้ค้าประเวณีได้ โดยผ่านสื่อโซเชียลเฟสบุ๊ก ที่เป็นกลุ่มปิดดังกล่าว เมื่อถึงวันนัด หญิงที่เป็นผู้ติดต่อได้พาเด็กหญิงมาส่งเพื่อขายบริการทางเพศ เจ้าหน้าที่ ซึ่งแฝงตัวดังกล่าวได้แสดงตัวและจับกุม ทั้งผู้ติดต่อและผู้ขายบริการไว้ได้ จากกระบวนการซักถามเพื่อคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทราบว่าหญิงผู้ติดต่อชักชวนจะได้รับเงินค่านายหน้าจากการขายบริการทางเพศ ครั้งหนึ่งของราคาที่ซื้อขายบริการทางเพศกัน และก่อนจะถูกจับกุมได้กระทำความผิดในลักษณะนี้มาก่อนแล้ว การกระทำของผู้ติดต่อชักชวนจึงเป็นความผิดข้อหา “ค้ามนุษย์โดยแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการค้าประเวณี โดยเป็นกระทำความผิดบุคคลอายุต่ำกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเพื่อการค้าประเวณี” คดีนี้ยังอยู่ระหว่างการรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสอบสวน

จากการดำเนินการตรวจสอบและจับกุมการค้ามนุษย์ทางสื่อออนไลน์ในลักษณะดังกล่าว สามารถจับกุมคดีค้ามนุษย์โดยการแสวงหาประโยชน์ทางเพศได้จำนวน 12 คดี มีผู้เสียหาย จำนวน 16 คน ผู้ต้องหาจำนวน 12 คน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ปัจจุบันการค้ามนุษย์ในรูปแบบการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็นการใช้สื่อโซเชียลออนไลน์ เป็นสื่อกลางในการดำเนินการมากขึ้น และผู้กระทำผิดหลายคนยังไม่บรรลุนิติภาวะ

โดยปัจจุบันนี้จากการแฝงตัวเข้ากลุ่มดังกล่าว ยังคงพบเห็นและสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดในลักษณะเดียวกันนี้ หลายคดี

9.7 คดีชุมแพ (การใช้สื่อออนไลน์ในการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบสื่อลามก)

คณะทำงาน TICAC ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับคดีว่า มีผู้เสียหาย เป็นเด็กอายุ 16 ปี ถูกหลอกถ่ายวิดีโอลามก แล้วนำไปเผยแพร่สื่อออนไลน์ จากการสืบสวนสอบสวนทราบว่า ผู้เสียหายเริ่มติดต่อกับผู้ต้องหา โดยใช้โปรแกรม BeeTalk ซึ่งผู้ต้องหาใช้รูปโปรไฟล์เป็นรูปผู้หญิง เมื่อติดต่อกันได้ระยะหนึ่ง จึงได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกันทางแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งผู้ต้องหายังคงใช้รูปโปรไฟล์เป็นรูปผู้หญิง จากนั้นได้มีการติดต่อสื่อสารกัน โดยใช้วิดีโอคอลของแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งผู้ต้องหาได้ขอร้องให้ผู้เสียหายช่วยตัวเองและทำท่าทางต่างๆ ผ่านวิดีโอคอลไว้ โดยที่ผู้เสียหายไม่ทราบว่ามีการบันทึกภาพไว้ในขณะที่ติดต่อสื่อสารกัน

ต่อมา 29 พฤศจิกายน 2559 เพื่อนของผู้เสียหาย ได้พบว่ามีคนนำภาพอวัยวะเพศของผู้เสียหายมาเผยแพร่ในสื่อโซเชียล โปรแกรมทวิตเตอร์ ทำให้ผู้เสียหายได้รับการกระทบกระเทือนทางจิตใจ ต่อมาเบาะแสการกระทำผิดดังกล่าวได้ถูกส่งมายังคณะทำงาน TICAC ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จากการสืบสวนตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล โดยคณะทำงาน TICAC ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วย Homeland Security Investigation ประเทศสหรัฐอเมริกา สามารถเชื่อมโยงจากข้อมูลผู้ใช้บัญชี หมายเลขโทรศัพท์ บัญชีเฟสบุ๊ก บัญชีอีเมลทราบว่ามีการใช้อินเตอร์เน็ตในจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และบุคคลดังกล่าวได้มีการโพสต์ด้วยชื่อ บัญชี เฟสบุ๊ก อีกชื่อบัญชีหนึ่ง ในวันที่ 21 มกราคม 2560 เวลา 14.15 น.ที่อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พบภาพผู้ใช้บัญชีเฟสบุ๊กดังกล่าวแต่งกายชุดนักเรียนซึ่งมีชื่อปักไว้ จากการวิเคราะห์ เชื่อว่าบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้โพสต์ และใช้บัญชีทวิตเตอร์ที่โพสต์ภาพของผู้เสียหาย พฤติการณ์ของผู้ต้องหาเป็นการครอบครองสื่อลามกเด็กเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางเพศสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เผยแพร่สื่อลามกอนาจารเด็ก

คณะทำงาน TICAC และพนักงานเจ้าหน้าที่นำหมายค้นของศาล เข้าตรวจค้นบ้านของบุคคลที่เชื่อว่าเป็นผู้ใช้บัญชีเฟสบุ๊ก และบัญชีทวิตเตอร์ดังกล่าว สามารถพบวัตถุพยาน ซึ่งเมื่อตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่ามีภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ที่เป็นภาพลามกเด็กและเยาวชน ในโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ต้องหา

คดีดังกล่าว ศาลจังหวัดชุมแพ ได้พิพากษาว่าการกระทำของผู้ต้องหา เป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287/1-2 พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มาตรา 6 (1) 52 วรรค สอง สาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 (4) (5) พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26 (9) 78 การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมตามกฎหมายอาญา มาตรา 91 รวมจำคุก 16 ปี 8 เดือน จำเลยรับสารภาพลดโทษกึ่งหนึ่ง คงจำคุก 8 ปี 4 เดือน และให้ริบของกลางที่ใช้ในการกระทำความผิด

2. ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ

2.1 สถิติการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

2.1.1 การคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ในปี 2017 มีผู้เสียหายที่ผ่านการคัดแยกจากทีมสหวิชาชีพ ตามแผนบูรณาการการปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และปรากฏว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 455 คน โดยประสงค์เข้ารับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวนทั้งสิ้น 360 คน

2.1.2 การช่วยเหลือผู้เสียหายในสถานคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ พม.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้ให้การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 360 คน เป็นชาย 169 คน และหญิง 191 คน เมื่อจำแนกตามสัญชาติ เป็นชาวไทย 132 คน เมียนมา 119 คน ลาว 21 คน กัมพูชา 22 คน อินโดนีเซีย 9 คน เวียดนาม 51 คน มาเลเซีย 3 คน และยูกันดา 3 คน ในจำนวนดังกล่าวมีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เดินทางกลับภูมิลำเนาแล้ว จำนวนทั้งสิ้น 111 คน โดยมีระยะเวลาที่อยู่ในความคุ้มครองฯ จำแนกเป็น น้อยกว่า 3 เดือน จำนวน 12 คน ระยะ 3-6 เดือน จำนวน 71 คน ระยะ 6-12 เดือน จำนวน 28 คน ทั้งนี้ ปัจจุบันมีผู้เสียหายที่อยู่ในความคุ้มครองฯ เกิน 12 เดือนขึ้นไป จำนวน 3 คน เนื่องจากผู้เสียหายเป็นคนไทยที่ประเมินครบครแล้วพบว่ายังไม่มีความพร้อมในการรับกลับไปดูแล ปัจจุบันศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.)

ตารางที่ 12 รูปแบบการถูกแสวงหาประโยชน์

สัญชาติ	รูปแบบการถูกแสวงหาประโยชน์ (จำแนกตาม เพศ/กลุ่มอายุ)																		รวม
	การค้าประเวณี						การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ						การนำมาขอราน						
	0-14 ปี		15-17 ปี		18 ปีขึ้นไป		0-14 ปี		15-17 ปี		18 ปีขึ้นไป		0-14 ปี		15-17 ปี		18 ปีขึ้นไป		
	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	
ไทย	1	31		85		4		3		3			1	3				1	132
เมียนมา			2	10		1	18	9	6	1	59	13							119
ลาว		1		17		1		2											21
กัมพูชา							3				16	1	1	1					22
อินโดนีเซีย											9								9
เวียดนาม											51								51
มาเลเซีย											2	1							3
ยูกันดา						3													3
รวม	1	32	2	112	0	9	21	14	6	4	137	15	2	4				1	
	33		114		9		35		10		152		6				1		360
	156						197						7						

2.2 การส่งเสริมโอกาสในการทำงาน/สร้างรายได้

แผนภาพที่ 9 การทำงานของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

การจัดหางานให้แก่ผู้เสียหายที่อยู่ในสถานคุ้มครองฯ (ม.ค.-ธ.ค.60)

2.2.1 การทำงานของผู้เสียหายนอกสถานคุ้มครองฯ

ผู้เสียหายจำนวน 149 คน ออกไปทำงานภายนอกสถานคุ้มครองฯ เมื่อเทียบกับปี 2559 มีจำนวนผู้เสียหายที่ออกไปทำงานนอกสถานคุ้มครองฯ จำนวน 139 ราย โดยจำแนกประเภทงาน ได้แก่ งานก่อสร้าง งานเดินสายไฟ งานคัดแยกขยะ งานภาคเกษตรกรรม งานในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ และงานดูแลผู้สูงอายุ โดยในการออกไปทำงานภายนอกสถานคุ้มครองฯ มีทั้งกรณีที่น่าายจ้างจัดหาพาหนะรับ-ส่ง โดยเจ้าหน้าที่สถานคุ้มครองฯ ตรวจสอบเอกสารของนายจ้างหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้มารับผู้เสียหาย สถานคุ้มครองฯ จัดพาหนะรับ-ส่งผู้เสียหายด้วยตนเอง และผู้เสียหายออกไปพักอาศัยกับนายจ้าง ซึ่งทุกกรณีสถานคุ้มครองฯ จะพิจารณาเรื่องความปลอดภัยเป็นสำคัญ และอาจจะเป็นผลเสียต่อรูปคดี รวมถึงมีการติดตามอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะได้รับค่าจ้างจากการทำงานเป็นค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทต่อวัน

2.2.2 การทำงานของผู้เสียหายในสถานคุ้มครองฯ

สำหรับผู้เสียหายที่ไม่สามารถออกไปทำงาน จำนวน 163 คน เนื่องจาก มีปัญหาสุขภาพ/ทพพลภาพ อยู่ในช่วงแรกรับปรับสภาพ/กระบวนการทางกฎหมาย อยู่ในระบบการศึกษา รวมถึงอยู่ในระหว่างฝึกอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนทำงาน ซึ่งเมื่อเทียบกับปี 2559 ผู้เสียหายที่ไม่สามารถออกไปทำงาน จำนวน 365 คน ซึ่งในปีนี้มีจำนวนลดลง เนื่องจากสถานคุ้มครองฯ มีการจัดอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น และสามารถตอบสนองตรงกับความต้องการของผู้เสียหาย ทำให้ผู้เสียหายมีความสนใจที่จะฝึกอาชีพ และสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้เสียหาย หน่วยงานได้ดำเนินการจัดอบรมฝึกอาชีพให้แก่ผู้เสียหายที่ไม่สามารถออกไปทำงาน อาทิ งานประดิษฐ์ งานช่าง เกษตรกรรม ทำเล็บ ขนบเบเกอรี่ เป็นต้น (รายละเอียดตามแผนภาพที่ 9 ข้อที่ 2.2) โดยผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการฝึกอาชีพของผู้เสียหายจะถูกนำออกมาจำหน่าย ทั้งการจำหน่ายภายในร้านค้าของสถานคุ้มครองฯ และการออกร้านตามสถานที่ต่างๆ นอกจากนี้ ยังได้จัดหางานจากภายนอกเข้ามาให้ผู้เสียหายทำภายในสถานคุ้มครองฯ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะและสร้างรายได้ให้แก่ผู้เสียหาย

2.2.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

สำหรับโครงการร้าน “ทอฝัน By พม.” ซึ่งเปิดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ได้แก่ ร้านวังสะพานขาว ณ กระทรวง พม. สำหรับปีนี้ขยายช่องทางการขายสินค้าเพิ่มขึ้น อาทิ ร้าน “ทอฝัน By พม.” ณ ศูนย์การค้า Siam Discovery และ Central Festival East Ville และห้างสรรพสินค้า Big C และสามารถสั่งซื้อผ่านช่องทาง Facebook “ทอฝัน By พม.” ซึ่งตั้งแต่วันที่ 8 กุมภาพันธ์ – 31 ธันวาคม 2560 มียอดการจำหน่าย รวมทั้งสิ้น 2,456,736 บาท ในจำนวนดังกล่าวเป็นยอดจำหน่ายของผลิตภัณฑ์ของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 639,436 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ย 3,000–3,500 บาท ต่อคน

ทั้งนี้ ปัจจุบันกระทรวง พม. อยู่ในระหว่างการพัฒนาความร่วมมือกับองค์กร NOMI Network เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และช่องทางการจำหน่าย โดยการต่อยอดผลิตภัณฑ์ทอฝัน by พม. เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2560 ผู้แทน NOMI Network ได้เยี่ยมชมสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (บ้านนารีสวัสดิ์) จังหวัดนครราชสีมา โดยเยี่ยมชมการฝึกอาชีพและชมผลิตภัณฑ์จากผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวมถึงหารือแนวทางการสนับสนุนผลิตภัณฑ์จากฝีมือของผู้เสียหาย ทั้งนี้ มีความสนใจจะหารือในรายละเอียดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้เสียหายในอนาคตต่อไป

ภาพที่ 1 ร้านทอฝัน by พม. ณ วังสะพานขาว

ภาพที่ 2 ร้านทอฝัน by พม. ณ ศูนย์การค้า BIG C

2.3 มาตรการการคุ้มครองพิเศษสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นเด็ก

กระทรวง พม. ร่วมกับ Save the Children จัดทำโครงการฝึกอบรมพัฒนามาตรฐานการคุ้มครองเด็กที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (Child Safeguard) โดยเล็งเห็นว่าบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสถานคุ้มครองฯ ควรมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักรู้เรื่องการคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการถูกคุกคามหรืออันตรายต่อร่างกายและจิตใจของเด็ก โดยมุ่งหวังให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงและความรุนแรงอันจะเกิดขึ้นกับเด็กได้ ให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะสามารถทำได้ในเบื้องต้น ทราบถึงวิธีการและระบบการรายงานเหตุเพื่อแจ้งเหตุ การส่งต่อไปยังบุคคลหรือหน่วยงานให้ความช่วยเหลือเด็กตามกระบวนการจัดการรายกรณี (Case Management) และกลไกการทำงานให้ความช่วยเหลือเด็กได้ ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาแก้ไข (ร่าง) มาตรฐานการคุ้มครองเด็กที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ตามข้อคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในสถานคุ้มครองฯ ซึ่งภายหลังจากการปรับแก้ร่างดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จะนำเสนอให้ภาคประชาสังคมให้ข้อคิดเห็นต่อไป

2.4 มาตรการส่งเสริมการมีงานทำ (300 บาท)

ผู้เสียหายทั้งคนไทยและคนต่างด้าวที่ผ่านการฝึกอบรมและประสงค์ทำงาน อยู่ระหว่างรอจัดหางาน และกลุ่มที่ประสงค์จะออกไปทำงานแต่ไม่สามารถออกไปได้ เพราะเป็นพยานคดีค้ามนุษย์หรือไม่ปลอดภัย

กระทรวง พม. ได้ออกมาตรการส่งเสริมการมีงานทำสำหรับผู้เสียหายฯ โดยผู้เสียหายข้างต้นจะได้รับเงินวันละ 300 บาท และไม่เกิน 90 วัน หากผู้เสียหายได้งานทำ ก็จะสิ้นสุดการจ่ายเงิน หรือสิ้นสุดกระบวนการคุ้มครอง โดยในปี 2560 ได้เบิกจ่ายจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จำนวนทั้งสิ้น 24 ราย จำแนกสัญชาติ ไทย 11 คน โรฮีนจา 12 คน กัมพูชา 1 คน เป็นเงิน 583,800 บาท

2.5 การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี

2.5.1 กระทรวง พม. ได้ดำเนินการจัดตั้งฝ่ายช่วยเหลือกฎหมาย เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2560 โดยมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเรียกร้องสิทธิตามกฎหมาย ให้คำปรึกษา แนะนำด้านกฎหมายแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ประสานการดำเนินคดีเจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในคดีค้ามนุษย์ ทั้งนี้ ภายหลังจากการจัดตั้งฝ่ายช่วยเหลือกฎหมาย ทำให้การช่วยเหลือผู้เสียหายจำนวน 2 คน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากมีบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้าน ทำให้กระบวนการในการช่วยเหลือทางด้านกฎหมายครบถ้วน อาทิ คดีแม่ฮ่องสอน ที่ได้มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวง พม. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข รวมถึง NGOs ซึ่งให้การช่วยเหลือเรียกร้องสิทธิต่างๆ โดยเฉพาะการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย ซึ่งขณะนี้วิธีคิดคำนวณอย่างรอบด้าน ทันสมัย และรอบคอบมากยิ่งขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

2.5.2 ปัจจุบันกระทรวง พม. ได้ดำเนินการจัดทำแนวทางการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงาน/หน่วยงาน ที่ให้การช่วยเหลือผู้เสียหายมีแนวทางเรียกร้องและกำหนดค่าสินไหมทดแทนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยจะนำเสนอแนวทางดังกล่าวแก่ภาคประชาสังคมเพื่อให้ข้อคิดเห็นและจะประกาศใช้แนวทางการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแบบใหม่ในทุกกรณีที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2561

2.5.3 นอกจากนี้ ยังมีความพยายามอย่างยิ่งในการหาแนวทางในการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษา โดยจัดประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมบังคับคดี สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สภานายความ ในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ในการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาและหารือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อนำมากำหนดแนวทางในการบังคับคดีต่อไป เพื่อนำเงินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินจากผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กลับมาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ปรับกระบวนการทำงานในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยกระทรวง พม. ได้มอบให้สถานคุ้มครองฯ ทุกแห่ง ร่วมกับพนักงานอัยการ และทีมสหวิชาชีพ เร่งรัดดำเนินการหาข้อสรุปเพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทน พร้อมวงเงินที่จะเรียกร้อง ให้แล้วเสร็จภายใน 1 เดือน นับจากที่ผู้เสียหายเข้ารับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองฯ เพื่อให้การเรียกร้องค่าสินไหมและบังคับคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วมากขึ้น นอกจากนี้ ยังได้จัดทำแนวทางการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงาน/หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือผู้เสียหายมีแนวทางการเรียกร้องและกำหนดค่าสินไหมทดแทนที่ต่างไปจากกรอบแนวคิดเดิมที่ปัจจุบันไม่ทันสมัย และให้เป็นไปในทิศทางทางเดียวกัน

2.6 การจัดตั้งสถานคุ้มครองเอกชนเพื่อการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

เพื่อให้การช่วยเหลือคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยส่งเสริมให้ผู้เสียหาย มีสิทธิและทางเลือกในการเข้ารับการคุ้มครอง ประกอบกับเป็นการส่งเสริมให้ภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ และคุ้มครองผู้เสียหาย จึงได้มีแนวนโยบายในการจัดตั้งสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยขยายความร่วมมือไปยังภาคเอกชนให้สามารถจัดตั้งสถานคุ้มครอง เพื่อดูแลและจัดบริการด้านต่างๆ ให้แก่ ผู้เสียหาย ซึ่ง กระทรวง พม. ได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อร่างระเบียบการจัดตั้งสถานคุ้มครองเอกชนเพื่อการช่วยเหลือ และคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2560 ที่ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานภาครัฐจาก กระทรวง พม. และ NGO และได้สอบถามความคิดเห็นจาก NGO เพื่อนำมาปรับแก้ไขก่อนบังคับใช้ ทั้งนี้ ระเบียบดังกล่าวมีผลบังคับใช้วันที่ 4 ตุลาคม 2560 เพ่อนุญาตให้องค์กรเอกชนที่จดทะเบียนเป็นองค์กร ด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ สามารถขอจัดตั้งสถานคุ้มครองเพื่อดูแลผู้เสียหายได้ โดยกระทรวง พม. คอยหนุนเสริมการดำเนินงานในด้านต่างๆ พร้อมให้สิทธิแก่องค์กรเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งสถานคุ้มครองฯ สามารถยื่นของบประมาณในการดำเนินกิจการขององค์การจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ของกระทรวง พม. เพื่อนำไปดูแลผู้เสียหายตามหลักเกณฑ์ของกองทุนฯ ได้

ทั้งนี้ กระทรวง พม. ได้เดินสายพูดคุยกับองค์กรเอกชนที่จดทะเบียนด้านการค้ามนุษย์ เพื่อจะนำร่อง การจัดตั้งเป็นสถานคุ้มครองฯ เอกชนแล้ว อาทิ องค์กร A 21 บ้านสุขสันต์ จังหวัดสงขลา และมูลนิธิโซเอ อินเตอร์เนชั่นเนล ซึ่ง 2 ใน 3 ขององค์กรเอกชนดังกล่าว ให้ความสนใจที่จะจดทะเบียนฯ นอกจากนี้ กระทรวง พม. ได้สร้างความรู้และความเข้าใจกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา และ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จังหวัดสงขลา เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ดังกล่าวทางหนึ่ง

2.7 การเพิ่มทางเลือกในการอยู่ต่อในราชอาณาจักรภายหลังคดีสิ้นสุด

ตามที่ กระทรวงมหาดไทยออกประกาศอนุญาตให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่สิ้นสุดคดีสามารถอยู่ และทำงานในราชอาณาจักรได้ 1 ปี ต่อมาเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2560 กระทรวงมหาดไทยได้ออกประกาศ ขยายระยะเวลาในการอนุญาตให้อยู่และทำงานในราชอาณาจักรเป็นเวลา 2 ปี ซึ่งในปี 2560 มีผู้เสียหาย ที่ประสงค์ที่จะอยู่ในราชอาณาจักรและทำงาน จำนวน 1 ราย (บังกลาเทศ 1 ราย) ซึ่งปัจจุบันผู้เสียหายได้ทำงาน ในโรงงานผลิตน้ำแข็ง ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี โดยพักอาศัยอยู่กับนายจ้าง สำหรับผู้เสียหายรายอื่นไม่ประสงค์ ที่จะอยู่เพื่อทำงานต่อและได้เดินทางกลับภูมิลำเนาแล้วอย่างปลอดภัย โดยกระทรวง พม. มีกระบวนการในการ ประสานงานกับหน่วยงานในประเทศต้นทางทั้งภาครัฐ และองค์การระหว่างประเทศในการร่วมดำเนินการ ส่งกลับคืนสู่สังคม รวมถึงการติดตามผลการคืนสู่สังคมดังกล่าว โดยผ่านเวทีการประชุมหารือระดับทวิภาคีเกี่ยวกับการ บริหารจัดการรายกรณี การส่งกลับและและคืนสู่สังคมผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (Case Management Meeting) ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการใน 3 ประเทศ ได้แก่ เมียนมา ลาว กัมพูชา

2.8 การคุ้มครองพยานที่เป็ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการคุ้มครองพยานซึ่งเป็ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวมทั้งบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 โดยคำนึงถึงหลักความปลอดภัยของพยานในคดีค้ามนุษย์เป็นสำคัญ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการดำเนินคดี โดยได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม จะเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานให้ผู้เสียหายเข้าสู่โปรแกรมการคุ้มครองพยานและพยานมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือ อาทิ ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ ตามระเบียบที่กฎหมายกำหนดไว้

ทั้งนี้ในเดือนมกราคม – ธันวาคม 2560 มีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ประสานเข้าโปรแกรมการคุ้มครองพยาน จำนวน 52 ราย จำแนกสัญชาติเป็น ไทย 41 คน เมียนมา 9 คน ลาว 1 คน และปากีสถาน 1 คน เป็นเงิน 4,256,466 บาท ซึ่งหากเปรียบเทียบกับ ในปี 2559 มีการใช้งบประมาณจำนวน 2,904,139.79 บาท สำหรับการคุ้มครองพยานที่เป็ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 254 คน จะพบว่าในปี 2560 ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยานต่อรายเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสาเหตุหลักมาจากรูปแบบการคุ้มครองพยานผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เปลี่ยนไป โดยในปี 2559 พยานที่เป็ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ส่วนใหญ่เป็นชาวโรฮิงจา จะอาศัยอยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ของกระทรวง พม. ทำให้ไม่มีค่าใช้จ่าย ในเรื่องที่พักและอาหาร แต่ในปี 2560 มีการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่จะมาเป็นพยานสำคัญมากขึ้น โดยนำตัวไปคุ้มครองในสถานที่ปลอดภัย (safe house) ที่ทางกรมคุ้มครองสิทธิฯ เป็นผู้จัดหาให้ มีการจัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ดูแล 24 ชม. จัดกิจกรรมเพื่อบำบัด ฟื้นฟู ฝึกทักษะ ให้แก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวมถึงการพาออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เพื่อให้พยานที่เป็ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กลุ่มดังกล่าว ได้ผ่อนคลายความเครียด ลดความกดดัน และสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.9 การให้บริการล่าม

ภาพที่ 3 การอบรมล่าม

ประเทศไทยได้จัดอบรมล่ามสำหรับการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ มาตั้งแต่ปี 2553 จนถึงปี 2559 มีล่ามที่ผ่านเกณฑ์การประเมินและขึ้นทะเบียนกับกระทรวง พม. จำนวน 184 คน เพื่อให้สะดวกต่อการเรียกใช้ สำหรับในปี 2560 กระทรวง พม. ได้ดำเนินการอบรมล่าม จำนวน 3 ภาษา อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ เมียนมา 37 คน กัมพูชา 40 คน และเวียดนาม 20 คน มีผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 97 คน และผ่านเกณฑ์ประเมินและขึ้นทะเบียนล่าม จำนวน 67 คน รวมมีล่ามที่ขึ้นทะเบียนและพร้อมปฏิบัติงาน จำนวนทั้งสิ้น 251 คน

นอกจากนี้ กระทรวง พม. ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) ได้จัดทำ “คู่มือการปฏิบัติงานล่ามเพื่อการคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” สำหรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานล่าม เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการให้บริการล่ามแปลภาษาในการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งจะส่งผลให้การคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกำหนดเปิดตัวและแนะนำคู่มือการปฏิบัติงานล่าม เพื่อการคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ช่วงเดือนมีนาคม 2561 เพื่อแจกจ่ายให้แก่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2.10 การดูแลกลุ่มเปราะบาง/ ผู้อพยพในภาวะไม่ปกติ

ปี 2560 กระทรวง พม. ได้ให้การดูแลกลุ่มเปราะบางที่อพยพในภาวะไม่ปกติ ซึ่งเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หญิงและเด็กที่ไม่ได้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ตามหลักมนุษยธรรม โดยมีการจัดบริการที่ยึดหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ ดูแลตามหลักสิทธิมนุษยชน ด้านสุขภาพและความปลอดภัยของผู้รับบริการเป็นสำคัญ ซึ่งปี 2560 มีผู้เสียหายและผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงจา ที่อยู่ในความดูแลของกระทรวง พม. จำนวนทั้งสิ้น 95 ราย จำแนกเป็นผู้เสียหาย 74 ราย อยู่ในความดูแลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และผู้ลักลอบเข้าเมืองที่เป็นหญิงและเด็ก 21 ราย อยู่ในความดูแลของบ้านพักเด็กและครอบครัว

2.11 มาตรการเยียวยาและชดเชย

ตารางที่ 13 เงินชดเชยเยียวยาที่ผู้เสียหายได้รับในปี 2560

ประเภทของค่าทดแทนและค่าตอบแทน	2559	2560
เงินช่วยเหลือจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	5,808,566.90 บาท (648 ราย)	5,641,579 บาท (760 ราย)
ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 35	1,656,100 บาท (15 ราย)	18,442,221 บาท (151 ราย)
ค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา	455,000 บาท (23 ราย)	340,000 บาท (20 ราย)
ค่าจ้าง – ค่าแรงจ้าง	3,838,304 บาท (58 ราย)	2,174,529 บาท (30 ราย)
ค่าใช้จ่ายระหว่างการคุ้มครองพยาน	2,904,139.79 บาท (254 ราย)	4,259,466 บาท (52 ราย)

2.12 การส่งกลับคืนสู่สังคม/การพิจารณาไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม

ภาพที่ 4 การส่งผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กลับประเทศภูมิลำเนา

ในปี 2560 ประเทศไทยได้ส่งผู้เสียหายกลับคืนสู่ภูมิลำเนาโดยยึดหลักการที่สำคัญ คือ **ความปลอดภัย มีหน่วยงานรองรับ และไม่กลับมาเป็นผู้เสียหายซ้ำ** ภายใต้การประสานงานอย่างใกล้ชิดกับประเทศต้นทางและครอบครัวของผู้เสียหายในประเทศไทย จำนวน 432 ราย ได้แก่ เมียนมา 123 ราย เวียดนาม 143 ราย ลาว 32 ราย กัมพูชา 17 ราย อินโดนีเซีย 9 ราย บังคลาเทศ 8 ราย ศรีลังกา 1 ราย และฟิลิปปินส์ 4 ราย (บางรายเป็นผู้เสียหายที่เข้ารับการคุ้มครองก่อนปี 2560) โดยหน่วยงานในประเทศต้นทางทั้งภาครัฐและองค์กรระหว่างประเทศ จะติดตามผลภายหลังการคืนสู่สังคม สำหรับคนไทยที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และได้รับการช่วยเหลือคุ้มครอง จนกระทั่งการส่งกลับคืนสู่สังคม จำนวนทั้งสิ้น 95 ราย เมื่อกลับภูมิลำเนาแล้ว จะประสานให้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) 76 จังหวัด ติดตามการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งผู้เสียหายสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ

ทั้งนี้ มีผู้เสียหายและผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงจาที่อยู่ในความดูแลของกระทรวง พม. โดยได้เดินทางไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สามแล้ว รวมทั้งสิ้น 67 ราย เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ 36 ราย และ ผู้ลักลอบเข้าเมือง 31 ราย

2.13 การให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายคนไทย

สำหรับผู้เสียหายคนไทยที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ในต่างประเทศและได้รับการช่วยเหลือให้เดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 45 ราย โดยกระทรวง พม. จัดเจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ ไปปรับตัวผู้เสียหายที่สนามบิน พร้อมทั้งช่วยเหลือเป็นเงินค่าเดินทางกลับภูมิลำเนาของผู้เสียหาย รวมถึงประสานอำนวยความสะดวกในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย และการเรียกร้องสิทธิต่างๆ อาทิ เงินกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ค่าสินไหมทดแทน โดยในปี 2560 มีกรณีตัวอย่าง การให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวไทยส่งกลับจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นกรณีที่มีความซับซ้อน ได้รับผลกระทบทั้งร่างกายและจิตใจ กระทรวง พม. ได้รับการประสานจาก IOM เพื่อวางแผนให้ความช่วยเหลือกรณีดังกล่าว พร้อมทั้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสำนักงานอัยการ สตช. ศร. สธ. เพื่อร่วมหารือวางแผนแนวทางการให้ความช่วยเหลือก่อนการส่งกลับหญิงไทย รวมทั้งประสานส่งต่อการทำงานให้ พมจ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภูมิลำเนาติดตามให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปพบแพทย์

การพัฒนากระบวนการคืนสู่สังคมสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวไทยให้เป็นระบบ โดยใช้เครือข่ายบูรณาการแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือคืนสู่สังคม พมจ. องค์กรเอกชน (NGOs) และผู้ที่เคยตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวไทย โดยการจัดทำแผนร่วมกันในการคืนสู่สังคมกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งจะช่วยเหลือเสริมพลังให้แก่ผู้เสียหายในการคืนสู่สังคม

2.14 INGO/NGOs สนับสนุนงานในสถานคุ้มครองฯ

สำหรับการให้การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชน สนับสนุนการดำเนินงานในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่อง ในมิติต่างๆ

- องค์กรเฟรนด์อินเตอร์เนชันแนล: สนับสนุนการติดตามครอบครัวของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวกัมพูชา การส่งกลับคืนสู่สังคม และการติดตามผลการส่งกลับคืนสู่ครอบครัวเพื่อรายงานกลับมายังหน่วยงานกระทรวง พม. ที่ให้การดูแล โดยในปี 2560 มีจำนวนผู้เสียหายชาวกัมพูชากลับประเทศภูมิลำเนาจำนวน 17 ราย นอกจากนี้ ได้สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างทักษะชีวิตให้แก่ผู้เสียหายที่อยู่ในความดูแลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทำให้ผู้เสียหายมีทักษะการใช้ชีวิตเมื่อกลับภูมิลำเนา

- องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) : สนับสนุนการส่งกลับและคืนสู่สังคมผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ อาทิ เมียนมา บังกลาเทศ ศรีลังกา เป็นต้น สนับสนุนการขับเคลื่อนกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติในการส่งกลับและคืนสู่สังคมของผู้เสียหาย อาทิ การประชุมหารือระดับทวิภาคีเกี่ยวกับ การบริหารจัดการรายกรณี การส่งกลับและคืนสู่สังคมผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไทย-เมียนมา (Thai-Myanmar Case Management Meeting) ซึ่งมีการจัดประชุมฯ ดังกล่าว ทุกๆ 6 เดือน นอกจากนี้ ยังร่วมจัดทำมาตรฐานการส่งกลับและคืนสู่สังคมให้แก่ผู้เสียหาย สนับสนุนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านการค้ามนุษย์ของทั้งสองประเทศ ซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติงานของทั้งสองประเทศได้มีแนวทางที่เป็นมาตรฐานในการส่งกลับและคืนสู่สังคมผู้เสียหาย สนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพให้แก่ผู้เสียหายชาวไทยที่ตกเป็นผู้เสียหายในต่างประเทศ โดยในปี 2560 สนับสนุนให้แก่ผู้เสียหายฯ จำนวน 8 ราย เป็นเงิน 603,999 บาท สนับสนุนงานด้านการคัดกรองและตรวจสุขภาพให้แก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หญิงและเด็กที่ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงจาจากก่อนส่งไปประเทศที่สาม สนับสนุนงานการอบรมล่ามเพื่อช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหาย รวมถึงจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานล่ามเพื่อการคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานล่ามแปลภาษา เนื่องจากในเนื้อหาจะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงหลักการปฏิบัติและเพิ่มพูนทักษะของล่ามในกระบวนการคุ้มครองให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้

- สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ศูนย์สนับสนุนการตั้งถิ่นฐานใหม่ (Resettlement Support Center : RSC) และคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (Committee of the Red Cross : ICRC) : สนับสนุนการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และหญิงและเด็กที่ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงจา สำหรับการพิจารณาไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม สนับสนุนการติดต่อครอบครัวหรือญาติ สนับสนุนเครื่องใช้ที่จำเป็น และอบรมด้านวัฒนธรรมให้แก่ชาวโรฮิงจาที่มีกำหนดการเดินทางไปตั้งถิ่นฐานใหม่ ซึ่งในปี 2560 ที่ผ่านมามีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงจา ที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จำนวน 67 ราย ได้รับการช่วยเหลือไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่ 3 ณ สหรัฐอเมริกา 65 คน และนิวซีแลนด์ 2 คน

- สำนักงานกฎหมายเอสอาร์ : สนับสนุนความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย การเป็นโจทก์ร่วมและทนายให้แก่ผู้เสียหายในคดีที่มีความสำคัญและซับซ้อน รวมถึงสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย

- องค์การช่วยเหลือเด็ก มูลนิธิพิทักษ์สตรี : จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นเป็นพยานให้แก่ผู้เสียหายในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทำให้ผู้เสียหายมีความพร้อมและมีความคุ้นชินในขั้นตอนของการเป็นพยานในกระบวนการยุติธรรม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเบื้องต้นให้แก่เด็กที่อยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทำให้เด็กมีความรู้เบื้องต้น อาทิ การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ ได้สนับสนุนวิทยากรในการให้ความรู้เรื่องนโยบายการคุ้มครองเด็ก รวมถึงร่วมจัดทำมาตรฐานในการคุ้มครองเด็กในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักรู้เรื่องการคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการถูกคุกคามหรืออันตรายต่อร่างกายและจิตใจของเด็ก

- มูลนิธิ เอ-ทเวนตี วัน : สนับสนุนล่ามในการสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหาย เช่น ในเคสยูกันดา รวมถึงการเตรียมความพร้อมในการคืนสู่สังคมให้แก่ผู้เสียหายชาวกัมพูชา ก่อนที่จะเดินทางกลับประเทศ

- มุลินธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา : จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นเป็นพยานให้แก่ผู้เสียหายในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทำให้ผู้เสียหายมีความพร้อม และมีความคุ้นชินในขั้นตอนของการเป็นพยานในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะกลุ่มผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (ชาย) และกลุ่มโรฮิงจา
- ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล : ให้การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ กลุ่มแรงงานประมง รวมถึงสนับสนุนที่พักให้แก่ผู้เสียหายในบางกรณี
- มุลินธิเพื่อความเข้าใจเด็ก : ส่งเสริมจัดกิจกรรมให้แก่เด็กที่เป็นผู้เสียหายระหว่างที่อยู่ในโปรแกรมคุ้มครองพยาน เข้าไปพูดคุย ให้คำแนะนำ ทำกิจกรรมในการฟื้นฟูเยียวยา เช่น กรณีเคสแม่ฮ่องสอน ซึ่งส่งผลให้เด็กกลุ่มดังกล่าวคลายความเครียดหรือความวิตกกังวล

3. ด้านการป้องกัน

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการป้องกันการค้ามนุษย์ทั้งในและนอกราชอาณาจักร เนื่องจากถือเป็นกลไกสำคัญที่จะตัดวงจรไม่ให้มีผู้ฝ่าฝืนหรือพบการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ตั้งแต่ต้น ซึ่งเท่ากับว่าจะเกิดคดีและมีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ลดลงอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ประเทศไทย แบ่งเป้าหมายในการดำเนินการตามกลุ่มผู้เสียหายที่พบว่าตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ 3 ประเภท ประกอบด้วย การป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน การป้องกันการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในสตรีและเด็ก และการป้องกันการบังคับนำคนมาขอทาน โดยมีผลการดำเนินงานด้านป้องกัน ดังนี้

3.1 การป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

ในปี 2560 ประเทศไทยมุ่งเน้นการขับเคลื่อน ออกระเบียบและกฎหมายใหม่ๆ มาป้องปรามไม่ให้เกิดการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ซึ่งจะพบว่าจากการออกมาตรการป้องกันที่เข้มข้นขึ้นมากำกับดูแล ส่งผลให้การกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

3.1.1 การรับรองสถานะบุคคลไร้รัฐ/ชนกลุ่มน้อย

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง ได้ให้สัญชาติไทยกับบุคคลไร้รัฐ ชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 รวมจำนวนทั้งสิ้น 259,590 คน โดยเร่งรัดดำเนินการให้สัญชาติไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่บุคคลเหล่านี้อาจตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ในปี 2560 มีบุคคลไร้รัฐได้สัญชาติไทย จำนวน 8,519 คน เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 8,145 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6

ทั้งนี้ กรมการจัดหางาน ดำเนินการให้คนไร้รัฐ/ชนกลุ่มน้อยดังกล่าว ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทย และได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียม จำนวนทั้งสิ้น 59,439 คน ส่วนใหญ่ทำงานกรรมกร งานทำสวนผัก ผลไม้ และงานช่างปูน ตามลำดับ

3.1.2 การรับรองสถานะทางกฎหมายแก่แรงงานต่างด้าวในราชอาณาจักรเพื่อให้ได้รับสิทธิที่พึงได้ตามกฎหมาย

รัฐบาลไทยยังมีนโยบายที่ชัดเจนในการให้แรงงานต่างด้าวที่ทำงานในประเทศไทยทุกคนได้ทำงานแบบถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1.2.1 การนำเข้าแรงงานต่างด้าวตาม MOU

ในปี 2560 มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานตาม MOU รวมจำนวนทั้งสิ้น 550,188 คน ในจำนวนดังกล่าว มีแรงงานต่างด้าวที่นำเข้าเฉพาะในปี 2560 จำนวน 315,459 คน เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 213,857 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 47.5

3.1.2.2 การพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าว

กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน กำหนดมาตรการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนประเทศต้นทาง ในการมาพิสูจน์สัญชาติให้กับแรงงานต่างด้าวของแต่ละประเทศ ในปี 2560 มีประเทศต้นทาง เข้ามาเปิดศูนย์ตรวจสัญชาติ รวม 14 แห่ง (เมียนมา 10 แห่ง กัมพูชา 3 แห่ง และ ลาว 1 แห่ง) โดยมีแรงงานต่างด้าวผ่านการพิสูจน์สัญชาติ รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,153,537 คน (เมียนมา 873,145 คน กัมพูชา 173,086 คน และลาว 107,306 คน) คิดเป็นร้อยละ 57.69 ของจำนวนแรงงานที่ได้รับการผ่อนผันทั้งสิ้น 1,999,240 คน

ในจำนวนนี้ ได้รับใบอนุญาตทำงาน จำนวน 910,007 คน (เมียนมา 780,927 คน กัมพูชา 96,353 คน และลาว 32,727 คน)

3.1.2.3 มาตรการชั่วคราวการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของนายจ้าง/ลูกจ้าง กรณีประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560

กระทรวงแรงงาน กำหนดมาตรการให้ นายจ้าง/คนต่างด้าว ดำเนินการให้ถูกต้อง ครบถ้วนตามพระราชกำหนดฯ ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2560 จำนวน 3 มาตรการ ดังนี้

มาตรการ 1 กรณีที่แรงงานต่างด้าวที่ทำงานกับนายจ้างไม่ตรงตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตทำงานให้ดำเนินการขอเปลี่ยนนายจ้างได้ ณ สำนักงานจัดหางานทั่วประเทศ (ตามท้องที่ที่แรงงานต่างด้าวทำงาน) โดยระหว่างเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2560 มีแรงงานต่างด้าวเปลี่ยนนายจ้าง จำนวน 201,010 คน

มาตรการ 2 กรณีแรงงานต่างด้าวผ่านการตรวจพิสูจน์สัญชาติแล้ว แต่ดำเนินการขอวีซ่าและใบอนุญาตทำงานไม่ทันใน 15 วัน ให้ไปติดต่อขอใบอนุญาตทำงานได้ ณ สำนักงานจัดหางานทั่วประเทศ (ตามท้องที่ที่แรงงานต่างด้าวทำงาน) โดยระหว่างเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2560 ดำเนินการออกใบอนุญาตทำงาน จำนวน 84,190 คน

มาตรการ 3 กรณีคนต่างด้าวที่ไม่มีเอกสารแสดงตน ให้นายจ้างยื่นคำขอจ้างแรงงานต่างด้าว ณ ศูนย์รับแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว 97 แห่ง ทั่วประเทศ หรือผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และดำเนินการตรวจสอบคัดกรองความสัมพันธ์ นายจ้าง/ลูกจ้าง ก่อนออกหนังสือรับรองให้กับลูกจ้างต่างด้าวไปดำเนินการขอเอกสารรับรองจากประเทศต้นทาง (Passport: PP/Certificate Identity: CI/Travel Document : TD) ตรวจสอบสภาพ จัดทำหลักประกันสุขภาพ และขอใบอนุญาตทำงานต่อไป โดยมีลูกจ้างคนต่างด้าวได้รับใบแทนใบอนุญาตทำงาน จำนวน 400,036 ราย

ตารางที่ 14 การยื่นคำขอจ้างลูกจ้าง

ระยะเวลา	การดำเนินงาน 3 ระยะ	นายจ้าง (คน)	ลูกจ้าง (คน)	สัญชาติ		
				เมียนมา	กัมพูชา	ลาว
24 ก.ค.-7 ส.ค.60	1. นายจ้างยื่นคำขอยื่น ลูกจ้างต่างด้าว	198,332	797,685	461,458	235,757	100,470
8 ส.ค.-6 ก.ค.60	2. คัดกรองความสัมพันธ์ นายจ้าง-ลูกจ้าง	185,669	727,473	403,069	209,612	87,792
ข้อมูล ณ 31 ธ.ค.60	3. ออกใบแทนใบอนุญาต ทำงาน	91,831	400,036	358,528	41,508	
หมายเหตุ ประเทศลาว กำหนดให้แรงงานสัญชาติลาวเดินทางกลับประเทศต้นทาง เพื่อกลับเข้ามาทำงานตาม MOU เท่านั้น						

3.1.2.4 มาตรการการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวระยะต่อไป

เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงที่คนเข้าเมืองผิดกฎหมายจะตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ สามารถคุ้มครองแรงงานต่างด้าวตามหลักกฎหมายไทยและสากล ตามหลักสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ กระทรวงแรงงาน จึงมีนโยบายให้แรงงานต่างด้าวทุกคนได้ทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นไปตามหลักสากล โดยร่วมมือกับราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เพื่อเข้ามาพิสูจน์สัญชาติแรงงานของตนที่เข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมายในประเทศไทย โดยการออกหนังสือเดินทาง (Passport) หนังสือเดินทางชั่วคราว (Temporary Passport) เอกสารเดินทาง (Travel Document) หรือเอกสารรับรองบุคคล (Certificate of Identity) ให้กับแรงงานต่างด้าวที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งแรงงานต่างด้าวที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติดังกล่าวจะได้รับการปรับเปลี่ยนสถานะให้เป็นแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย โดยจะได้รับการตรวจลงตรา (Visa) ประทับตราให้อยู่ในราชอาณาจักรและได้รับอนุญาตให้ทำงาน ปัจจุบันมีแรงงานต่างด้าวที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์สัญชาติจำนวน 1,999,240 คน ผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้วจำนวน 1,153,537 คน (กัมพูชา 173,086 คน ลาว 107,306 คน และเมียนมา 873,145 คน) มีแรงงานต่างด้าวที่ยังไม่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ จำนวน 845,703 คน (กัมพูชา 443,196 คน ลาว 52,007 คน และเมียนมา 350,500 คน) ซึ่งรัฐบาลจะได้มีนโยบายขยายระยะเวลาการพิสูจน์สัญชาติออกไปอีก 6 เดือน ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2561 เพื่อช่วยผลักดันให้แรงงานต่างด้าวในไทยมีสถานะที่ถูกกฎหมายและได้รับสิทธิที่พึงมีให้มากที่สุด

จากผลการดำเนินการข้างต้น จะทำให้ไม่มีแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมายในประเทศไทย มีระบบฐานข้อมูลแรงงานต่างด้าวฐานเดียว ซึ่งมีความเป็นเอกภาพ สามารถทราบจำนวนแรงงานต่างด้าวว่า ประกอบอาชีพอะไรอยู่ที่ไหน ทำงานกับใคร เพื่อให้การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.3 การควบคุมบริษัทนำเข้าคนต่างด้าว

3.1.3.1 การจดทะเบียนบริษัทนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

เพื่อให้ประเทศไทยมีมาตรการในการควบคุมการประกอบธุรกิจนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ และแก้ไขปัญหาการหลอกลวงคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ อันอาจทำให้เกิดการลุกลามของปัญหาไปสู่การกระทำอันเป็นการค้ามนุษย์ โดยในปี 2560 มีบริษัทยื่นขอจดทะเบียนนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างภายในประเทศ ตามพระราชกำหนดการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้าง

ในประเทศ พ.ศ. 2559 จำนวนทั้งสิ้น 101 บริษัท เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมี จำนวน 16 บริษัท เพิ่มขึ้น 5.3 เท่า และมีนายจ้างนำเข้ามาเอง จำนวน 14,270 ราย เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมี จำนวน 866 ราย เพิ่มขึ้น 15.4 เท่า โดยสามารถนำเข้าแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ รวมทั้งสิ้น 315,459 ราย เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 8,853 ราย เพิ่มขึ้นมากถึง 34.6 เท่า ทั้งนี้ กระทรวงแรงงานได้เก็บเงินหลักประกันจากนายจ้างในปี 2560 รวมทั้งสิ้น 70,154,000 บาท เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งเก็บได้ 4,379,000 บาท เพิ่มขึ้นมากถึง 15 เท่า

3.1.3.2 การตรวจสอบบริษัทนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน กำหนดแผนการตรวจสอบบริษัทนำเข้าคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ 101 แห่ง (100%) ในปี 2560 ดำเนินการตรวจสอบบริษัทฯ แล้ว 97 แห่ง พบการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ จำนวน 1 แห่ง ขอให้ไม่ออกใบรับเงินค่าบริการ และค่าใช้จ่ายในการนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศให้แก่ นายจ้าง โดยลงโทษพักใช้ใบอนุญาต 30 วัน และดำเนินคดีอาญาโดยเปรียบเทียบปรับ จำนวน 20,000 บาท บริษัทได้มาชำระค่าปรับเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2560 คดีอาญาเป็นที่ยุติ

3.1.4 การจัดตั้งศูนย์ดูแลช่วยเหลือแรงงานต่างด้าว

3.1.4.1 ศูนย์แรกรับเข้าทำงานและสิ้นสุดการจ้าง

กระทรวงแรงงานจัดตั้งศูนย์แรกรับเข้าทำงานและสิ้นสุดการจ้าง 3 แห่ง ณ จังหวัดตาก หนองคาย สระแก้ว เพื่อดำเนินการส่งมอบใบอนุญาตทำงาน อบรม ให้ความรู้ในด้านต่างๆ การตรวจ คัดกรองแรงงานต่างด้าวว่ามีนายจ้างจริงตรงตามสัญญาจ้าง ไม่ได้ถูกชักจูง หลอกลวง มีความพร้อมที่จะทำงานก่อนอนุญาตให้เข้ามาทำงานในประเทศไทย และเป็นจุดพักรอแรงงานต่างด้าวเดินทางกลับประเทศ โดยในปี 2560 อบรมให้ความรู้แก่แรงงานต่างด้าวทั้งหมด จำนวน 287,706 ราย

3.1.4.2 ศูนย์ร่วมบริการช่วยเหลือแรงงานต่างด้าว

กระทรวงแรงงานจัดตั้งศูนย์ร่วมบริการช่วยเหลือแรงงานต่างด้าว เพื่อช่วยเหลือแรงงาน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ NGOs ในพื้นที่ 10 จังหวัด ได้แก่ สมุทรสาคร สุราษฎร์ธานี สงขลา สมุทรปราการ ชลบุรี ระนอง เชียงใหม่ นครราชสีมา ขอนแก่น และตาก โดยมีผู้ประสานงานด้านภาษาประจำศูนย์ละ 1 คน ในปี 2560 ได้ให้การช่วยเหลือแรงงานต่างด้าวทั้งหมด 57,498 ราย เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมี จำนวน 14,446 ราย เพิ่มขึ้นถึง 3 เท่า โดยให้ความช่วยเหลือสูงสุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ ให้คำปรึกษาด้านสิทธิประโยชน์ เปลี่ยน/เพิ่ม นายจ้าง แก้อา/คัดลอก ข้อมูลทางทะเบียน เปลี่ยน/เพิ่ม สถานที่ทำงาน/เปลี่ยนลักษณะงาน ประสานการช่วยเหลือ และเข้ามารับสิทธิที่พึงได้

3.1.4.3 ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล Stella Maris

กระทรวงแรงงานร่วมมือกับ ILO และ Stella Maris ผ่านโครงการความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อการต่อต้านรูปแบบการทำงานที่ไม่เป็นที่ยอมรับในอุตสาหกรรมประมงและอาหารทะเล (Combating Unacceptable Forms of Work in the Thai Fishing and Seafood Industry : Ship to Shore Rights Project) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานภาคประมง ในเรื่องการเข้าถึงการให้บริการและการช่วยเหลือแก่แรงงานและผู้เสียหายที่ถูกละเมิดด้านแรงงาน โดยในปี 2559 จัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลประมงสงขลา จำนวน 1 แห่ง (ตลอดปี 2560 ศูนย์ดังกล่าวได้ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่แรงงานทั้งชาวไทยและ

ต่างชาติแล้ว รวม 1,339 ราย) ในปี 2560 จัดตั้งศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลเพิ่มจำนวนขึ้นอีก 3 แห่ง ได้แก่ (1) องค์การสะพานปลา จังหวัดปัตตานี (2) เกาะเสมสาร จังหวัดชลบุรี และ (3) ตำบลปากน้ำ จังหวัดระยอง ทั้งสามแห่งนี้ ตลอดปี 2560 จนถึงปัจจุบัน ได้ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่แรงงานทั้งชาวไทยและต่างชาติแล้ว รวม 5,829 ราย

3.1.5 แนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (Good Labour Practice : GLP)

กระทรวงแรงงานมีนโยบายรณรงค์ ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบกิจการในอุตสาหกรรมประมงทะเลและกิจการที่เกี่ยวข้อง ฟาร์มเลี้ยงกุ้ง และอุตสาหกรรมสัตว์ปีก นำแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (Good Labour Practices : GLP) ไปใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการปรับปรุงสภาพการจ้างและสภาพการทำงาน โดยในปัจจุบันมีสถานประกอบกิจการนำ GLP ไปใช้ จำนวน 5,548 แห่ง โดยในปี 2556 มีจำนวน 5,049 แห่ง เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 499 แห่ง เพิ่มขึ้นมากถึง 9 เท่า

3.1.6 ขับเคลื่อนการปฏิบัติตามมาตรฐานสากล

3.1.6.1 การพิจารณาที่เกี่ยวกับอนุสัญญาฉบับที่ 188 ว่าด้วยการทำงานภาคประมง ค.ศ. 2007

กระทรวงแรงงานได้ร่วมกับ ILO ทำการวิเคราะห์ Gap Analysis เพื่อวิเคราะห์ช่องว่างของกฎหมายไทย พบว่า มีข้อกฎหมายต้องปรับให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ อาทิ การขยายสิทธิประกันสังคมให้กับคนงานประมง การกำหนดให้นายจ้างต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุนเงินทดแทน ความปลอดภัยในการทำงาน และอาชีวอนามัยบนเรือประมง ทั้งนี้ กระทรวงแรงงานอยู่ระหว่างประชุมผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย/มาตรการ ที่มีอยู่ของทุกหน่วยงานให้สอดคล้องกับบทบัญญัติอนุสัญญา ILO ฉบับที่ 188 จากนั้นเข้าสู่กระบวนการปรึกษาหารือรับฟังความเห็นองค์กรนายจ้าง ลูกจ้าง ในภาคประมง โดยกำหนดแก้ไขกฎหมายให้แล้วเสร็จก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ภายในเดือนมีนาคม 2561 และมีเป้าหมายยื่นรับรองอนุสัญญาที่กรุงเจนีวา ภายในเดือนมิถุนายน 2561

3.1.6.2 การพิจารณาที่เกี่ยวกับพิธีสารส่วนเสริมปี ค.ศ.2014 ส่วนเสริมอนุสัญญา ฉบับที่ 29 ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ.1930

กระทรวงแรงงานได้ร่วมกับ ILO ทำการวิเคราะห์ Gap Analysis เพื่อวิเคราะห์ช่องว่างของกฎหมายไทย และได้ข้อสรุปว่าจะต้องมีการปรับปรุงหรือร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับข้อกำหนดในพิธีสารฉบับที่ 29 ก่อนที่จะมีการให้สัตยาบันได้

ปัจจุบันกระทรวงแรงงานอยู่ระหว่างยกร่างพระราชบัญญัติป้องกันและขจัดการใช้แรงงานบังคับหรือแรงงานเกณฑ์ โดยมีการกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับแรงงานบังคับ ตลอดจนบทกำหนดโทษที่เหมาะสม รวมไปถึงกระบวนการช่วยเหลือคุ้มครองและเยียวยาผู้เสียหายจากแรงงานบังคับที่ไม่เข้าข่ายการค้ามนุษย์ กำหนดยกร่างให้เสร็จภายใน 1 กุมภาพันธ์ 2561 ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบภายในมีนาคม 2561 เสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจร่างและเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเห็นชอบภายในเดือนเมษายน 2561 ก่อนยื่นรับรองพิธีสารที่กรุงเจนีวา ภายในมิถุนายน 2561

3.1.6.3 การพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาฉบับที่ 98 ว่าด้วยการปฏิบัติตามหลักการแห่งสิทธิ ในการรวมตัวและการร่วมเจรจาต่อรอง

กระทรวงแรงงานดำเนินการแก้ไขกฎหมายสำคัญ 2 ฉบับ เรียบร้อยแล้ว โดยประเด็นแก้ไขที่สำคัญ คือ การกำหนดให้แรงงานต่างด้าวสามารถเป็นกรรมการสหภาพแรงงานได้ ปัจจุบันพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ....และพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ....อยู่ระหว่างดำเนินการพิจารณาพิจารณากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย NGOs และภาคประชาสังคมทั่วประเทศ เพื่อนำความคิดเห็นมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ โดยมีเป้าหมายที่จะแก้ไขกฎหมายให้แล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคม 2561 และเข้าสู่กระบวนการรับรองอนุสัญญาภายในเดือนกันยายน 2561

3.1.7 การวางระบบการตรวจและช่วยเหลือแรงงาน

3.1.7.1 การเพิ่มจำนวนล่ามและผู้ประสานงานด้านภาษา

กระทรวงแรงงาน ดำเนินการจ้างล่ามและผู้ประสานงานด้านภาษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลและช่วยเหลือแรงงานต่างด้าวทั่วประเทศ โดยในปี 2560 มีผลการจัดจ้างล่าม เพื่อปฏิบัติหน้าที่สายด่วน 1546 1694 ศูนย์แรกรับเข้าทำงานและสิ้นสุดการจ้าง ศูนย์ร่วมบริการช่วยเหลือแรงงานต่างด้าว สำนักงานจัดหางานจังหวัด สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด รวมจำนวน 74 คน เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมี จำนวน 42 คน **เพิ่มขึ้นร้อยละ 76.2** และดำเนินการจ้างผู้ประสานงานด้านภาษา เพื่อปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้า-ออก (PIPO) จำนวน 60 คน เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 30 คน **เพิ่มขึ้นร้อยละ 100**

3.1.7.2 การเพิ่มจำนวนพนักงานตรวจแรงงาน

กระทรวงแรงงานดำเนินการแต่งตั้งพนักงานตรวจแรงงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจแรงงานในประเทศไทย ในปี 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น **1,506** คน เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 1,245 คน **เพิ่มขึ้นร้อยละ 21** ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีอนุมัติเพิ่มกรอบอัตรากำลังข้าราชการให้กับกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เพื่อบรรจุเป็นพนักงานตรวจแรงงาน โดยจะบรรจุในปี 2561 จำนวน 186 อัตรา ฉะนั้น ในปี 2561 จะมีพนักงานตรวจแรงงานจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,692 คน

3.1.7.3 การเพิ่มความรู้ให้เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

(1) เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ กรณีการบังคับใช้แรงงานที่ไม่จำเป็นต้องเป็นการบังคับทางกายภาพเสมอไป โดยในปี 2560 กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ดำเนินการจัดอบรม รวม 5 ครั้ง 335 คน เพื่อแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ส่งเสริมความรู้ด้านคุ้มครองแรงงานเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการตรวจแรงงาน กรณีพบการกระทำความผิดที่ต้องแจ้งต่อพนักงานสอบสวนโดยไม่ต้องออกคำสั่ง และเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านคุ้มครองแรงงาน ภายใต้แผน COMMIT SPA 4 พ.ศ.2558-2561

(2) นอกจากการดำเนินงาน โดยมุ่งประโยชน์สูงสุดของผู้เสียหายเป็นหลักการสำคัญในการดำเนินงานแล้วนั้น ประเทศไทยยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยได้มีการจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงนโยบาย และเพื่อนำไปปฏิบัติในการทำงานแต่ละพื้นที่ต่อไป อาทิ “การอบรมให้ความรู้เรื่องกฎหมาย แนวทางปฏิบัติ และแนวทาง การเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์

ผู้ประกอบการสถานบริการ โรงงาน และยานพาหนะ ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 6 ครั้ง ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 693 คน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์และผู้ประกอบการสถานบริการ โรงงาน ยานพาหนะ มีความรู้ ความเข้าใจ ในเจตนารมณ์ของกฎหมาย และมีทักษะการทำงานที่สอดคล้องตามกฎหมาย แนวทางปฏิบัติในการปราบปรามและคุ้มครองผู้เสียหาย รวมถึงแนวทางในการคัดแยกผู้เสียหาย

(3) เพื่อให้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการคุ้มครองผู้เสียหายได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและทันต่อสถานการณ์ ทั้งในเรื่องกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการช่วยเหลือ จึงได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานโดยตรงกับผู้เสียหายในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และสถานแรกรับเด็กชายปากเกร็ด รวม 9 แห่ง ซึ่งในปี 2560 ได้ดำเนินการไปแล้ว จำนวน 35 คน

3.1.7.4 การเพิ่มศักยภาพของพนักงานตรวจแรงงาน

เพื่อป้องกันและลดการใช้แรงงานบังคับ แรงงานเด็ก และรูปแบบการทำงานที่ไม่เป็นที่ยอมรับในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งเพื่อจัดการแสวงหาผลประโยชน์จากแรงงาน กระทั่งแรงงาน ร่วมกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) จัดฝึกอบรมการตรวจแรงงานประมงทะเล ภายใต้กลไกการตรวจแรงงานของโครงการ Ship to Shore Right **รวมทั้งสิ้น 178 คน** เป็นการฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับพนักงานตรวจแรงงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการการตรวจแรงงานและกำกับดูแลกิจการประมงและแปรรูปอาหารทะเล และการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่สื่อสารภาษา (ล่าม)

3.1.7.5 การตรวจแรงงาน

การตรวจแรงงานของประเทศไทยได้นำหลักการของอนุสัญญาของ ILO ฉบับที่ 81 มากำหนดเป็นหน้าที่หลักในการตรวจแรงงาน ในปี 2560 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

(1) **ผลการตรวจแรงงานในระบบ** ในปี 2560 ดำเนินการตรวจสถานประกอบการ จำนวน 40,118 แห่ง พบการกระทำความผิด 9,255 แห่ง เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมี จำนวน 7,372 แห่ง **เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.5** ในส่วนของการดำเนินคดี ในปี 2560 มีจำนวน 64 คดี เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 55 คดี **เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.36** การกระทำความผิดที่พบบ่อยตามลำดับ ประกอบด้วย การค้างจ่ายค่าจ้าง การไม่จัดวันหยุด การไม่จัดทำข้อบังคับในการทำงาน การไม่จัดทำทะเบียนลูกจ้าง และทะเบียนการจ่ายค่าจ้าง รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 15 การตรวจแรงงานในระบบ

ปี	สปก.ผ่าน การตรวจ (แห่ง)	ลูกจ้าง (คน)						พบการ กระทำ ความผิด	ออก คำสั่ง	เปรียบเทียบ ปรับ	ดำเนิน คดี
		ไทย	เมียนมา	ลาว	กัมพูชา	อื่นๆ	รวม				
2559	39,732	1,298,480	79,959	2,975	14,228	2,251	1,397,893	7,372	7,300	17	55
2560	40,118	1,192,606	102,969	4,012	16,573	1,973	1,318,133	9,255	9,185	6	64

(2) **ผลการตรวจแรงงานในกิจการกลุ่มเสี่ยง** (กิจการผลิตสินค้าจากอ้อย กิจการผลิตเครื่องนุ่งห่ม กุ้ง ปลา ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีก ฟาร์มหมู หรือฟาร์มเลี้ยงสัตว์ประเภทอื่นๆ รวมทั้งกิจการที่เป็นห่วงโซ่การผลิตดังกล่าวทุกแห่งและกิจการก่อสร้าง) ในปี 2560 ดำเนินการตรวจสถานประกอบการ จำนวน 1,693 แห่ง

พบการกระทำความผิด 191 แห่ง เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมี จำนวน 135 แห่ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 41.48 ในส่วนของ การดำเนินคดี ในปี 2560 มีจำนวน 12 คดี เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 3 คดี เพิ่มขึ้น 3 เท่า การกระทำ ความผิดที่พบตามลำดับประกอบด้วย การค้าขายค่าจ้าง การไม่จัดวันหยุด การไม่จัดทำข้อบังคับในการทำงาน การไม่จัดทำทะเบียนลูกจ้าง ทะเบียนการจ่ายค่าจ้าง และการไม่จัดตั้งคณะกรรมการสวัสดิการ รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 16 การตรวจแรงงานในกิจการกลุ่มเสี่ยง

ปี	สปก.ผ่าน การตรวจ (แห่ง)	ลูกจ้าง (คน)						พบการ กระทำ ความผิด	ออก คำสั่ง	เปรียบ เทียบ ปรับ	ดำ เนิน คดี
		ไทย	เมียนมา	ลาว	กัมพูชา	อื่นๆ	รวม				
2559	1,363	88,170	20,957	921	8,751	123	118,922	135	132	-	3
2560	1,693	67,202	25,797	611	3,523	121	97,245	191	179	-	12

(3) การตรวจแรงงานในเรือประมง ในปี 2560 ดำเนินการตรวจแรงงานในเรือประมง 644 ลำ พบการกระทำความผิด 34 ลำ เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 15 ลำ เพิ่มขึ้นเป็น 1.27 เท่า ในส่วน ของการดำเนินคดี ในปี 2560 มีจำนวน 3 คดี เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 2 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 17 การตรวจแรงงานในเรือประมง

ปี	เรือที่ผ่าน การตรวจ (ลำ)	ลูกจ้าง (คน)						พบการ กระทำ ความผิด	ออก คำสั่ง	เปรียบ เทียบ ปรับ	ดำ เนิน คดี
		ไทย	เมียนมา	ลาว	กัมพูชา	อื่นๆ	รวม				
2559	891	3,446	4,293	153	3,444	20	11,356	17	15	-	2
2560	644	2,507	3,053	95	1,791	8	7,454	34	29	2	3

(4) สิทธิประโยชน์ที่แรงงานทั้งการทำงานในระบบ กลุ่มเสี่ยง และในเรือประมง ได้รับ ในปี 2560 ดำเนินการเรียกร้องสิทธิประโยชน์ให้กับลูกจ้าง รวมเป็นเงิน 20,923,388 บาท เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งเป็นเงิน 57,966,916 บาท ลดลงร้อยละ 64 ในส่วนของค่าปรับดำเนินคดีอาญา ในปี 2560 รวมเป็นเงิน 7,758,183.32 บาท เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งเป็นเงิน 11,041,678 บาท ลดลงร้อยละ 30 รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 18 สิทธิประโยชน์แรงงาน

ปี	จำนวนลูกจ้างที่ได้รับสิทธิประโยชน์ (คน)						สิทธิประโยชน์ ที่ลูกจ้างได้รับ (บาท)	ค่าปรับดำเนินคดี อาญาเป็นเงิน (บาท)
	ไทย	เมียนมา	ลาว	กัมพูชา	อื่นๆ	รวม		
2559	20,106	1,773	66	126	89	22,160	57,966,916	11,041,678
2560	22,080	1,319	43	355	65	23,862	20,923,388	7,758,183.32

หมายเหตุ ปี 2560 แจ้งความดำเนินคดีอาญาแก่นายจ้างที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้จ่ายสิทธิประโยชน์ ตามกฎหมาย จำนวน 874 คน

3.1.7.6 การตรวจเรือประมง สถานประกอบการกิจการแปรรูปสัตว์น้ำ และผลการลงโทษตามมาตรการทางปกครอง

(1) ผลการตรวจสถานประกอบการกิจการแปรรูปสัตว์น้ำ ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย (ศปมผ.) ร่วมกับ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จัดทีมสหวิชาชีพลงพื้นที่ตรวจสถานประกอบการกิจการแปรรูปสัตว์น้ำ เพื่อป้องปรามการใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ ในปี 2560 ดำเนินการตรวจ รวม 358 แห่ง พบการกระทำความผิด 142 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 39.7 ของสถานประกอบการที่ตรวจพบการกระทำความผิด ลดลงร้อยละ 0.1 จากปี 2559 ซึ่งมีการตรวจ 415 แห่ง พบการกระทำความผิด 165 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 39.8 ของสถานประกอบการที่ตรวจพบการกระทำความผิด ทั้งนี้ ได้ใช้มาตรการทางปกครองสั่งปิดสถานประกอบการชั่วคราว จำนวนทั้งสิ้น 9 แห่ง รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 19 การตรวจเรือประมง สถานประกอบการกิจการแปรรูปสัตว์น้ำ และผลการลงโทษตามมาตรการทางปกครอง

ห้วงการตรวจ ปี 2560	สปก.ผ่าน การตรวจ (แห่ง)	ลูกจ้าง (คน)						พบการ กระทำ ความผิด	มาตรการ ทางปกครอง (สั่งปิดกิจการ 10-30 วัน)
		ไทย	เมียนมา	ลาว	กัมพูชา	อื่นๆ	รวม		
ห้วงที่ 5 (ก.พ.- มี.ค. 60)	137	23,920	14,118	6	1,508	11	39,563	48	6
ห้วงที่ 6 (23 ส.ค.- 30 พ.ย. 60)	221	18,655	14,062	85	1,756	22	34,580	94	3
รวม	358	42,575	28,180	91	32,64	33	74,143	142	9

(2) ผลการตรวจเรือประมง ศรชล.โดยทีมสหวิชาชีพในทะเลและหน่วยลาดตระเวน ได้ดำเนินการตรวจเรือในและนอกน่านน้ำไทยอย่างเข้มงวด พร้อมเฝ้าระวังปัญหาด้านแรงงาน อาทิ การใช้แรงงาน บังคับ การค้ามนุษย์ การเอารัดเอาเปรียบแรงงาน สภาพการทำงานที่ไม่เหมาะสม และการล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชน ด้านอื่นๆ โดยในปี 2560 ตรวจเรือประมง จำนวน 3,927 ลำ พบการกระทำความผิด 110 ลำ คิดเป็นร้อยละ 2.8 ของการตรวจทั้งหมด และดำเนินการสั่งกักเรือไว้ทั้งหมด จนกว่าจะมีการพิจารณาคดีแล้วเสร็จ ตามมาตรา 105 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ.2558 และคำสั่ง คสช.ที่ 22/2560 รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 20 ผลการตรวจเรือประมง

หน่วย	ตรวจเรือ (ลำ)	จำนวนลูกเรือ (รวมใต้เรือ)					พบการกระทำ ความผิด	มาตรการ ทางปกครอง (กักเรือ)
		ไทย	เวียดนาม	เมียนมา	กัมพูชา	ลาว		
รวม	3,927	15,265	0	24,481	13,639	318	110	110

3.1.8 การติดตาม ตรวจสอบกระบวนการค้ามนุษย์ และการคัดแยกผู้เสียหาย

3.1.8.1 ผลการติดตาม สืบสวน จับกุมขบวนการค้ามนุษย์

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงร่วมสำรวจและตรวจสอบจำนวนแรงงานต่างด้าวและผู้ติดตามในสถานที่ทำงานและที่พักอาศัย ในพื้นที่ กอ.รมน. จำนวน 25 จังหวัด รวม 2,625 ครั้ง และจัดชุดปฏิบัติการติดตาม สืบสวน จับกุม ขบวนการค้ามนุษย์ ขบวนการนายหน้า ผู้ค้า ผู้นำพา ผู้ประกอบการ รวม 1,050 ครั้ง พบแรงงานต่างด้าว จำนวน 232,067 คน ในจำนวนนี้เป็นแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ไม่มีเอกสารผ่านแดน จำนวน 162,269 คน ซึ่งเป็นความผิดสถานเบา เจ้าหน้าที่รัฐจึงได้ให้ข้อแนะนำเกี่ยวกับข้อกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติในการเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ตลอดจนส่งต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งหมดแล้ว

3.1.8.2 การสัมภาษณ์ เพื่อคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในกลุ่มผู้เข้าเมืองผิดกฎหมาย

สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ได้ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าเมืองผิดกฎหมาย ในสถานที่กัก/ห้องกัก เพื่อคัดแยกเหยื่อจากการค้ามนุษย์ โดยในปี 2560 มีผลการสัมภาษณ์คัดแยกผู้เสียหาย คนต่างด้าว 3 สัญชาติ รวมทั้งสิ้น 10,906 คน ไม่พบผู้ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์

3.1.9 ช่องทางการร้องเรียน

3.1.9.1 สายด่วน 1546

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ให้บริการผ่านโทรศัพท์สายด่วน 1546 เพื่อเพิ่มช่องทางการให้บริการข้อมูลข่าวสาร บริการ และรับเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานแก่นายจ้าง/ลูกจ้าง โดยมีล่ามภาษาเมียนมา กัมพูชา และอังกฤษ ให้บริการ ในปี 2560 มีผู้ใช้บริการ รวม 89,681 สาย เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 77,051 สาย **เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.4** ส่วนใหญ่ขอรับคำปรึกษาเกี่ยวกับการเลิกจ้าง ค่าจ้าง การลงโทษ และวันหยุด วันลา เป็นต้น **กรณีที่ลูกจ้างไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายกำหนด** ลูกจ้างสามารถติดต่อสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานทั่วประเทศเพื่อยื่นคำร้อง คร.7 ณ ปัจจุบันมีผู้มายื่น คร.7 จำนวน 23,862 ราย ทั้งนี้ การดำเนินคดีต่อพนักงานสอบสวน ในปี 2560 เกี่ยวกับการตรวจแรงงาน คำร้องเรียน คำร้องทุกข์ ได้ดำเนินคดีต่อพนักงานสอบสวน จำนวน 874 คดี

3.1.9.2 สายด่วน 1694

กรมการจัดหางาน ให้บริการผ่านโทรศัพท์สายด่วน 1694 เพื่อเพิ่มช่องทางการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ที่ประสงค์จะหางานทำ รวมทั้งรับเรื่องร้องทุกข์ทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว โดยมีล่ามให้บริการเป็นภาษาเมียนมา กัมพูชา และอังกฤษ ในปี 2560 มีผู้ใช้บริการ รวม 131,924 สาย เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 85,531 สาย **เพิ่มขึ้นร้อยละ 54.24** ส่วนใหญ่สอบถามเกี่ยวกับการขอใบอนุญาตทำงาน การเปลี่ยนนายจ้าง การเพิ่มท้องที่การทำงาน ในจำนวนนี้ได้รับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์เกี่ยวกับการจ้างแรงงานต่างด้าวทำงานผิดกฎหมาย 117 สาย นอกจากนี้ ได้เพิ่มช่องทางการร้องทุกข์ของแรงงานต่างด้าวผ่านเว็บไซต์ www.doe.go.th/helpme 6 ภาษา (ภาษาไทย อังกฤษ เมียนมา ลาว กัมพูชา และเวียดนาม) โดยมีนายจ้าง และแรงงานเข้ามาร้องทุกข์ จำนวน 204 ราย ให้การช่วยเหลือแล้ว 167 ราย อยู่ระหว่างช่วยเหลือ 37 ราย

3.1.9.3 สายด่วน 1300

สายด่วน 1300 ของกระทรวง พม. มีจำนวนสายเข้าทั้งหมด 96,150 สาย เป็นการแจ้งเหตุเกี่ยวกับกรณีค้ามนุษย์จำนวน 172 สาย มีผู้เสียหายที่เป็นเด็กและเยาวชน 109 ราย เป็นผู้ใหญ่ 63 ราย แบ่งเป็น ถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศ 139 ราย กรณีบังคับใช้แรงงาน 24 ราย ขอทาน 9 ราย ในจำนวนนี้ นำไปสู่การดำเนินคดีค้ามนุษย์ จำนวนทั้งสิ้น 73 คดี นอกจากนี้ ในปี 2560 ได้เพิ่มจำนวนล่ามภาษาอาสาสมัคร จำนวน 68 คน จำนวน 20 ภาษา เพิ่มขึ้นจากในปี 2559 ร้อยละ 58.13 ซึ่งศูนย์ช่วยเหลือสังคม มีการจัดการอบรมล่าม 2 ครั้งต่อปี และมีการพัฒนาระบบช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาสังคมชาวไทยในต่างประเทศ ผ่านหมายเลขโทรศัพท์ +66 99 130 1300

3.1.9.4 สายด่วน 1567 ศูนย์ดำรงธรรม

กระทรวงมหาดไทยจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมทั่วประเทศทั้งในระดับจังหวัด และระดับอำเภอ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ให้บริการข้อมูล และรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ผ่านสายด่วน 1567 ศูนย์ดำรงธรรม โดยในปี 2560 มีผู้แจ้งเบาะแสการค้ามนุษย์ จำนวน 82 เรื่อง นำไปสู่การดำเนินคดี 6 คดี

3.1.10 การควบคุมดูแลระบบการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ

ในอดีตการเดินทางไปทำงานต่างประเทศมีค่าใช้จ่ายที่สูง เป็นเหตุให้แรงงานไทยบางส่วนจำเป็นต้องกู้ยืมเงินจาก สาย/นายหน้า ที่เก็บค่าบริการสูงกว่าความเป็นจริง ส่งผลให้แรงงานไทยบางส่วนตกเป็นหนี้ บางรายไม่สามารถตัดตนเองออกจากวงจรหนี้ได้ตกเป็นแรงงานขูดหนี้ หรือเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในที่สุด กระทรวงแรงงานตระหนักถึงสภาพปัญหาดังกล่าว จึงมีมาตรการดังนี้

3.1.10.1 การส่งเสริมการไปทำงานต่างประเทศโดยรัฐเป็นผู้จัดส่ง

ในปี 2560 มีการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศโดยรัฐจัดส่ง จำนวน 20,068 คน สามารถประหยัดเงินได้ จำนวน 3,729,373,788 บาท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 21 การส่งเสริมการไปทำงานต่างประเทศ

ที่	ประเทศที่ส่งไปทำงาน	จำนวน	ค่าใช้จ่ายจัดส่งโดยรัฐ/คน (บาท)	ค่าใช้จ่ายจัดส่งโดยเอกชน/คน (บาท)	ประหยัดเงินได้ คนละ/ (บาท)	ลดค่าใช้จ่ายรวม (บาท)
1	อิสราเอล	8,565	79,328	300,000	220,672	1,890,055,680
2	สาธารณรัฐเกาหลี	10,643	20,244	180,000	159,756	1,700,283,108
3	ญี่ปุ่น	307	15,000	300,000	285,000	87,495,000
4	ไต้หวัน	478	15,000	120,000	105,000	50,190,000
5	มาเลเซีย	75	7,000	25,000	18,000	1,350,000
รวม		20,068				3,729,373,788

3.1.10.2 ศูนย์ประสานบริการการไปทำงานต่างประเทศในส่วนภูมิภาค

กระทรวงแรงงาน จัดตั้งศูนย์ประสานบริการการไปทำงานต่างประเทศในส่วนภูมิภาค (TOEA) จำนวน 10 ศูนย์ เพื่อเป็นศูนย์รวมของการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จและบูรณาการ ณ จุดเดียวกัน อาทิ ธนาคาร เจ้าหน้าที่ด้านการสุขภาพ บริษัทจัดหางาน เป็นการตัดสายนายหน้าและลดค่าใช้จ่ายของคนหางาน โดยในปี 2560 มีคนหางานมาใช้บริการ จำนวน 42,981 คน และได้เดินทางไปทำงานต่างประเทศแล้ว จำนวน 21,975 คน คิดเป็นร้อยละ 51.12 ของผู้มาใช้บริการ

3.1.10.3 การกระจายการฝึกอบรมคนหางานก่อนเดินทาง

การกระจายการฝึกอบรมคนหางานก่อนเดินทางไปสู่สำนักงานจัดหางานจังหวัด ใน 14 จังหวัด ได้แก่ ขอนแก่น ชัยภูมิ บุรีรัมย์ หนองคาย สกลนคร นครราชสีมา อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี สงขลา สุโขทัย ลำปาง เชียงราย และนครสวรรค์ เป็นการอำนวยความสะดวกให้คนหางานสามารถรับการอบรมในจังหวัดของตนหรือจังหวัดใกล้เคียง (แต่เดิมจัดฝึกอบรมฯ ณ กรมการจัดหางาน เท่านั้น) ในปี 2560 มีคนหางานได้รับการอบรมที่สำนักงานจัดหางานจังหวัดต่างๆ จำนวน 3,674 คน

3.1.10.4 ด้านตรวจคนหางาน

กระทรวงแรงงานมีด่านตรวจคนหางานทั้งสิ้น 25 แห่ง มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานเอกสารของคนหางานและลูกจ้างที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานหรือฝึกงานในต่างประเทศ และระงับการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ในปี 2560 ดำเนินการตรวจสอบผู้ประพฤติดีจะลักลอบไปทำงานต่างประเทศ จำนวน 64,602 คน ระงับการเดินทาง 729 คน คิดเป็นร้อยละ 1.15 ของผู้ตรวจสอบ โดย 5 ประเทศสูงสุดที่มีการระงับการเดินทาง ได้แก่ เกาหลีใต้ มาเลเซีย บาร์เรน อิหร่าน และรัสเซีย

3.1.10.5 การดำเนินคดีบริษัทจัดหางานและสาย/นายหน้าเถื่อน

เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดของผู้รับอนุญาตจัดหางานและผู้ลักลอบจัดหางานของสายนายหน้าเถื่อน ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาค่าใช้จ่ายที่สูงเกินความจริงและเข้าข่ายแรงงานขูดรีด จึงได้ดำเนินการตรวจบริษัทจัดหางาน จำนวน 302 แห่ง พบการกระทำความผิด จำนวน 9 แห่ง เท่ากับปี 2559 โดยได้ดำเนินการหักหลักประกันและลงโทษทางทะเบียน รวมเป็นเงิน 172,223.98 บาท เพื่อคืนให้คนหางานจำนวน 11 คนแล้ว นอกจากนี้ ได้ดำเนินคดีกับสาย/นายหน้าเถื่อน จำนวน 287 ราย เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 108 ราย เพิ่มขึ้น 2.65 เท่า

3.1.11 การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เกี่ยวกับการค้ามนุษย์

3.1.11.1 การสร้างความตระหนักรู้เรื่องการเข้าถึงสิทธิแรงงาน

กระทรวงแรงงานได้เผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้หลักประกันว่า ทั้งแรงงานไทยและต่างด้าว รวมทั้งนายจ้าง มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน เพื่อสนับสนุนให้การคุ้มครองแรงงาน สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทั่วถึง โดยเผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สปอตโฆษณา แผ่นพับ และเอกสารอื่นๆ ในปี 2560 เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายประมาณ 12,371,025 คน เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีประมาณ 130,400 คน เพิ่มขึ้นมากถึง 94 เท่า

3.1.11.2 การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์ป้องกันการหลอกลวงไปทำงานต่างประเทศ

กรมการจัดหางานดำเนินการประชาสัมพันธ์รณรงค์ป้องกันการหลอกลวง และลักลอบไปทำงานต่างประเทศ ผ่านโครงการต่างๆ ในปี 2560 มีผู้รับทราบข้อมูลและป้องกันการถูกหลอกลวงได้จำนวน 1,104,574 คน

3.1.11.3 การฝึกอบรมเพื่อป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

กระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมให้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ในปี 2560 รวม 7,965 คน เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 7,702 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.41 โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

(1) การจัดอบรมแรงงานต่างด้าวให้รับรู้สิทธิ หน้าที่ กฎ ระเบียบ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม จำนวน 5,247 คน

(2) อบรมนายจ้าง/เจ้าของสถานประกอบการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจ้างแรงงานต่างด้าว ให้มีความเข้าใจในหน้าที่ของนายจ้าง สิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐานของแรงงานต่างด้าว ข้อปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าว จำนวน 641 คน

(3) อบรมหลักสูตรการปฏิบัติด้านการข่าวและการบังคับใช้กฎหมายในการตรวจสอบปราบปราม จับกุม ดำเนินคดีคนต่างด้าวลักลอบทำงาน และนายจ้าง/สถานประกอบการที่ฝ่าฝืนกฎหมาย จำนวน 90 คน และอบรมซักซ้อมแนวปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อรองรับในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 จำนวน 100 คน

(4) อบรมกระบวนการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวม 60 คน

(5) อื่นๆ ฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายค้ามนุษย์ จำนวน 1,827 คน

3.2 การป้องกันการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในสตรีและเด็ก

3.2.1 การตรวจสถานบริการ และการดำเนินมาตรการทางปกครอง

กรมการปกครอง บูรณาการทำงานร่วมกับตำรวจท่องเที่ยว กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดชุดปฏิบัติการพิเศษ เพื่อสืบสวนจับกุม และตรวจสถานบริการกลุ่มเสี่ยง โดยในปี 2560 ได้เข้าจับกุมสถานบริการ รวมทั้งสิ้น 11,268 แห่ง พบการกระทำความผิดและสั่งปิดกิจการ 5 ปี รวมทั้งสิ้น 268 แห่ง และมีผลการสืบสวนสอบสวนนำไปสู่การดำเนินคดีค้ามนุษย์ จำนวน 8 คดี

3.2.2 การแก้ไขปัญหาค้าประเวณี

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ดำเนินการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ในสตรีและเด็ก (ในรูปแบบการค้าประเวณี) ดังนี้

3.2.2.1 การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีในระดับพื้นที่

กระทรวง พม. ได้สนับสนุนงบประมาณให้แก่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) พัฒนาระบบการทำงานของกลไกด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีระดับชาติและระดับจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนกลไกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีระดับจังหวัด รวมจำนวน 264 คน และจัดทำคู่มือหลักสูตรและฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันและแก้ไขการค้าประเวณีให้กับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาแกนนำเป็นวิทยากรหลัก (ครู ก) ถ่ายทอดให้กับวิทยากร ครู ในพื้นที่ รวม 116 คน

3.2.2.2 การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ป้องกันการค้าประเวณี

(1) จัดทำเว็บไซต์ WWW.yingthai.net และ Application หึงไทย เพื่อให้ข้อมูลแก่หึงไทย ที่ต้องการไปใช้ชีวิตในต่างประเทศ รวมทั้งการจัดอบรมให้ความรู้ก่อนการเดินทางไปต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายหึงไทยในต่างประเทศ และจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ จำนวน 23 องค์กร 9 ประเทศ ได้แก่ จีน เยอรมัน ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ ญี่ปุ่น สวิตเซอร์แลนด์ สเปน และสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ มีองค์กรได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแล้ว จำนวน 6 องค์กร ใน 3 ประเทศ ได้แก่ เยอรมัน ญี่ปุ่น และสวิตเซอร์แลนด์

(2) ผลิตสื่อ/สารสนเทศเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี กระทรวง พม. ผลิตสื่อในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์ พร้อมส่งมอบให้ พมจ. 76 จังหวัด และศูนย์เรียนรู้ฯ 8 แห่ง นำไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่กลุ่มเป้าหมาย

กระทรวง พม. และกระทรวงคมนาคม ร่วมกับ NGO ประเทศอังกฤษ ชื่อ มูลนิธิเอ-ทเวนตีวัน (A21) จัดทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักถึงภัยของการค้ามนุษย์ และแจ้งช่องทางการขอรับความช่วยเหลือผ่านศูนย์ช่วยเหลือสังคมของกระทรวง พม. โทร. 1300

นอกจากนี้ ยังได้เพิ่มการประชาสัมพันธ์ในช่องทางใหม่ โดยรัฐบาลได้จัดทำ Inflight VDO เพื่อนำเสนอบนเครื่องบินของสายการบินของไทยที่เดินทางมาจากต่างประเทศ เพื่อบรรณคดีให้นักท่องเที่ยวตระหนักว่า รัฐบาลไทยเอาใจจริงเรื่องการค้ามนุษย์และเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวท่องเที่ยวเมืองไทย โดยไม่สนับสนุนให้เกิดการค้ามนุษย์ และ ลดอุปสงค์ในการแสวงหาประโยชน์ทางเพศที่แฝงมากับการท่องเที่ยว โดยได้เผยแพร่ VDO ภายในสถานีและบนรถไฟและรถไฟใต้ดิน ตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม 2560 สำหรับบนเครื่องบินจะเริ่มเผยแพร่ในเดือนกุมภาพันธ์ 2561

(3) รณรงค์เพื่อป้องกันการแสวงผลประโยชน์ทางเพศจากเด็กและสตรี กรมการท่องเที่ยว (ทท.) จัดทำหลักสูตรสำหรับฝึกอบรม 3 รูปแบบ เพื่อให้หน่วยงานภายในกรมการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ และได้จัดอบรมผู้ประกอบการโรงแรม/ที่พัก บริษัทนำเที่ยว/มัคคุเทศก์ ผู้ประกอบการขนส่ง/รถโดยสารสาธารณะ หน่วยราชการ/องค์กรปกครองท้องถิ่น/ผู้นำชุมชน มูลนิธิ/องค์กรอิสระ จำนวน 800 คน

(4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ปลอดจากการบริการทางเพศ (Sex Tourism) ทท.ดำเนินการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ปลอดจากการบริการทางเพศเพื่อประชาสัมพันธ์ไปยังผู้ประกอบการ บุคลากรด้านการท่องเที่ยว และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวนทั้งสิ้น 315,400 แผ่น/ชิ้น

3.2.2.3 การจัดอบรม/สัมมนาเพื่อแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี

กระทรวง พม. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดอบรม/สัมมนาเพื่อแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ โดยเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายรวม 15,761 คน เมื่อเทียบกับปี 2559 ซึ่งมีจำนวน 772 คน **เพิ่มขึ้นมากกว่า 20 เท่า** โดยมีโครงการและกิจกรรมที่สำคัญ อาทิ จัดอบรมโครงการต้นกล้าครอบครัว จำนวน 3,237 คน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเผยแพร่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี จำนวน 275 คน การประชุมสัมมนา “การรวมพลังเครือข่ายเพื่อการเฝ้าระวังการค้าบริการทางเพศ” จำนวน 246 คน จัดค่ายเยาวชนสร้างเสริมพลังสร้างสรรค์จริยธรรมสังคมไทย จำนวน 200 คน ฝึกอบรมให้กับสตรีและครอบครัว กลุ่มเสี่ยงต่อการค้าประเวณี โดยฝึกทักษะอาชีพแก่สตรีกลุ่มเสี่ยงในสถาบัน จำนวน 4,800 คน และฝึกอบรมในชุมชน 7,000 คน และอยู่ระหว่างฝึกอบรมอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

3.3 การจัดระเบียบขอตาน

3.3.1 การขับเคลื่อนภารกิจในการแก้ไขปัญหาคนขอตานอย่างเป็นระบบ

กระทรวง พม. มุ่งขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาคนขอตานอย่างเป็นระบบ เพื่อป้องกันการแสวงประโยชน์ในกระบวนการค้ามนุษย์ โดยดำเนินการจัดระเบียบขอตาน ระหว่างวันที่ 1 มกราคม–31 ธันวาคม 2560 พบผู้กระทำการขอตานทั้งสิ้น 1,204 ราย เป็นเพศชาย 674 ราย เพศหญิง 530 ราย เข้าสู่กระบวนการคัดกรองจำแนกรายละเอียด ดังนี้

ขอตานไทย จำนวน 757 ราย ประสานและส่งกลับครอบครัว จำนวน 545 ราย ส่งเข้ารับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตในสถานคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 203 ราย

ขอตานต่างด้าว จำนวน 447 ราย ซึ่งเป็นคู่แม่ลูก จำนวน 128 ราย ดำเนินการส่งสถานคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อตรวจ DNA พิสูจน์ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ในกรณีผู้แสวงหาประโยชน์จากผู้ทำการขอตานและอาจตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ และจำนวน 319 ราย ส่งตำรวจตรวจคนเข้าเมืองเพื่อผลักดันส่งกลับประเทศต้นทาง

3.3.2 การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และอบรมเพื่อแก้ไขปัญหาคนขอตาน

กระทรวง พม. ดำเนินการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ “ให้ท่านถูกวิธี ลดวิถีการขอตาน” และฟื้นฟูศักยภาพ ปรับทัศนคติคนขอตาน โดยใช้กลไกประชารัฐและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านสื่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง ประกาศเจตนารมณ์ร่วมกับอาสาสมัครในภูมิภาคอาเซียนในรูปแบบประชารัฐ เพื่อสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังในพื้นที่ต้นทาง อบรมเครือข่ายอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ท้องถิ่น ในการเป็นอาสาแสบေးแสบและเฝ้าระวังในพื้นที่ อบรมปรับทัศนคติให้แก่เยาวชนกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ต้นทาง ประชุมวางแผนบูรณาการเครือข่ายประชารัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาขอตานในพื้นที่ต้นทาง และฝึกอบรมพระยะสันและสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพให้แก่กลุ่มเสี่ยง

3.4 ความร่วมมือกับภาค NGOs

กระทรวงแรงงานได้ขยายความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ อาทิ หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และ NGOs ในการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

3.4.1 จัดตั้งศูนย์ร่วมบริการช่วยเหลือแรงงานต่างด้าว ใน 10 จังหวัด

เพื่อช่วยเหลือแรงงานที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ร่วมกับองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ และ NGOs ต่างๆ อาทิ องค์กรระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (International Organization for Migration : IOM) มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา (Human Resources Development Fund : HRDF) มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (Labour Rights Promotion Network Foundation : LPN) มูลนิธิรักษ์ไทย (Raks Thai Foundation) เครือข่ายเพื่อสิทธิแรงงานข้ามชาติ (Migrant Workers Rights : MWRN) คณะกรรมการสมานฉันท์คุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาในประเทศไทย (AAC-SCPM) มูลนิธิเพื่อสุขภาพและการเรียนรู้ของแรงงานกลุ่มชาติพันธุ์ (MAP Foundation for the Health and Knowledge of Ethnic Labour: MAP) สหพันธ์คนงานข้ามชาติ (Migrant Workers Federation: MWF) มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย (World Vision Foundation of Thailand) มูลนิธิมาริสต์เอเชีย (Marist Asia Foundation) และศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (Stella Maris) รายละเอียดผลการดำเนินงานตามข้อ 3.1.4.2

3.4.2 จัดตั้งศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล ร่วมกับ Stella Maris ภายใต้โครงการ Ship to Shore Rights Project)

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานภาคประมง ในเรื่องการเข้าถึงการให้บริการและการช่วยเหลือแก่แรงงาน และผู้เสียหายที่ถูกละเมิดด้านแรงงาน รายละเอียดผลการดำเนินงานตามข้อ 3.1.4.3

3.4.3 การจัดตั้งศูนย์ลูกเรือประมงจังหวัดสมุทรสาคร

ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดตั้งร่วมกับมูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (Labour Rights Promotion Network Foundation: LPN) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานการดูแลแรงงานในภาคประมง ร่วมกับหน่วยงานของรัฐบาล เพื่อเพิ่มอัตราการเข้าถึงสิทธิที่พึงได้ตามกฎหมาย อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานภาคประมงให้ได้รับการปฏิบัติที่ดีจากผู้ประกอบกิจการประมง และสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมกับลูกเรือประมงในวงกว้าง

3.4.4 การจัดตั้งเครือข่ายการคุ้มครองแรงงานในระบบแอปพลิเคชันไลน์

ร่วมกับภาคประชาสังคม องค์กรลูกจ้าง และ NGOs อาทิ มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (Labour Rights Promotion Network Foundation: LPN) กลุ่มพันธมิตรคณะกรรมการช่วยเหลือแรงงานเมียนมา (Aid Alliance Committee for Myanmar Workers: AAC) สมาคมชาวเมียนมาในประเทศไทย (Myanmar Association in Thailand: MAT) เพื่อเป็นช่องทางในการสอดส่อง ดูแล ให้ความช่วยเหลือ และแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการใช้แรงงานที่ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นธรรม การใช้แรงงานเด็กที่ผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 1,030 คน

ค. การดำเนินงานในระยะต่อไป

ตัวอย่างสิ่งที่รัฐบาลกำลังดำเนินการและจะดำเนินการให้เสร็จก่อนสิ้นเดือนมีนาคม 2561 คือ

1. ปฏิรูปกระบวนการทำงานเรื่องการค้ากับการกับเจ้าหน้าที่รัฐที่ทำผิดฐานค้ำมนุษย์ และ/หรือ ทุจริตคอร์รัปชัน จนทำให้เป็นอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. แก้ไขกฎหมายเพื่อนำเงินที่ ป.ป.ง. ยึดทรัพย์ได้ กลับมาให้ความช่วยเหลือทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
3. ทำงานร่วมกับบริษัทกฎหมายภาคเอกชน เพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
4. จัดตั้งทีมงาน TATIP เพื่อสร้างทีมพิเศษจากหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ รวมถึงสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น เพื่อเพิ่มความเข้มข้นในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยคัดเลือกบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการทำงานเรื่องการค้ามนุษย์ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณในการทำงานให้เป็นกรณีพิเศษ
5. ร่วมกับภาคเอกชนในการจัดการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และการเดินทาง เช่น โรงแรม แท็กซี่ รวมถึงบุคลากรของรัฐ เช่น องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ และการรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงวิธีการป้องกันการค้ามนุษย์ การแจ้งเบาะแส และการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ง. ภาคผนวก : รายชื่อองค์กรระหว่างประเทศ และหน่วยงาน NGOs สนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

1. กลุ่มพันธมิตรคณะกรรมการช่วยเหลือแรงงานเมียนมา
2. คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ
3. คณะกรรมการสมานฉันท์คุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาในประเทศไทย
4. เครือข่ายเพื่อสิทธิแรงงานข้ามชาติ
5. โครงการเดอะฟรีดอม
6. โครงการฮัก
7. มูลนิธิ โซเอ อินเตอร์เนชันแนล
8. มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน
9. มูลนิธิไนท์ไลต์
10. มูลนิธิพิทักษ์สตรี
11. มูลนิธิเพื่อความเข้าใจเด็ก
12. มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา
13. มูลนิธิเพื่อสุขภาพและการเรียนรู้ของแรงงานกลุ่มชาติพันธุ์
14. มูลนิธิฟอร์ฟรีดอมยูเอสเอ
15. มูลนิธิฟอร์ฟรีดอมอินเตอร์เนชันแนล
16. มูลนิธิมาร์สท์เอเชีย
17. มูลนิธิรักเพื่อนบ้าน
18. มูลนิธิรักษ์ไทย
19. มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย
20. มูลนิธิเอเชียเซ็นเตอร์
21. มูลนิธิเอ-ทเวนตีวัน
22. ศูนย์สนับสนุนการตั้งถิ่นฐานใหม่
23. ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล
24. สมาคมชาวเมียนมาในประเทศไทย
25. สหพันธ์คนงานข้ามชาติ
26. สำนักงานกฎหมายเอสอาร์
27. สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ
28. องค์กรช่วยเหลือเด็ก
29. องค์กรเฟรนด์อินเตอร์เนชันแนล
30. องค์กรระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน
31. องค์กรช่วยเหลือเด็ก
32. องค์กรต่อต้านการค้ามนุษย์ เอนเวเตอร์

ผลิตโดย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กองต่อต้านการค้ามนุษย์

1034 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100

โทร : 0 2202 9082 แฟกซ์ : 0 2202 9081

Email : focal.trafficking@gmail.com

www.e-aht.com